

ZBERATEĽ

SÚTAŽ O KVEŤ ZBERATEĽA

2002

5

Ročník VIII.
Cena 44 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFONNÝCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERCIA ★ ROZŠÍRENÉ VYDANIE - 48 STRÁN

OCHRANA PRÍRODY MOTÝLE

Ladné tvary a harmónia farieb motýľov zobrazených na poštových známkach vedú potešiť ako a dušu nielen filatelistov, ale všetkých obdivovateľov prírody. Na reprodukciách vpravo vidíme výtvarné návrhy príležitostných poštových známok, ktoré budú vydané 26. júna tohto roku v emisnom rade OCHRANA PRÍRODY. Krásu motýľov na poštové známky pretlmočil akademický maliar Karol Felix, autor výtvarných návrhov emisie. Známky budú vydané v háččkovej úprave, kde sa s kresbami ďalších motýľov budeme môcť stretnúť aj na dupónoch a na voľnej dolnej časti háččkového poľa.

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

Emisia SAMOA I SISIFO (4 známky) vydaná v roku 1970 pri príležitosti 200. výročia objaviteľských ciest Jamesa Cooka v Pacifiku - Ml. 222-25. Cena 270 Sk

SLOVENSKO

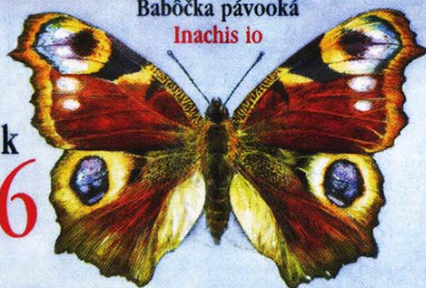
Pestroň vlkocový
Zerynthia polyxena

10
Sk

SLOVENSKO

Babôčka pávooká
Inachis io

Sk
16

SLOVENSKO

SLOVENSKO

Vidlochvosť fenykľový
Papilio machaon

Sk
25

Papilio machaon

ZBERATEĽ

Ukážka z emisie Veľkej Británie „Morské pobrežia“ (vľavo hore, k článku na str. 23) Prítláč na obálke propagujúca exponát „Vysoké Tatry na dobových pohľadniciach“ na 3. mestské filatelisticko-filokartistickej výstave KOŠICE 2002 (vľavo lupostred, k článku na str. 3) Bankovky 200 Sk - horná s chybotlačou, dolná normálna (vľavo dole, k príspevku na str. 16 o Iďalsích zisteniach chybotlačí slovenských bankoviek) Dobová pohľadnica s pohľadom na Devín (vpravo hore, k článku o Imetamorfózach pohľadník na str. 36) Lic a rub súkromného korešpondenčného lístka s natlačenou známku, ktorú vydal Klub českých filatelitov v Prahe (vpravo uprostred, k 1. časti článku o súkromných celných Rakúska - Korešpondenčné lístky s natlačenou známku, str. 21-23)

Z OBSAHU

- **Okienko špecialistu: Prvé slovenské gymnázia - M. Gerec (9-10)**
- **Obrátené rámcové zúbkovanie na rotačkách WIFAG - P. Malík (11-13)**
- **Zaujímavosti o peňažných pokladoch na Slovensku - E. Minarovičová (15-16)**
- **Najkrajšia slovenská známka roka 2001 - J. Tekel (17-18)**
- **O skarte poštových známok a jeho kvalite - J. Korený (19-20)**
- **Súkromné celiny Rakúska (1) - Korešpondenčné lístky s natlačenou známkou - L. K. (21-23)**
- **Ad: Súkromné zúbkovanie sloven. novinových známok - Š. Piško (24)**
- **MOT 49: TK Uruguaja (2. časť) - M. Jobek (25-26)**
- **Námetové variácie na pohľadniciach (5) - A. Urmínský (28-31)**
- **Kašety SP 2000-2001 a neúradné kašety 1993-2001 - J. Soukup (32-35)**
- **Záhady spod Devína - M. Zika (36-37)**
- **Zaujímavosti z korešpondencie / des - (38-40)**

CONTENTS

- **Specialist's column: First Slovak gymnasiums - M. Gerec (9-10)**
- **Inverted harrow perforation on rotary printing machine WIFAG - P. Malík (11-13)**
- **Interesting facts about monetary treasures in Slovakia - E. Minarovičová 15-16**
- **The most beautiful Slovak postage stamp of 2001 - J. Tekel (17-18)**
- **Private stationaries of Austria (1) - Postal cards - L. K. (21-23)**
- **Ad: Private perforation of Slovak newspaper stamps - Š. Piško (24)**
- **Topic variations in picture postcards (5) - A. Urmínský (28-31)**
- **Cachets of Slovak Post 2000-2001 and unofficial (private) cachets 1993-2001 - J. Soukup (32-35)**
- **Interesting facts from correspondence / des - (28-40)**

Vážení čitatelia, témou, o ktorej budeme hovoriť v dnešnom redakčnom úvodníku, je SÚŤAZ O KVET ZBERATEĽA. Vedie nás k tomu najmä skutočnosť, že s organizovaním takýchto súťaží sme doteraz nemali skúsenosti a preto aj koncepcia súťaže do istej miery ostala otvorená a všeličo okolo nej improvizujeme. Jednoducho, vznikol tu nápad, ktorý sa vydavateľovi a redakcii pozdával a ďalej je to už podobné ako so psom, keď ho hodia do vody - aj my sa učíme plávať! V nádeji, že to dokážeme zvládnuť aspoň natoľko dobre, aby sme sa neutopili!

Pripomeňme si zámerly súťaže tak, ako sme ich uviedli v prvom tohtoročnom čísle Zberateľa: „Cielom (súťaže) je popri overovaní si svojich vedomostí získavať bezprostredný čitateľský ohlas na obsah každého čísla Zberateľa. Teda ide o pokus spojiť príjemné s užitočným a dlhodobej čitateľskej ankete dať súťaživú formu. Každý účastník súťaže môže týmto spôsobom pomôcť redakcii lepšie poznať názory čitateľov na obsah časopisu a v neposlednej miere aj inšpirovať autorov jednotlivých príspevkov“. Teraz niekoľko slov o prvých skúsenostiach.

Počet účastníkov súťaže nie je veľký, ale sme vzhľadom na slovenské pomery tento stav považujeme za úspech. Ale aj preto, že pre čitateľov koncepcia súťaže je svojím spôsobom dosť náročná - jednak svojím trvaním v dĺžke celého roka, jednak vzhľadom na rôznorodosť ich zberateľského záujmu, jednak aj veľmi úzkym tematickým zameraním. Od začiatku sme si totiž vedomí toho, a prvé tri koly súťaže to plne potvrdili, že nie každému čitateľovi budú vyhovovať súťažné otázky zo sveta známok, iným nebudú vyhovovať otázky zo sveta mincí a pod. Navyše, náročnosť niektorých súťažných otázok sa svojím spôsobom začína zvyšovať a podiel otázok tohto typu ako bolo v prvom čísle (napíšte názov vyobrazenej kvetiny), sa začína znižovať. V tomto ohľade máme obavy, či to s náročnosťou otázok nepreháňame a či po počiatočnom nadšení súťažiacich nenastane z ich strany útlm záujmu o súťaž. Tým by sa totiž súťaž začala príliš polarizovať a nakoniec by to mohlo viesť k oslabeniu pôvodných cieľov súťaže.

Vychádzame z toho názoru, že súťažné otázky môžu byť formulované aj tak, že z odpovedí sa dozvieme nielen známy encyklopedický poznatok, ale môžu priniesť aj nový poznatok, doteraz neznámy pohľad na vec alebo nejaké zistenie či súvislosti, ktoré môžu byť zaujímavé pre všetkých čitateľov. Tak napríklad v druhom kole súťaže odpovede súťažiacich uviedli do pozornosti pojem, čo je hlavný obrazový motív známky a kto chcel, pravda, filatelista, ktorý má zbierku čs.známkov, mohol si odpovede porovnať na svojich jednotlivých známkach. Čiže si urobil malý odborný seminár - názore a doma.

V takom zmysle, obrazne povedané, považujeme každú odpoveď súťažiaceho za lúpeň dotknutý symbolický kvet Zberateľa. A máme radosť, že tento kvet ide pekrá do krásy a desiatky súťažiacich týmto sa stávajú spolutvorcami obsahu časopisu.

Neújemné zvyšovanie náročnosti súťaže však môže spôsobiť aj pokles záujmu o ňu zo strany čitateľov a môže sa stať, že súťažiť vydrží skutočne len hrstka najvernejších čitateľov. Tým by sa potom znížil aj počet odpovedí na druhú súťažnú otázku - ktorý článok sa čitateľovi najviac páčil - a to by bola škoda. Preto si veľmi ceníme odpovede dvoch súťažiacich v 3.kole, ktorí odpovedali len na druhú otázku a pri prvej len poznamenali, že „neviem“. Aj to je riešenie, ktorým čitateľ zostáva v súťaži a súčasne plní jej hlavný zámer.

Dnes je tiež trochu netradičná otázka, ale nemala by spôsobovať väčšie starosti. V budúcom čísle bude naopak, asi doteraz najľahšia, ale pritom zaujímavá otázka. Vopred ďakujeme všetkým, ktorí vydržia a budú s nami kvet Zberateľa spoločne zveladovať. Vaša redakcia

NOVÉ VYDANIA ZNÁMOK SR

■ Výplatná známka LEVOČA

Slovenská pošta, š. p., na základe schválenia Ministerstva dopravy, pošta a telekomunikácií Slovenskej republiky vyhlasuje s platnosťou od 18. apríla 2002 vydanie bežnej výplatnej známky Levoča nominálnej hodnoty 16 Sk. Na známke je pohľad na budovu radnice s kostolom sv. Jakuba, v hornej časti erb mesta (jednofarebná rytina) na blankytno-modrom pozadí (hlbkotlač). Autorom výtvarných návrhov emisie a súčasne aj tvorcom rytiny známky je Martin Činovský. Známkou vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hlbkotlačou na TL po 100 známok. Tlač známok ešte nie je ukončená. Znáмка s © MDPT SR a Slovenská pošta, š. p., 2002 má poradové číslo 262.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania (FDC) vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom Levoča. Na FDC je zobrazený mestský erb z radnice, na pečiatke je použitý ornament z portálu Thurzovho domu. Tlač FDC: Tlačiareň Knih tlač Gerhofer Zohor jednofarebným ofsetom (čierna farba) v náklade 6 tisíc kusov.

Od roku 1950 je Levoča mestskou pamiatkovou rezerváciou. Historické pamiatky, umelecké diela i okolitá príroda láka návštevníkov a predurčuje Levoču k rozvoju cestovného ruchu. Starobylé mesto Levoča vzniklo okolo roku 1245 kolonizáciou po tatárskom vpáde pri základoch starších slovanských osád. Nachádza sa v hornádskej kotlině na ľavom brehu Levočského potoka v samom srdci Spiša. Prvá písomná zmienka o ňom pochádza z roku 1249. Uhorský kráľ Štefan V. spomína Levoču v udeľovaných privilégiiach už ako sídlo Provincie spišských Sasov. Výhodná poloha mesta na križovatke obchodných ciest a viaceré privilégia a výsady udelené Levoči prispeli k rýchlemu hospodárskemu rastu mesta. K najvýznamnejším patrilo právo skladu udelené Levoči Karolom Róbertom roku 1321. V 16. storočí sa Levoča zaradila medzi významné obchodné centrá Európy. Protiturecké boje a stavovské povstania zabrzdzili slubný rozvoj mesta. Obnova Levoče po katastrofálnom požiarí v roku 1550 dala pôvodne gotickému mestu renesančný charakter. Okrem obchodu bola Levoča aj centrom remeselnej a umeleckej výroby. V 18. storočí tu sídlilo až 40 remeselných cechov.

■ Cirkus (emisný rad EUROPA)

Ministerstvo dopravy, pošta a telekomunikácií SR schválilo s platnosťou od 6.5.2002 vydanie príležitostnej poštovej známky Cirkus z emisného radu „Europa“ v nominálnej hodnote 18 Sk. Na známke je reprodukcia olejomalby **Emila Bačíka** (1929-1999) **Klaun s trúbkou** (1990), na medzipolí tlačového listu je reprodukcia kresby E.Bačíka Klaun s harmonikou. Autor ryteckej transkripcie diel je Rudolf Čigánik a grafickej úpravy emisie Martin Činovský. Viacfarebnú známku vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s., 5-farebnou ocelotlačou z plochých dosiek na tlačových listoch s 8 známkami (dva štvorbloky) a medzipolím s kresbou v náklade 320 tisíc známok. Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania (náklad 6 tisíc kusov) vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom Bratislava. Na FDC je dielo E.Bačíka Klaun, na pečiatke Bačíkova kresba Klaun s husľami. FDC vytlačila uvedená tlačiareň ocelotlačou z plochej dosky jednofarebne (čierna). Znáмка s © MDPT SR a Slovenská pošta, š. p., 2002, má poradové číslo 263.

Ylustrácie, nezabudnuteľných značiek Makyta, Slovenská športiteľňa a mnohých ďalších. Priniesol fantáziu cirkuového prostredia, pôvab detskej tváričky, čaro ženskej ženskosti. I preto sa radí medzi veľké zjavy slovenského výtvarného prejavu.

Emil Bačík sa narodil 4.5.1929 v Piešťanoch. Keď kvitli gaštany. Vyštudoval na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Prahe. Neustále kládol otázky a formuloval odpovede. Prišiel k mnohým pravdám. I vďaka nim tvoril. Maloval život a jeho varianty. Zomrel náhle v roku 1999.

■ Výplatná známka KEŽMAROK

MDPT SR schválilo s platnosťou od 6.mája 2002 vydanie vydanie bežnej výplatnej poštovej známky Kežmarok v nominálnej hodnote 10 Sk. Na známke dominuje budova radnice, v hornej časti je zobrazený na bledomodrom pozadí erb mesta. Na FDC je detail architektúry

„Thökölyho“ hradu. Na príležitostnej pečiatke s domicom Kežmarok je motív zvonice a Baziliky sv. Kríža.

Autorom výtvarných návrhov emisie a súčasne aj tvorcom rytiny známky je František Horniak. Známku vytlačila PTC Praha, a. s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hlbkotlačou na tlačových listoch po 100 známok. Tlač nie je ukončená. FDC vytlačila tlačiareň Knižnica Gerhofer Zohor jednofarebným ofsetom (okrová) v náklade 6 tisíc kusov. Znáмка s © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2002, má poradové číslo 264.

Vydanie známky uviedol Ján Nyéki slovamí: *Mesto Kežmarok leží pod Vysokými Tatrami, v severovýchodnej časti Popradskej kotliny, v údolí rieky Poprad, v nadmorskej výške 626 m. Zo západnej a severozápadnej strany ho ohraničuje imponantná horská hradba Vysokých a Belanských Tatier, od východu lesnaté Levočské pohorie*

a od severu malebná Spišská Magura.

Prvá písomná zmienka o Kežmarku je z roku 1251, mestské práva získal v roku 1269. Ako slobodné kráľovské mesto získalo v 15. storočí viacero hospodárskych a politických privilégií. Výborná poloha mesta - ležalo pri obchodnej ceste spájajúcej Orient so severom Európy - umožnila rozvoj remesiel, obchodu, školstva a kultúry.

Kežmarok je dnes jedna zo 17. mestských pamiatkových rezervácií na Slovensku, sídlo okresu, jedno zo spišských centier kultúrneho života a turistického ruchu. Zaujímavosťou je architektúra mesta, obsahuje stavebné slohy: románsky, gotický, renesančný i barokový. Zvláštnosťou je urbanistické riešenie námestia vidlicového tvaru v strede s radnicou, ukončené „Thökölyho“ hradom. Drevený artikulárny kostol a budova lýcea boli vyhlásené za národné kultúrne pamiatky. □ Pripravil vkn

NOVÉ PEČIATKY

Uverejňujeme informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sú objednané na používanie od druhej polovice júna (podľa oficiálnych údajov Slovenskej pošty, š.p., ktoré sme získali do 28.mája 2002). Sú to nasledujúce pečiatky:

- 16.5.2002 Kátov (Pošta Vrádište): **610.VÝROČIE PRVEJ PÍSMENEJ ZMIENKY O OBCI / 1392-2002**
- 17.5.2002 Rajecké Teplice: **SV.GABRIEL - 10 ROKOV NA SLOVENSKU**
- 17.6.2002 Šaľa 1: **MILÉNIUM PRVEJ PÍSMENEJ ZMIENKY / 1002-2002**
- 22.6.2002 Bytča 1: **XIX.DNI FILATELIE SLOVENSKA**
- 22.6.2002 Bytča 1: **PRVÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA JEDNORÁMOVÝCH EXPONÁTOV**
- 28.6.2002 Bratislava 3: **JÁN MRÁZ - SLOVENSKÝ ŠPORTOVÝ FUNKCIONÁR / 1922-2002**

- 8.6.2002 Bratislava 46 - Devín: **SLÁVNOSTNÉ VYHODNOTENIE ANKETY „NAJKRAJŠIA SLOVENSKÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA ROKU 2001“**

□ Pripravil J.Soukup

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

V Košiciach k trom príležitostiam

25 rokov KF 54-30

● Prvá tohtoročná košická prítláčka na poštovom lístku - romantický zimný pohľad na Dóm sv. Alžbety - je venovaná 25. výročiu vzniku Klubu filatelistov 54-30 v Košiciach. Tento klub vznikol 1.1.1977 z dovtedy existujúceho filatelistického krúžku pri ZK ROH Montostav Košice. Od založenia dodnes je predsedom klubu Ing. Ladislav Gööž. Počtom nevelký klub (najpočetnejší bol v roku 1989, kedy mal 44 členov) má za sebou bohatú činnosť, najmä vystavovateľskú. Medzi najvýznamnejšie aktivity klubu patrilo usporiadanie štyroch výstav pod názvom MONTOFILA. Spomedzi tých, ktorí širili alebo dodnes šíria dobré meno klubu patria Ing.P.Lehotský, P.Háber, J.Pagáč, O.Pezlár, E.Nielsen, A.Nielsenová, Ing.P.Gabera.

25 rokov od založenia KF 54-30 Košice

3. MESTSKÁ FILATELISTICKO FILOKARTISTICKÁ VÝSTAVA KOŠICE 2002 ŠVK KOŠICE - MAJ 2002

Deň mesta Košice 2002 ● Tohtoročný Deň mesta Košice ponúkol zberateľom viacero zaujímavých položiek. Boli to dve príležitostné poštové pečiatky, pamätný list i prítláčka na obálkach a poštových lístkoch. Ich ústredným motívom je 500.výročie udelenia 4.erbovej listiny mestu Košice kráľom Vladislavom II (8.12.1502). Na niektorých

materiáloch je logo U.S.Steel Košice - sponzora podujatia. Počas osláv ponúkala svoje služby aj autoposta.

□ **Viliam Gaál**

Radnica dvakrát v prítláčiaci

Inaugurácia výplatnej poštovej známky Levoča bola pre filatelistov KF 54-03 v Spišskej Novej Vsi vhodnou príležitosťou prispieť k zdokumentovaniu tohto aktu aj vlastnou tvorivou aktivitou. Najvďačnejšími výsledkami takejto činnosti bývajú obálky s prítláčou. Vďaka vhodne zvoleným námetom prítláč bol o obálky značný záujem, a to napriek tomu, že v Levoči bol dostatok FDC so špičkovou prítláčou grafického prepisu (autor Martin Činovský) tzv. veľkého mestského erbu Levoče vyhotovenou v modrej farbe. Kým filatelisti uprednostňovali FDC, laických záujemcov skôr lákali

RADNICA MESTA LEVOČA

obálky s neúradnými (súkromnými) prítláčami. Nimi tieto obálky boli považované za vhodnejšie na bežný poštový styk, prostredníctvom ktorého sa novou známku chceli pochváliť svojim známym a blízkym. Zrejme podstatnú úlohu tu zohrala aj cena, keď za FDC bolo potrebné zaplatiť až 35,- Sk.

Prvá z prítláč - tak ako inaugurovaná poštová známka - predstavuje levočskú radnicu. Ako predloha bola použitá pohľadnica, ktorá bola z Levoče odoslaná 5. decembra 1899 (!). Prítláč bola vyhotovená vo farbe pôvodnej pohľadnice, t.zn. v sivomodrej farbe, čo vynikajúco ladilo s farebným vyhotovením známky. Celkový súlad dotvárala aj inauguračná príležitostná poštová pečiatka, ktorej podstatná časť tak tiež zobrazuje radnicu.

Na druhú prítláč bola použitá približne rovnako stará pohľadnica ako v predchádzajúcom prípade, zobrazujúca interiér zasadacej siene radnice. Táto sieň si svoju pôvodnú „tvár“ a „atmosféru“ takmer bezo zmien zachovala až do dnešných dní. V nej boli vítané slávne a významné „hlavy“ európskych krajín, v nej levočskí radní

ROKOVACIA MIESTNOSŤ RADNICE V LEVOČI

páni prijímali svoje viac či menej dôležité rozhodnutia. V nej sa uskutočnil aj pôsobivý akt inaugurácie novej poštovej známky Levoča, kat. č. 262, čo táto prítláč bude jej účastníkom trvalo pripomínať □ MKR

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

ČR: Česko-Chorvátske vydanie, EUROPA-Cirkus, Česká kultúra a Francúzsko

Česká pošta vydala dňa 23.4.2002 ako prvú časť tohtoročného emisného radu „Umelecké diela na známkach“ príležitostnú známku s obrazom chorvátskeho maliara Vlaho Bukavaca: Diván (z roku 1905). V. Butin (1855-1922)

pochádza zo Splitu a od roku 1903 žil v Prahe, kde pôsobil ako profesor na Akadémii výtvarného umenia. Maloval najmä portréty, prírodné scenérie a historické výjavy prevážne z juhoslovanských dejín. Známkou nominálnej hodnoty 17 Kč graficky upravil Jan Solpera a rytiny emisie vyhotovil Václav Fajt. Vytlačená je jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky (čierna) kombinovanou viacfarebným ofsetom na PL so 4 známkami a 2 potlačenými kupónmi. Katalóg.č. 0319. Známkou s rovnakým námetom bola vydaná aj v Chorvátsku ■ V rámci emis-

ného radu EUROPA Česká pošta vydala 7.5.2002 príležitostnú známku (9 Kč) s kresbou Josefa Lieslera, predstavujúca klauna s levom a v pozadí s cirkusovým šapitó.

Známkou vryl Jaroslav Tvrdoň a vydaná bola v PL s 8 kusmi známok. Tlač: Rotačná ocelotlač (čierna) kombinovaná so štvorfarebnou hlbkotlačou (žltá, hnedá, červená a modrá). Katalóg.č.0320 ■ V rovnaký deň bol vydaný príležitostný háreček „Česká kultúra a Francúzsko (1902-2002)“ so súťažou dvoch známok nominálnej hodnoty 23 Kč a 31 Kč. Háreček pripomína 100.výročie výstavy diel Auguste Rodina (1840-1917) v Prahe v roku 1902, ktorú usporiadal spolok Mánes v záhrade Kinských. Fotografia A.Rodina v koči s A.Muchom, ktorá zachytáva významného francúzskeho sochára pri jeho návšteve pri príležitosti jeho výstavy, tvorí obrazový základ hárečka. Na známke 31 Kč vidíme Rodinovu sochu „Muž s prerazeným nosom“ (1863-1864) a na známke 23 Kč olejomalbu Františka Kupku (1871-1957) „Klávesy klavír - Jazero“ (1909). Háreček rozmerov 148x105 mm (vyobr.na nasledujúcej strane vpravo hore) graficky upravil Zdeněk Ziegler a rytiny vyhotovil Miloš Ondráček. Tlač: Ocelotlač z plochých dosiek kombinovaná s viacfarebným ofsetom. Katalóg. č. známok: 0321-0322. K obojm známkam z hárečka boli vydané samostatné FDC: Na

známke 31 Kč kresba Maxa Švabinského z pozvánky na Rodinovu výstavu v Prahe v roku 1902 a na známke 23 Kč drevoryt z Kupkovej knihy „Tvorenie vo výtvarnom umení“, ktorá bola vydaná v roku 1923 □ vkn

Maďarsko: História bicyklov, otvorenie ND, Ochrana prírody

Z tohtoročnej produkcie Maďarskej pošty sme na ukážku vybrali tri emisie. Prvá z nich má názov **História bicykla**. Emisiu tvoria štyri známky - každá s nominálnou hodnotou 40 forintov. Znamky boli vydané súťažou v malých tlačových listoch (alebo háččoch?) rozmerov cca 124x52 mm. Na známkach i potlačených okrajoch TL sú zobrazené rôzne typy bicyklov resp. fragmenty ich nákresov. Autorom výtvarných návrhov emisie je P. Nagy. V deň vydania známok - 20.2.2002 - bola vydaná aj FDC s nalepeným TL a s doplnujúcou kresbou chlapca s horským bicyklom ■ **K slávnostnému otvoreniu Národného divadla** v Budapešti pošta vydala háčček nominálnej hodnoty 500 Ft. Háčček má rozmery cca 85x60 mm a vydaný bol 14.3.2002. Najväčšiu časť háččekového pola na ľavej strane zaberá kompozícia kresieb budov divadla a pravú stranu háččka lemuje jednoduchá modrá opona

- v jej spodnej časti je umiestnené šesťmiestne číslo háččka. Znamka, trochu excentricky umiestnená vpravo od stredu, námietovo je venovaná inšcenácii diela I. Madácha: Tragédia človeka, ktorým Národné divadlo bolo slávnostne uvedené pre verejnosť. Autorsky sa pod výtvarné návrhy emisie podpísala trojica

Elekes-Krstic-Hajdú ■ Maďarská pošta 28.marca 2002 vydala príležitostnú známku nominálnej hodnoty 158 Ft, ktorá propaguje **ochranu životného prostredia**. Autor

výtvarných návrhov emisie K. Molnár pre známku pripravil kresbu kvetinových záhonov, v ktorých zo žltých kvetov „vysadil“ známu skratku SOS - volanie o pomoc. Vtipný nápad □ vkn

Pólsko: Veľká noc, Cicavce a ich mláďatá, Ročné obdobia v dielach invalidných umelcov

K tohtoročným **Veľkonočným sviatkom** poľská poštová správa vydala dve poštové známky. Na známke 1,10 Zl je kompozícia jarných kvetov a na známke 2 Zl (na obr.) sa tmolia kuriatka so žltým páperím vyvolávajúce obdiv ku kráse a zárazku života. Autorom výtvarných návrhov emisie je A.Gosik. Znamky boli vydané 8.3.2002 v PL s dvadsiatimi známkami v náklade 15,2 mil. a 2,5 mil.kusov ■ Milovníkov prírody potešila aj 4-známková emisia s názvom **Cicavce a ich mláďatá**. Na dvoch známkach je vyobrazená rodina vlkov a psov, na dvoch mačky s milými mačiatkami. K emisii boli vydané aj dve FDC - jedna s námietom kobyly s mláďatom a na druhej srnky so srnčiatkom. Autorom emisie je J.Wysocki. Všetky známky majú nominálnu hodnotu 1,10 Zl a boli vydané v PL po 20

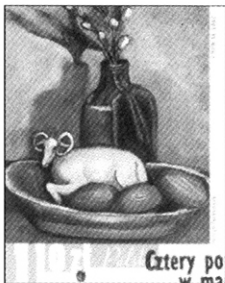
2002. Všetky známky majú nominálnu hodnotu 1,10 Zl a boli vydané v PL po 20

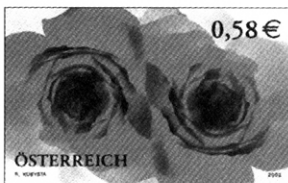

n známok v náklade po 2,2 mil.kusov. Na ukážku sme vybrali známku s rozkošnými mačiatkami ■ Zaujímavú emisiu Poľská pošta vydala 17. 4. 2002

pod názvom **Štyri ročné obdobia v maliarstve - tvorba invalidných umelcov**. Na štyroch známkach reprodukovanie diela H.Paraszczuka (1,10 Zl), A. Žejmisa (1,10 Zl), L. Matulu (2,00 Zl) a J. Laciaka (3,20 Zl) vyvolávajú v nás náladu jara, leta, jesene a zimy. Aj tieto známky boli vydané v PL po 20 známok v náklade po 500 tisíc kusov, známka 3,20 Zl v náklade 400 tis.kusov. Na ukážku sme vybrali obraz jari s niekoľkými dôverne známymi halúzkami bahniatok, malovaných vajčiek, či baránka... □ vkn

Rakúsko: Na blahoželania, mladým filatelistom, A.Kubík, Rakúska Charita

V apríli rakúska poštová správa vydala štyri nové známky. Prvá z nich bola vydaná 5.4.2002 a je určená **na slávnostnú korešpondenciu** k všetkým osobným i

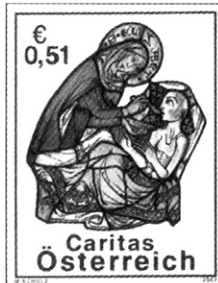
spoločenským príležitosťami. Graficky moderne zobrazené dve ohnivočervené ruže pre známku nakreslil R. Kubysta, nová tvár v rakúskej známkovej tvorbe.

Známkou má hodnotu 0,58 € a je vytlačaná trojfarebnou hĺbkotlačou ■ Účelom vydania druhej známky (0,58 €), ktorá tiež bola vydaná 5.4.2002, je **získať záujem o zberanie známok medzi mladými ľuďmi**. Začína ňou novú emisnú rad známok. Prvá známka má názov Philis a jeho motív čerpá z príhod dvoch chlapcov a dvoch dievčat z ich zaujímavých ciest za poštovými známkami. Názov známky je odvodený od mena hrdinu týchto príhod a vidíme na nej dve dievčatá pri čítaní listov od priateľov. Autor W.

Pramel zvolil pre známku živé, optimistické farby. Vytlačená je viacfarebnou hĺbkotlačou ■ Tretia známka pripomína 125.výročie narodenia rakúskeho grafika, maliara, fotografa, okultistu, kúzelníka, spisovateľa atď., slovom umeleckého podivína **Alfreda Kubína**. Pochádzal zo severných Čiech (narodil sa v Litoměřiciach). Žil bohémskym životom a tak aj neskoršie skončil - v roku 1957 ako samovrah na hrobe svojej matky. Grafička Siegelová zvolila pre známku jeho vlastnú čudnú ilustráciu 50-ročného tuláka. Nominálna hodnota 0,87 €, dvojfarebná hĺbkotlač, dátum vydania 10.4.2002 ■ Štvrtá známka má hodnotu 0,51 €, vydaná bola 26.4.2002 a je venovaná **katolíckej charitatívnej organizácii „Caritas“**. Je na nej vyobrazená okenná malba v pútnickom chráme Maria Buch pri Judenburgu. Zobrazuje kňazku sv. Alžbetu Thürinskú, patrónku chudobných. Autorkou známky je M.Schulzová, bola vytlačená z rytiny kombinovanej s viacfarebnou hĺbkotlačou □ Zc

SPRÁVY · OZNAMY

■ Levoču uviedli do života

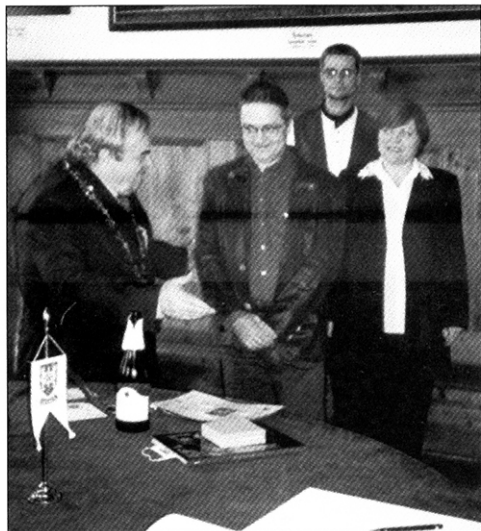
Medzi klenoty slovenských miest nesporne patrí aj starobylá Levoča. Toto niekdajšie slobodné kráľovské mesto je známe s viacerými výstižnými prívlastkami. Minimálne stredoeurópsky rozmer má ako pútnické mesto, ktoré neobišiel ani pápež Ján Pavol II. (3.7.1995). Nemenej známym mestom je aj vďaka zachovanej stredovekej architektúre. Medzi jej najznámejších reprezentantov nepochybne patrí budova radnice z 15. storočia. Práve ona sa stala námetom ďalšej z radu „levočských“ známok (doposiaľ ich bolo šesť - kat. č. 234, 809, 1480, 1733, 1887, 204 - SR). Tunajšia radnica sa stala ústredným motívom známky už po štvrtýkrát.

Modro ladená známka s katalogovým číslom 262 sa „rozbehla“ do sveta 18.4.2002. Ako už bolo spomenuté, dominuje jej radnica mesta, pričom obrazovú časť známky ešte doplnia časť Chrámu sv.Jakuba (nachádza sa v ňom najvyšší gotický oltár na svete!) a tzv. malý erb mesta. Symbolický dobrý

štart do života známke popriali jej „krstní rodičia“, ktorými boli primátor Levoče Ing. Peter Pekarčík, zástupkyňa MDPaT SR Mgr.Antónia Paulínyová a autor známky, majster Martin Činový. Inaugurácia známky sa 18. 4.2002 uskutočnila v historickej rokovacej sieni levočskej radnice. Táto sieň je pamätnicou návštev vskutku významných osobností z dávnejších čias, ale aj novších dejín (jej prietory napríklad boli 23. - 24. 1. 1998

hostiteľom 11 prezidentov stredoeurópskych krajín). Súčasťou inauguračného programu bola aj autogramiáda, ktorú autor známky s jemu príslôvečnou trpezlivosťou a šarmom absolvoval v historickom kresle a za rovnako starým stolíkom veľavážených levočských richtárov.

„Krstní rodičia“ novej levočskej poštovej známky

Slovenská pošta pre túto akciu zabezpečila inauguračnú príležitostnú poštovú pečiátku (PPP), pamätný list a predaj ďalšieho filatelistického materiálu, o ktorý bol nevšedný záujem. Vďaka vhodne koncipovanému obsahu príležitostnej poštovej pečiatky a dostatočnej ponuke pohľadníc si záujemcovia mohli zhovotiť naozaj krásne cartes maximum.

Poštová známka Levoče bude pekným reprezentantom tohto mesta i dôstojným pokračovateľom tunajšej cca 450-ročnej histórie poštových služieb (prvý kráľovský poštmajster sa v Levoči spomína už v roku 1554 a bol ním Michal Gloser) □ MKr

Medzinárodné letecké dni SIAD-2002

V dňoch 8.- 9.júna 2002 sa v Bratislave uskutočnia Medzinárodné letecké dni SIAD-2002. Pri tejto príležitosti sa uskutoční letecká preprava poštových zásielok z Bratislavy na letiská Kuchyňa (2.letecká základňa Malacky), Šliač, Prešov a Košice. Klub filatelistov 52-19 pri Dome armády Trenčín v spolupráci s organizátormi leteckých dní pripraví a realizuje leteckú prepravu pošty vojenskými lietadlami ASR.

Záujemcovia o tento druh prepravených listových zásielok môžu zaslať adjustované listové zásielky pre vnútroštátnu dopravu i do cudziny, nie však R-zásielky, na adresu: **Klub filatelistov pri Dome armády Trenčín najneskoršie do 5.júna 2002.**

Manipulačný poplatok za jednu listovú zásielku je 5,- Sk alebo 5 Kč v platných poštových známkach. Každá listová zásielka bude opečiatkovaná príležitostnou

poštovou pečiátkou v Bratislave na letisku M.R.Štefánika a prídavnou pečiátkou potvrdzujúcou leteckú prepravu pošty jednotlivých smerov prepravy.

Účast' na leteckých dňoch SIAD-2002 prislúbia Rakúsko, Poľsko, Česká republika, Holandsko, Francúzsko, Taliansko, Rusko, Ukrajina, Švajčiarsko. Je predpoklad, že sa zúčastnia aj letci z Maďarska, V. Británie, SRN, USA a Švédska □ KJ

Súťaž o KVET ZBERATEĽA (5)

Vyhodnotenie marcového (3.) kola:

Na prvú otázku správne odpovedalo 73 súťažiacich, sedem nesprávne (napr. Plesnivec alpský) a v dvoch prípadoch bolo aj čestné priznanie - neviem. Názov kvetiny na pamätnej minci znie Črievičník papučka (Cypripedium calceolus L.). Niektorí súťažiaci ešte k odpovedi poznamenali, že je to prísne chránený kvet a patrí medzi naše najkrajšie orchidey.

Na 2.otázku - ktorý článok sa v marcovom čísle Zberateľa najviac páčil - účastníci svojimi hlasmi stanovili nasledovné poradie: 1.miesto (26 hlasov) získal článok **O.Földes: Správne používanie filatelistickej terminológie**, o 2.až 4.miesto sa delia hneď tri príspevky (po 9 hlasov): **E.Minarovičová: Stručné kapitoly z histórie numizmatiky (2)**, **M.Gerec: Obrazové poštové lístky „Hrady a zámky na Slovensku“** a in memoriam **F.Marada: Príbehy z dvoch listín**. Na 5. mieste (8 hlasov) sa umiestnilo 3. pokračovanie seriálu **A.Urmínsky: Námětové variácie na pohľadniciach** a o 6. a 7. miesto (po 6 hlasov) sa delia príspevky **J.Tekeľ: Cenzúra listových zásielok do Nemecka a J.Soukup: Sedem poznámok k pečiatkam roku 2001**. Ďalších päť príspevkov získalo 1 až 2 hlasy. Z 81 súťažiacich šťastie v podobe výhernej poukážky na nákup tovaru v predajni firmy Zberateľ v hodnote 250,- Sk sa usmialo na **Milana Uhrčíka z Dolného Kubína**. Prémium - vecnú cenu získal **Pavel Španko z Liptovského Mikuláša**. Blahoželáme!

Májové (5.) súťažné kolo:

Dnes sme vybrali pre súťažiacich otázku z oblasti filokartie. Predpokladáme, že ten, kto pohľadnice nezbera, určite nejaké doma má odložené ako pamiatku. Stačí sa po nich obzrieť a všimnúť si čo je na nich natlačené... Podme však k otázke. Na prvej strane obálky je vyobrazený kvet plesnivca z adresnej strany jednej tatranskej pohľadnice vydané v roku 1902, ktorej vydavateľ používal kvet plesnivca aj vo svojom firemnom znaku.

1. napíšte názov niektorého vydavateľa pohľadnic, ktorý používal plesnivec alebo iný kvet vo svojom firemnom znaku (opäť pri vítaní zaslanie reprodukcie tohto znaku, príp. aj s krátkou informáciou o tomto vydavateľovi - nie je to však podmienka).

2. Napíšte názov článku a jeho autora, ktorý sa vám v tomto (5.) čísle Zberateľa najviac páčil.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do **31.mája 2002**. Opäť dvoch súťažiacich vylosujeme a odmeníme: 1x poukážkou na nákup tovaru v predajni Zberateľ v hodnote 250 Sk, 1x vecnou cenou.

Za Vaše odpovede vopred ďakujeme a tešíme sa na stretnutie v ďalšom kole □ Vaša redakcia

Letecká pošta Trenčín - Nitra

Pri príležitosti 60.výročia Prvej vojenskej padákovskej školy na Slovensku sa uskutoční letecká preprava listových zásielok z Trenčína do Nitry. K výročiu bude pošta Trenčín 4 používať dňa 29.6.2002 príležitostnú pečiatku. Na letisku gen. Štefana Jurecha v Trenčíne bude tento deň odhalená pamätná tabuľa významnému vojenskému činiteľovi gen. majorovi Ing. Jánovi Repaskému.

Záujemcovia o prepravu pošty týmito príležitostným letom, ktorý bude realizovať Aeroklub Trenčín, môžu zaslať svoje adjustované listové zásielky pre vnútroštátnu prepravu i do cudziny, nie však R-zásielky, na adresu: Klub filatelistov 52-19 pri Dome armády Trenčín, a to **najneskoršie do 27. júna 2002**. Manipulačný poplatok za jednu zásielku je 5,- Sk alebo 5 Kč v platných poštových známkach a treba ho poslať na uvedenú adresu spolu so zásielkami □ ký

Zasadala Redakčná rada Zberateľa

Pod vedením predsedu Redakčnej rady Zberateľa Dr.S. Zrubca a vydavateľa časopisu A.Kulhána st., dňa 27.4.2002 hodnotili prítomní uroveň časopisu za ostatný polrok a diskutovali o aktuálnych otázkach spojených s vydávaním časopisu v tomto, ale najmä v budúcom roku. Súčasná redakčná rada bola rozšírená o nových členov - **Dr. Ondreja Földesa a Ing. Petra Malíka**. Na rokovaní odznelo mnoho podnetných myšlienok, ktoré vydavateľ, redakcia i redakčná rada budú skúmať a hľadať možnosti pre ich využitie na ďalšie zlepšenie koncepcie časopisu i jeho obsahového zloženia □ vkn

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Jozef Oravec - sedemdesiatročný

Pán Jozef Oravec oslávil svoje významné životné jubileum - 70.narodeniny 28.4.2002. Jubilant patrí k tým trenčianskym filatelistom, ktorí niekoľko desaťročí svoje voľné chvíle takmer výlučne venujú činnosti Klubu filatelistov pri Mestskom Osvetovom stredisku Dlhé Hony v Trenčíne. Viac ako dve desiatky rokov vykonával funkciu novinkára v najväčšom klube filatelistov v západoslovenskom regióne. Bol členom organizačných výborov trenčianskych výstav LAUGARICIO. V minulosti sa podieľal aj na práci Revíznej komisie Zs KV ZSF a zároveň bol aj kronikárom krajského výboru ZSF. Pracoval aj v sekcii Maďarskej známk.

Aj v súčasnej dobe aktívne pracuje pri nedelňých stretnutiach a pri organizovaní republikových búr v Trenčíne. Za dlhoročnú obetavú prácu vo zväze mu bol udelený zlatý Čestný odznak ZSF.

Jubilantovi ďakujem menom oboch klubov filatelistov v Trenčíne za prácu, ktorú vykonal a doteraz vykonáva

pre trenčiansku filateliu. Do ďalších rokov želám veľa zdravia, rodinnej pohody a veľa pekných chvíľ v kruhu priateľov pri poštových známkach □ **J. Koreny**

K jubileu Viliama Weissa

Už vyše tridsať rokov pôsobí v Ružomberku ako pracovník Liptovského múzea. Rodák z Bratislavy (narodený 16.mája 1932), absolvent strednej Zdravotnej školy, radový a neskôr aj riadiaci pracovník pracovník v oblasti kultúry v Banskej Bystrici, v Liptovskom Mikuláši, súčasne absolvoval v rokoch 1962-1967 aj Filozofickú fakultu UK v Bratislave aby na vrchole svojich tvoril sil vlastnej kože okúsil dôsledky normalizácie a prišiel o zamestnanie. V Ružomberku našiel prácu, rodinné zázemie i kruh priateľov - zberateľov.

V odbornej oblasti sa zaujímal o obdobie najnovších dejín, numizmatiku, filateliu a papiernictvom (ručná výroba papiera). Bol poverený gestorstvom v klube filatelistov Ružomberok (1972), neskôr sa stal členom klubu (1974) až v roku 1983 na základe návrhu vtedajšieho predsedu Ladislava Krónera bol zvolený za predsedu klubu. Prácu klubu riadi z tejto funkcie dodnes.

Ako profesionálneho pracovníka múzea - historika ho vo filatélii najviac začala priťahovať oblasť poštovej histórie. Svoj záujem stále prehľboval a systematickým štúdiom a zberateľskou činnosti jeho aktivity prerástli do tvorby zaujímavého a úspešného exponátu o poštových službách na Liptove, ktorí mohli obdivovať návštevníci mnohých filatelistických výstav. Jeho zberateľské aktivity ho priviedli aj k práci vo filatelistických orgánoch. Ich výpočet by bol veľmi dlhý - okrem klubových funkcií pracoval v krajských orgánoch ZSF Stredoslovenského kraja, najmä v revíznej komisii, ale aj v Revíznych komisiách ZSF a ZČSF. Neskôr aktívne pracoval aj v rámci Združenia klubov filatelistov Stredoslovenského kraja, ako aj vo vysokej funkcii člena Rady ZSF a vo funkcii predsedu zväzovej Výstavnej komisie. Veľmi veľa užitočnej práce odvieďol doma, v ružomerskom klube filatelistov. Bol to rad výmenných stretnutí, výstav, klubových bulletinov a rad iných aktivít.

Osobitne záslužná je jeho práca pri hľadaní prvých priekopníkov filateliu v Ružomberku a na okolí mesta. Svoje profesionálne skúsenosti využíval aj v tejto oblasti a má levi podiel na tom, že činnosť filatelistov sa na základe objavenej dokumentácie (klubová legitimácia, klubová korešpondencia) posunula až do roku 1921 a pred nedávnom dokonca až do roku 1920. Aj z týchto dokumentov vznikol exponát, ktorý klub prezentoval pred polrokom na svojej jubilejnej výstave.

Človek s tvoriacim duchom neodchýja ani vo vysokom veku, stále na niečom pracuje a objavuje nové súvislosti. Jubilantovi želáme veľa dobrého zdravia, aby mu jeho elán ešte vydržal dlhé roky □ **F. Watzka**

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH
ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH
POŠTOVÝCH ZNAMOK

Miroslav Gerec

PRVÉ SLOVENSKÉ GYMNÁZIA

Táto séria príležitostných známok bola vydaná 20. marca 2002. Tlačová forma známok je 2x50 známkových polí (ZP). Tlač na španielskom papieri so širokými okrajmi (úzky papier pre tento formát známok už tlačiareň nepoužíva a objednáva papier jednotnej šírky). Na zistených dátumoch tlačie všetkých troch hodnôt bola identifikovaná rovnaká rámcová perforačná zostava s malou odchýlkou vo vodorovnom zúbkovaní medzi ZP 17-22 (3. otvor sprava má malý priemer). Výraznejšie doskové vady sme nezistili.

Zaujímavosťou emisie sú zmeny nominálnych hodnôt, ktoré ukazujú ako prebieha spolupráca v známkovej tvorbe medzi vydavateľom (MDPT SR), ktorý vyberá námety a tvorí návrhy známok, a ich užívateľom (Slovenskou poštou š.p.), ktorý podľa potrieb poštovej prevádzky stanovuje nominálne hodnoty a množstvo známok. Na začiatku, ešte v emisnom pláne z 25.9.2000 sú známky uvedené zatiaľ bez nominálnych hodnôt, v po-radí rokov, v ktorých boli gymnázia založené Revúca (1862), Martin (1867), Kláštor pod Znievom (1869). V emisnom pláne z 24.7.2001 už sú uvedené nominálne hodnoty: Revúca 8 Sk, Martin 12 Sk a Kláštor pod Znievom 19 Sk. V pláne z 19.10.2001 sú uvedené iné nominálne hodnoty: Revúca 6,50 Sk, Martin 12 Sk a Kláštor pod Znievom 15 Sk. V pláne z 26.11.2001 sú uvedené konečné nominálne hodnoty a podľa nich zmenené poradie známok: Martin 12 Sk, Revúca 13 Sk a Kláštor pod Znievom 15 Sk. Pre úplnosť ešte uvedieme, že na internetovej stránke MDPT SR boli pred dňom vydania vyobrazené návrhy známok s hodnotami: Revúca 9 Sk, Martin 13 Sk a Kláštor pod Znievom 19 Sk (tieto nevieme datovať). To všetko by bolo v poriadku, keby v emisnom pláne zo 7.3.2001 nebolo poradie známok zmenené opäť podľa rokov založenia: Revúca 13 Sk, Martin 12 Sk a Kláštor pod Znievom 15 Sk, čo nezodpovedá filatelistickým kritériám a opäť nám vznikol rozdiel v číslovaní známok Slovenskej pošty a filatelistických katalógov.

Zmeny hodnôt sú zrejme aj z použitej tlačovej techniky, ktorou je nominálna hodnota vytlačená. Obvykle je hodnota známky vyrytá v oceli, ale pre jej zmenu by bolo potrebné v tlačiarňu vyrobiť novú rytinu bez hodnôt (pomocou upravenej molety) a vrátiť ju na dopracovanie rytcovi, v našom prípade z Prahy na Slovensko, takže operatívnejšie bolo vyleptať ďalší hĺbkotlačový valec s novou nominálnou hodnotou.

● MARTIN, 12 Sk

Táto známka má nominálnu hodnotu tlačenu rytinou (t.zn. nezmenenú) a zistený dátum tlače (Wifag 3, 29.11.2001) je zo všetkých dátumov najskorší. Prehliadnuté boli listy č. 68359 a 68239.

Priehradkový list 1

Nové AZ. Štvorcové FTS s číslami na pravom okraji - pre modrosivú farbu hore a pre belásu farbu dole. Tenké zvislé čierne čiarky vlavo hore od ZP 1/1, vlavo od ZP 1/16, 21, 26, 31 a 36 a vpravo od ZP 1/20.

DV ZP 1/10 Krátka vodorovná modrosivá čiarka vlavo od hodnotovej číslice „12“.

DV ZP 1/16 Tenká šikmá prerušená čierna čiarka vlavo od prvého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“ (v perforácii).

DV ZP 1/22 Belasý bod na ľavej stránke knihy pod jej horným okrajom.

DV ZP 1/19-23-24 Vlasovo tenká šikmá čierna čiarka z pravého horného rohu ZP 1/23 cez ľavý horný roh ZP 1/24 do ľavého dolného rohu ZP 1/19.

DV ZP 1/26 Krátka tenká zvislá čierna čiarka v pravom dolnom rohu knihy.

Priehradkový list 2

Štvorcové FTS s číslami na pravom okraji - pre ružovú farbu hore a pre žltú farbu dole. Belasý bod vlavo od ZP 2/6, vpravo od ZP 2/20 (2x) a 2/35 a pod ZP 2/48, svetlá belásá škvrna vlavo od ZP 2/21 (úplne na okraji), ružová škvrna vlavo dole od ZP 2/46. Tenká zvislá čierna čiarka vlavo od ZP 2/11 a ZP 2/46, vpravo od ZP 2/10. Krátka oblúkovitá čierna čiarka vpravo od ZP 2/40-45.

DV ZP 2/9 Tenká zvislá čierna čiarka na ľavej stránke knihy pod písmenom „R“ slova „PRVÉ“.

DV ZP 2/28 Tri belasé body na pravej stránke knihy - nad horami, nad strechou a pod dverami..

DV ZP 2/37 Krátka tenká zvislá čierna čiarka medzi písmenami „KO“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/50 Krátka zvislá čierna čiarka v prvom písmene „S“ nápisu „SLOVENSKÉ“.

● REVÚCA, 13 Sk

Táto známka má nominálnu hodnotu tlačenu hĺbkotlačou (HT), t.zn. pravdepodobne zmenenú. Otázkou je, či bola známka s pôvodnou hodnotou aj vytlačená (ešte v roku 2001?) alebo nie.

Zistené dátumy tlače: Wifag 3, 21. - 22.2.2002. Prehliadnuté boli listy z prvého dňa s číslami 14123 a 15697.

Priehradkový list 1

Nové AZ. Štvorcové FTS s číslami na pravom okraji - pre čiernu farbu hore a pre belásu farbu dole. Tenké vodorovné čierne čiary (zostatok rozmeriavacej siete) na ľavom okraji. Čierny (HT) bod vlavo od ZP 1/11, 16 a 41, dva belasé body vlavo od ZP 1/46. Dlhé, vlasovo tenké šikmé čierne čiary na ľavom okraji. Krátka zvislá čierna čiarka vlavo od ZP 1/6 a 46 a vpravo od ZP 1/10, 30 a 40.

DV ZP 1/4 Tenká šikmá čierna čiarka na hornom okraji v úrovni komína (v perforácii).

DV ZP 1/18 Tenká šikmá čierna čiarka pod písmenom „E“ nápisu „SLOVENSKÉ“.

DV ZP 1/34 Tenká šikmá čierna čiarka pri pravom rámečku známky pod nákrešom budovy.

DV ZP 1/36 Krátka tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „OV“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/38 Tenká zvislá čierna čiarka pri pravom rámečku známky pod nákrešom budovy.

DV ZP 1/44 Krátka tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „NS“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/45 Čierny bod vľavo od nominálnej hodnoty „13“.

DV ZP 1/46 Krátka tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „EN“ nápisu „SLOVENSKO“.

Priehradkový list 2

Štvorcová FTS s číslami na pravom okraji - pre červenú farbu hore a pre žltú farbu dole. Červená škvrna vľavo dole od ZP 2/46, dva čierne (HT) body vpravo dole od ZP 2/50. Tenká zvislá čierna čiarka vľavo od ZP 2/31 (2x), vpravo od ZP 2/45 (2x) a 50 (2x).

DV ZP 2/10 Krátka tenká zvislá čierna čiarka na streche nákrešom budovy pod písmenom „E“ názvu „REVÚCA“.

DV ZP 2/11 Tenká šikmá čierna čiarka vybiehajúca z pravej hornej časti písmena „K“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/25 Dlhšia tenká zvislá čierna čiarka na streche nákrešom budovy pod písmenami „VU“ názvu „REVÚCA“.

DV ZP 2/35 Tenká šikmá čierna čiarka cez pravý dolný roh známky.

DV ZP 2/49 Belasý bod pod letopočtom „1862“.

● KLÁŠTOR POD ZNIEVOM, 15 SK

Aj táto známka má nominálnu hodnotu tlačenu hĺbkotlačou, t.zn. pravdepodobne zmenenú. Rovnako nevieme, či bola známka s pôvodnou hodnotou už vytlačená alebo nie. Zistené boli dve tlačče (náklady) na Wifagu 3: Základná tlač 19.20.2.2002 a dotlač 25.2.2002. Prehliadnuté boli PL a č. 03045 z 20.2.2002 a č. 39196 z 25.2.2002.

Priehradkový list 1

Nové AZ. Štvorcové FTS s číslami na pravom okraji - pre belasú farbu hore a pre červenú farbu dole. Výrazná červená čiara vľavo od ZP 1/15-21. Zvislá čierna čiarka vľavo od ZP 1/36 a vpravo od ZP 1/40.

DV ZP 1/36 Dva belasé body ne ľavým horným rohom známky.

DV ZP 1/37 Dva belasé body vľavo od nominálnej hodnoty „15“.

DV ZP 1/41 Dve svetlé škvrny v zelenom pozadí okolo komína.

DV ZP 1/44 Krátka zvislá čierna čiarka v pravom dolnom rohu známky (v perforácii).

Priehradkový list 2

Štvorcová FTS pre žltú farbu s číslami na pravom okraji hore. Červená škvrna pod ZP 2/46, červená škvrna, žltá škvrna a dve šikmé čierne (HT) čiarky vľavo dole od ZP 2/46.

DV ZP 2/15 Svetlá škvrna v zelenom pozadí vľavo od písmena „G“ slova „GYMNÁZIÁ“.

DV ZP 2/35 Svetlá škvrna v zelenom pozadí pod písmenom „D“ slova „POD“.

DV ZP 2/39 Svetlý bod v zelenom pozadí pod číslicou „8“ letopočtu „1869“.

DV ZP 2/42 Belasá škvrna vľavo od ľavého lipového lístka.

Pri spracovaní článku poznatkami o doskových vadách prispeli Ing.M.Kulich z Trenčína a R.Čeppan z Trnavy □ mg

Pohľadnica s Pittsburgskou dohodou

0 niekoľko dní uplynie 64 rokov od podpisania Česko-Slovenskej Dohody v Spojených štátoch amerických v meste Pittsburg dňa 30.mája 1918. Predstavitelia oboch národov svojimi podpismi v Dohode prejavili vôľu spojiť Čechov a Slovákov do samostatného a demokratického štátu. Česko-Slovenská Dohoda je zobrazená aj na pohľadnici, ktorú vydala Hlinková slovenská ľudová strana v roku 1938 pri príležitosti 20.výročia Pittsburgskej dohody. Je to pekný príklad, že aj námiet pohľadnice môže reagovať na aktuálne politické a spoločenské výročia a udalosti z našej novodobej histórie □ vkn

OBRÁTENÉ RÁMCOVÉ ZÚBKOVANIE NA ROTAČKÁCH WIFAG

Peter Malík

Pojem obrátené rámcové zúbkovanie známok tlačených na rotačkách WIFAG sa do povedomia zberateľov československých poštových známok dostal už v roku 1964, keď známy filatelistický odborník a zväzový znalec Ing. Jiří Kulda publikoval informáciu o náleze tejto odchýlky v súvislosti so známkou Pof. 1330 - Boj proti hladu.

Nie príliš vydatený výtvarný návrh v nevyraznom jednofarebnom vyhotovení a chýbajúce ďalšie informácie, ktoré by problematiku aj na základe vyobrazenia bližšie vysvetlili, spôsobili, že zberatelia tejto zaujímavosti nevenovali veľa pozornosti. Poznámku o „obrátené postupujúcom rámcovom zúbkovaní“ k údajom o známke Pof.1330 priniesol aj špecializovaný (zelený) katalóg z roku 1978 a neskôr aj špecializovaná príručka z roku 1988, avšak v oboch prípadoch bez ďalšieho vysvetlenia. Ospravednením môže byť snád len skutočnosť, že informácie o spôsobe tlače našich známok sa považovali za predmet výrobného tajomstva, preto sa nepublikovali, a boli len témami na stretnutiach vtedajšej komisie ČS. známky. Zistené poznatky sa šírili iba ústne. Samotnú formuláciu uvedenú v poznámke oboch katalógov treba však považovať za nepresnú, pretože rámcové zúbkovanie „nepostupuje“, ale podstata je v niečom inom. Pokúsim sa ju v ďalšom texte aj pomocou obrázkov vysvetliť.

Hneď úvodom však treba povedať, že výskyt tejto odchýlky je možný iba na známkach tlačených na strojoch WIFAG (rotačnou ocelotlačou alebo rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hlbkotlačou). Obrátené rámcové zúbkovanie zistené na niektorých PL tlačených ocelotlačou z plochých dosiek (10-bloky Pražská jar alebo 12-blok Július Fučík z roku 1951) je iná problematika.

Zájum zberateľov o obrátené rámcové zúbkovanie (ORZ) sa oživil až nálezom tejto odchýlky na známke Pof.2928 - 50h s vyobrazením Václava Havla, ktorá bola vydaná 9.januára 1990. Z dôvodu, že okrem základnej tlače známka bola aj viackrát dotláčaná (celkový náklad bol cca 40 miliónov), z hľadiska špecializovaného zbierania poskytuje aj viaceré ďalšie zaujímavosti. Avšak obrátené rámcové zúbkovanie sa vyskytuje len v jednej dotlači, v časti dňa 18.januára 1990, keď bol použitý perforačný rámec s priemerom ihiel 1,1 mm. Podľa publikovaných informácií [1] sa práve známky tejto dotlače mali vyskytovať len na poštách na Slovensku (obr.1).

Obr.1 - Obrátené rámcové zúbkovanie známok V.Havel 50 h, teda známky v hornom vodorovnom riadku s hrebeňovým zúbkovaním (perforačné otvory s priemerom 1,1 mm)

Objav ORZ podnietil zberateľov hľadať túto zaujímavú odchýlku aj v staršom známkovom materiáli. Táto snaha bola úspešná, keď ďalšou známkou, na ktorej sa zistilo použitie obráteného perforačného rámca je Pof. 2260 - 60 h Tradícia československého porcelánu. Teda za obdobie do roku 1990 (vrátane) to boli celkove tri prípady. Avšak v rokoch 1991 a 1992 sa vyskytlo ďalších 6 prípadov, a preto je určite namieste sa tejto problematike venovať bližšie. V neposlednom rade aj z dôvodu, že známkový materiál obdobia 1990 až 1992 je ešte stále dostupný, pričom sa tiež zistilo, že niektoré z týchto odchýliek dostali zberatelia v novínkovej službe.

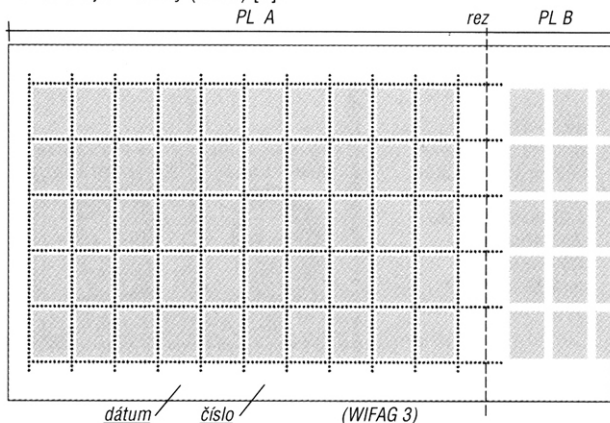
Obr.2 - Znáмка (kat.č.223) vydaná ku dňu poštovej známky 18.decembra 2000 z dôvodu obráteného rámca má v každom hornom vodorovnom riadku PL hrebeňové zúbkovanie

Celkove teda výskyt obráteného perforačného rámca bol na československých známkach doteraz zistený v deviatich prípadoch:

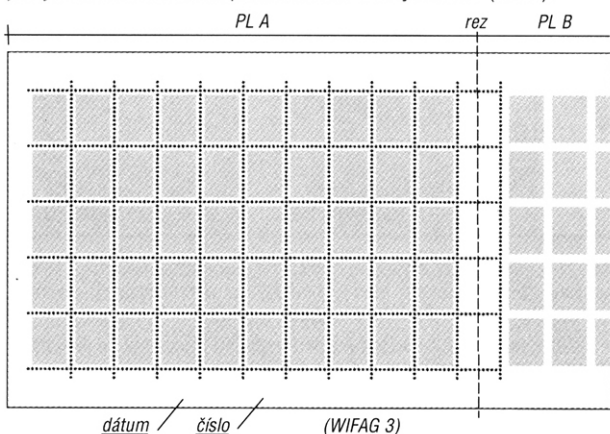
Pof. 1330 - 1,60 Kčs Boj proti hladu	ORZ na hornom okraji
Pof. 2260 - 60 h Tradícia čs. porcelánu	ORZ na ľavom okraji
Pof. 2928 - 50 h Prezident Václav Havel	ORZ na hornom okraji
Pof. 2980 - 1 Kčs Čs. hrady a zámky	ORZ na ľavom okraji
Pof. 2985 - 1 Kčs BIB Bratislava	ORZ na ľavom okraji
Pof. 2986 - 2 Kčs BIB Bratislava	ORZ na ľavom okraji
Pof. 2991 - 2 Kčs Chránené kvety	ORZ na hornom okraji
Pof. 3001 - 1 Kčs ZOH Albertville	ORZ na ľavom okraji
Pof. 3014 - 1 Kčs Chránené chrobáči	ORZ na hornom okraji

V ôsmich prípadoch sa na československých poštových známkach ORZ vyskytujú v časti nákladu, v jednom prípade (Poč. 2980 - hrad Bouzov) v celom náklade. Keďže slovenské poštové známky (od roku 1993) sa tlačia tiež na strojoch WIFAG, obrátené rámcové zúbkovanie sa vyskytlo aj na slovenskej známke, vydanéj ku dňu poštovej známky 18. 12. 2000 (kat. č. 223), keď táto perforačná odchýlka sa vyskytuje v celom náklade tejto známky (obr.2).

Obr.3 - Usporiadanie perforačných ihl v štandardnej polohe
 Teraz sa vrátim k samotnej podstate zaujímavej perforačnej odchýlky a aj na priložených vyobrazeniach sa budem snažiť vysvetliť jej vznik. V procese výroby známok rotačkami WIFAG je perforácia predposlednou operáciou, ktorá sa zabezpečuje sústavou dvoch vodorovných, proti sebe umiestnených kovových dosiek, medzi ktorými sa posúva pás papiera s natlačenými známkami. Na hornej doske sú perforačné ihly usporiadané do tvaru perforačného rámcu tak, aby sa jedným úderom známka perforovala zo všetkých strán (obr.3).

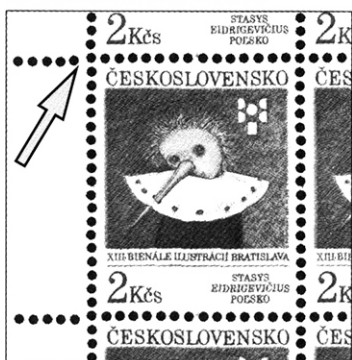

Obr.4 - Usporiadanie perforačných ihl obrátené o 180 stupňov
 Spodná doska obsahuje otvory, do ktorých prechádzajú ihly rámcu po perforácii listu známok. Pre každé usporiadanie tlačového listu dané formátom známky sa používa zodpovedajúca perforačná zostava. Na zabezpečenie perforácie medzihárčie, ktorým následne prechádza rez, má perforačný rámec na pravej strane vybiehajúce ihly, ktoré

z dôvodu ľahšieho oddeľovania známok operujú aj nepotlačenú časť listu z troch strán. Takýmto spôsobom sa všetky známky listu operujú jedným úderom rámcu.

Obr.4 - Nepresnosť zúbkovania známokového pola ZP 1, ZP 11, ZP 21... pri obrátenom rámcovom zúbkovaní

Obr.5 - Nepresnosť zúbkovania pri ZP 1, ZP 11, ZP 21... pri štandardnom rámcovom zúbkovaní

Iný prípad však nastane, ak je perforačný rámec namontovaný do stroja otočený o 180 stupňov, teda ak vybiehajúce ihly smerujú dolava. Vtedy nastáva situácia, že perforačným rámcem sa operuje aj medzihárčie zo všetkých strán a známky prvého zvislého stĺpca alebo riadka (podľa formátu známky) sa operujú vybiehajúcimi ihlami, teda len z troch strán. Štvrtá strana týchto známok sa operuje až ďalším úderom rámcu a pri nepresnosti perforačného stroja táto odchýlka je dosť zreteľná (obr.4). Teda, a to je z hľadiska filatelistického zaujímavé a významné, že známky tohto stĺpca sú perforované dvoma údermi perforačného rámcu.

POŠTOVÉ NÁLEPKY „Naliehavá žiadosť o prídel“

Táto skutočnosť je zistiteľná podľa vzdialenosti perforačných otvorov v dvoch rňhoch alebo podľa okrajov známky. Čím je väčšia nepresnosť práce perforačného zariadenia, tým je lepšie rozpoznateľná a dobre viditeľná aj voľným okom. Rozdiel v perforovaní možno porovnať so známkou so štandardným rámcovým zúbkovaním (obr.5).

V prípade perforácie známkou obrátene nastaveným perforačným rámcom možno použiť terminologickú analógiu *hrebeňového zúbkovania*, pretože pri hrebeňovej perforácii známkou je každá známka perforovaná dvoma údermi perforačného hrebeňa. Teda aj v prípade obráteného perforačného rámcu môžeme hovoriť, že známky prvého stĺpca (riadku) priehradkového listu perforované dvoma po sebe idúcimi údermi perforačného rámcu majú hrebeňové zúbkovanie.

Na jednoznačne spoľahlivé rozlíšenie obráteného rámcového zúbkovania treba minimálne dvojpásku známkou s príslušným okrajom, teda je potrebné poznať aj usporiadanie známkou v priehradkovom liste. Rozhodujúce miesto, v ktorom dochádza k odchýlke perforácie je miesto, v ktorom sa stretávajú dva po sebe nasledujúce údery perforačného rámcu, a to je na ľavom perforovanom okraji PL pri pohľade na PL, ak dátum a poradové číslo sú na spodnom okraji listu.

Usporiadanie PL je závislé od formátu známky a teda aj od počtu známkou v PL. Preto aj v súvislosti so skutočnosťou, či známkový obraz je na výšku alebo na šírku, sa perforačná odchýlka vyskytuje buď v spojení s ľavým alebo horným okrajom. Pri väčšej nepresnosti práce perforačného zariadenia možno rozpoznať obrátené rámcové zúbkovanie, teda známku s hrebeňovým zúbkovaním aj na samostatnej známke, avšak z filatelistického hľadiska a možnosti dokumentovania tejto skutočnosti zastávam názor, že do zbierky by si zberateľ mal zaradiť len taký materiál, na ktorom ORZ sám spoľahlivo zistí.

Pokiaľ by sa čitatelia zaujímali aj o ďalšie informácie týkajúce sa výskytu ORZ na jednotlivých uvádzaných známkach, môžu byť ďalšie známe skutočnosti uverejnené v niektorom z ďalších čísiel časopisu ■

Literatúra:

- [1] Arbeit M., Obrátené rámcové zúbkovanie, Filatelie 12/1997, s.12
- [2] Gerec M., Okienko špecialistu, Zberateľ 5/2001, s.15-17

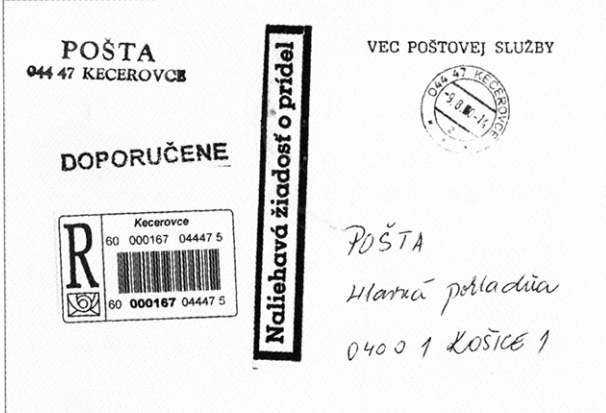
Fungovanie takej veľkej organizácie, akou je v prepravnom procese pošta, si vyžaduje veľa osobitných prístupov k organizácii, uľahčeniu i urýchleniu pracovných procesov. Jednou skupinou týchto pomôcok sú i služobné poštové nálepky. Využívajú sa na označenie obsahu poštových zásielok, spôsobu ich dopravy, smerovania a podobne. Jednou zo skupiny týchto nálepiek, filatelistickej verejnosti menej známa, je nálepka s textom: „Naliehavá žiadosť o prídel“.

Naliehavá žiadosť o prídel

Naliehavá žiadosť o prídel

Obr.1 - Nálepky „Naliehavá žiadosť o prídel“ s dvomi typmi písma

Táto nálepka, ktorej výskyt je medzi zberateľmi pomerne malý, je určená pre vnútorný poštový styk medzi jednotlivými poštami a poštami, ktorých niektoré pracovisko je poverené zásobovacou úlohou. Pošty spadajúce do okruhu pôsobnosti tohoto vyčleneného pracoviska polepujú touto nálepkou listové zásielky obsahujúce požiadavky na peňažný prídel a pravdepodobne i na dodávku cenín resp. aj iných pomôcok.

Obr.2 - Služobná obálka pošty Kecerovce na hlavnú pokladňu pošty Košice 1 zo dňa 9.8.2000 s nálepkou „Naliehavá žiadosť o prídel“

Nálepky sú tlačené na šedobielym papieri červenou farbou. Text nálepky má obdĺžnikové orámovanie hrubé cca 2 mm. Vonkajšie rozmery orámovania sú 13-14 x 89-90 mm. Tučne vytlačený text „Naliehavá žiadosť o prídel“ je malým písmom antikvy alebo grotesku. Obdobné údaje ako je text na nálepke sa vyskytujú i v rukopisnom prevedení priamo na príslušných zásielkach □ des

NEZNÁMA Z BRATISLAVY

Miroslav Bachratý

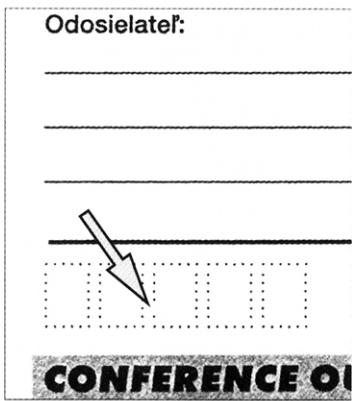
Bartalského práca o bratislavských pečiatkach (Filatelistické state č.25) napriek svojej rozsiahlosti vykazuje isté „biele miesta“, čo je však pri dielach tohto charakteru celkom pochopiteľné. Jedným z nich je pečiatka pošty BRATISLAVA 2 / LETISKO / a (na obr.) s priemerom 30 mm, ktorej výskyt nebol vo filatelickej literatúre doposiaľ zaznamenaný. Nachádza sa na „aerofilatelickej“ zásielke, odoslanej 8.IV.1957 ako prípojná pošta k otváraciemu letu leteckej spoločnosti LUFTHANSA LH 622 Istanbul-Wien-Frankfurt/M.. Možno sa len domnievať, že pečiatka bola pridelená akémusi vysunutému pracovisku bratislavskej pošty 2, ktoré spracúvalo zásielky dopravené do Bratislavy letecky, resp. expedované z bratislavského letiska a používala sa pre-

dovšetkým vo vnútornej službe. Mohlo ísť o obdobný prípad ako bola pošta Praha 120, ktorá mala tzv. pobočný úrad Praha 120 LET (predtým Praha-Letište). Na zásielku sa mohla táto pečiatka dostať buď v tom prípade, ak sa zistilo, že známky na zásielke nie sú opečiatkované, alebo ak sa uskutočnil podaj zásielky priamo na letisku. Alebo to bolo úplne inak? Snáď sa nájde ešte nejaký aerofilatelistický pamätník tej doby a pomôže odhaliť pozadie používania tejto zaujímavej pečiatky ■

Poznámka k falzifikátu poštového lístka KRIVÁŇ

Vo svojej štúdií v 4. čísle Zberateľa 2000, pojednávajúcej o falzifikáte na škodu pošty poštového lístka vzoru Kriváň, som ako jeden z rozoznávacích znakov falzifikátu uviedol chýbajúci bod v prostrednom okienku pre PSC v ľavej časti adresnej strany lístka. Aj keď to nie je v príspevku výslovne uvedené, domnieval som sa, že agencia tohto bodu je dôsledkom reprodukčného prenosu obrazu originálu na tlačovú platňu, použitú pri výrobe falošných lístkov.

Nález PL č. CDV 6 s identickou chybou (obr.) však naznačuje, že tento predpoklad nie je správny. Nepochybné pravý príležitostný lístok dokazuje, že táto chyba sa vyskytovala aj na niektorom z tlačových polí originálnej tlačovej platne (žiaľ, umiestnenie tohoto poľa sa nám už zrejme nepodarí zistiť, nakoľko odtlačok celej tlačovej platne v tlačiarne

už neexistuje), pretože lístky CDV boli vyhotovené prítláčou na obyčajných lístkoch CDV 2. Existencia originálneho lístka s chýbajúcim bodom však jednoznačne preukazuje, že negatív pre vyhotovenie falzifikátov bol zhotovený prefotografovaním práve tohoto lístka. Keďže chyba je charakteristická pre všetky falzifikáty, znamená to, že tlačová platňa falošných lístkov vznikla viacnásobným prepokírovaním tohto „materského“ negatívu, pravda za predpokladu, že tlač falzifikátov neprebíhala z platne obsahujúcej jediný lístok □ M. Bachratý

ZAUJÍMAVOSTI O PEŇAŽNÝCH POKLADOCH NA SLOVENSKU

Elena Minarovičová

Slovo poklad vyvoláva v každom z nás rôzne pocity. Priznajme sa, kto v detstve alebo v dospelosti nezatúžil objaviť poklad? Asi málokto. Pozyvame Vás preto nechať sa spoločne unášať fantáziou a zahliť sa do rozprávania o osudoch niektorých z mnohých peňažných pokladov objavených na území Slovenska.

Dôkazom našej bohatej histórie je veľký počet vzácných ojedinelých a hromadných nálezov mincí - peňažných pokladov od antiky až do súčasnosti. Na našom území sa zachovali poklady tohto druhu z rôznych historických období, od najstarších keltských mincí, cez plátidlá svetovládnej Rímskej ríše, Byzantského štátu, mince ranofeudálnych európskych štátnych útvarov, najmä Uhorska, ale aj bohaté súbory stredovekých a novovekých peňazí. Tieto poklady predstavujú výrazné svedectvo historického diania na našom území, sú dokladom hospodárskej a politickej úrovne obyvateľstva, ktoré tu žilo v jednotlivých historických epochách. Vzácnosť mincí v pokladoch nie je podmienená hodnotou drahého kovu. Dôležitý je vek, zloženie obeživa, počet zachovaných exemplárov, okolnosti nálezu, umelecké stvárnenie a význam výpovede mincí ako historického pramenného materiálu.

Mince s portrétmi rímskych cisárov - C.C.Nero (vľavo hore), M.U.Traianus (vpravo hore), P.A.Hadrianus (vľavo dole) a Antoninus Pius

Už od nepamäti ľudia dohľadali na svoje peniaze a starali sa o ich bezpečné uloženie. Vedomé ukrývanie mincí do zeme je svedectvom strachu ich majiteľov pred stra-

hou a súviselo najčastejšie so stavom peňažného hospodárstva a situáciou tej ktorej doby a miesta. V neistých časoch vojen, keď hrozilo nebezpečenstvo rabovania, vzbúr a povstaní a tiež aj v prípade živelných pohrôm, bolo istejšie uschovať svoj peňažný majetok hoci aj do zeme, ako ho ponechávať doma. Ľudia konali v presvedčení, že katastrofa prehrmá a vráti sa k nemu. Nie vždy bol k nim osud priaznivo naklonený.

Mnohé z takto ukrytých pokladov sa vo vhodnej dobe vrátili opäť do obehu. Neraz sa však stávalo, že sa pôvodný majiteľ z určitých príčin pre svoj poklad už nevrátil, možno na miesto svojho úkrytu zabudol, alebo ho zastihla smrť. A tak v zemi ostali po celé stáročia uložené poklady, ktorých odkrytie je v súčasnosti neraz vzrušujúcou udalosťou. Dnes sa každý objavený peňažný poklad zo Slovenska stáva významným pamätníkom dávnej histórie a pri jeho odbornom spracovaní, vyhodnotení, ochrane a uložení - predovšetkým v muzeálnej zbierke - sa mu venuje maximálna starostlivosť.

Rozsah tohto článku nám nedovoľuje venovať sa podrobne viacerým peňažným pokladom. Je ťažké vybrať spomedzi nich tie najzaujímavejšie, pretože každý je svojím spôsobom vzácný nielen pre svoju finančnú, ale predovšetkým pre svoju vzácnu historickú hodnotu.

Najvýznamnejšiu kapitolu keltského mincovníctva na Slovensku predstavujú keltské strieborné mince razené v prvej polovici 1. storočia pred n. l. Väčšina z nich sa razila v mincovni, ktorú v roku 1985 objavili pri archeologickom výskume Pállfyho paláca v Bratislave na Panskej ulici. Až sedem pokladov keltských strieborných mincí bratislavského typu sa eviduje z nášho mesta. Keltské mince patria medzi prvé, ktoré sa razili na našom území. Vyskytujú sa na nich pätnásť druhov latinských nápisov, ktoré predstavujú mená keltských kňazov a sú prvými dokladmi latinského písma u nás. Podľa najčastejšieho mena na nich sa nazývajú biateky. Do kroniky tých najväčších sa zapísal unikátny poklad 400 keltských mincí objavený pri kopaní základov pre budovu Tatru banky na námestí SNP v roku 1923. Mince sa našli v hĺbke niekoľkých metrov voľne rozptýlené na ploche jeden - dva štvorcové metre. Po ich zozbieraní sa ukázalo, že ide o 76 veľkých a 324 malých strieborných keltských mincí. Prevažovali mince s nápismi BIATEC a NONNOS. V roku 1942 sa našiel v Bratislave ďalší poklad keltských mincí na Žilinskej ulici pri kopaní základov pre stavbu štátnych obytných domov. Išlo o 270 kusov veľkých strieborných mincí, uložených v hlinenej nádobe.

Z doby rímskej k najväčším a najvýznamnejším hromadným nálezom rímskych mincí na Slovensku patrí poklad strieborných denárov z 1. a polovice 2. storočia n. l. Našiel sa v roku 1930 vo Vyškovciach nad Ipľom,

okres Levice. Vyše tisíc mincí uložených v hlinenej nádobe reprezentovalo razby s portrétni rímskych cisárov od známeho Neróna až po Antonína Pia, to znamená od roku 63 n. l. až do roku 153 n. l. Celý komplex bol ukrytý do zeme v polovici 2. storočia n. l. pravdepodobne z obavy pred blížiacimi sa markomanskými vojnami.

Medzi pozoruhodné a numizmaticky vzácne poklady neskororímskych mincí z obdobia sťahovania národov koncom 4. a v priebehu 5. storočia n. l. patrí hromadný nález zlatých mincí objavený v Bíni, okres Nové Zámky. O tomto senzačnom náleze rozhodli doslova len centimetre a minúty. V septembri roku 1964, pri cestných prácach v tejto obci sa podarilo pohnúť buldozérom obrovský kameň. Kameň sa odvalil a odkryl malú hlinenú nádobku. Spolu so zeminou sa z nej vysypalo takmer pol kila zlata ... toľko vážilo 108 zlatých rímskych mincí - solidov. Komplex tvoria razby západorímskych a východorímskych cisárov a príslušníkov cisárskych rodín. Mince pochádzajú z obdobia, keď sa tu rozprestieralo jedno z centier svetovládnej ríše Hunov. Predpokladá sa, že si poklad do zeme ukryl hunský bojovník. Pozoruhodnou stránkou nálezu je aj to, že počtom 108 solidov predstavuje presne jeden a pol rímskej libry.

V rámci rozsiahlej mincovnej reformy Róberta z Anjou (1308-1342) vznikla v Kremnici v roku 1328 mincovňa a v celom Uhorsku bola zavedená grošová mena. Z tohto obdobia je mimoriadne zaujímavý, najmä svojím zložením, poklad zlatých a strieborných mincí z Pácu, okres Trnava, objavený v roku 1934. Bol ukrytý v hlinenej nádobe a obsahoval vyše 3000 rozličných mincí. Zlaté razby Ludovíta I., pražské groše Jána Luxemburského, Karola IV. a strieborné rakúske, štajerské, korutánske a bavorské fenigy.

Z novovekých peňažných pokladov je veľmi zaujímavá história nálezu mincí Františka Jozefa I., ktorý bol objavený tesne pred Vianocami v roku 1983. V tom čase práve renovovali domy na Panenskej ulici pod Bratislavským hradom. Dom s číslom 13 - ktoré nebolo vôbec nešťastným - vydal svoje tajomstvo a pripravil robotníkom, ktorí tu pracovali veľké prekvapenie. V pivnici, asi 40 cm pod pôvodnou dlážkou, spod nánosu vody a zeminy vykopali plechový hrniec s jedným uchom a v ňom kvetináč plný strieborných mincí! Pocity nálezcov boli zmiešané. Radosť, prekvapenie a šťastie sa striedali s veľkým púšťaním... Napokon sa rozhodli poklad odovzdať do Slovenského národného múzea a za odovzdanie nálezu získali príslušnú finančnú odmenu. Poklad obsahoval 254 kusov strieborných mincí s hmotnosťou vyše 3,5 kg z obdobia vlády Františka Jozefa I., ktorý panoval v rokoch 1848 až 1916. Ukrytie pokladu spadá pravdepodobne do obdobia pred prvou svetovou vojnou. Majiteľ chcel peniaze zrejme uschovať pred blížiacim sa nebezpečenstvom, ale už sa pre naspäť nevrátil ...

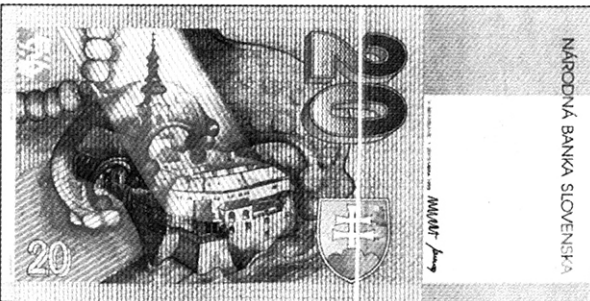
Z veľkého počtu vzácných nálezcov mincí sme predstavili čitateľom osudy iba niekoľkých peňažných pokladov objavených na území Slovenska. Peňažný poklad nie je cenný iba pre svoju finančnú hodnotu, ale je výnimočný najmä pre svoju hodnotu historickú. Každá minca, každý poklad je významným pamätníkom dávnej histórie. Odzrkadľuje dejinné udalosti, ktoré sa počas viac ako dvoch tisícročí odohrávali na našom území. Je preto dôležité, aby ten, kto poklad mincí nájde, odovzdal ho odborníkom na spracovanie, lebo iba tak môžeme prispieť k objasneniu mnohých historických udalostí a zachrániť vzácne historické pamiatky pre našu budúcu generáciu ■

Ďalšie chybotlače slovenských bankoviek

So záujmom sledujem na stránkach Zberateľa informácie o nálezcov chybotlačí slovenských bankoviek. Vo svojej zbierke tiež mám 20-korunovú bankovku s posunutým orezom hore, t.zn. v porovnaní s bežnými bankovkami táto má hore širší okraj a dole užší okraj. Navyše cez celú šírku bankovky je na oboch stranách v miestach veľkej číslice 20 biely čistý prúžok (na obr.). Ide o bankovku série B.

Zo zberateľského hľadiska ešte zaujímavejšia sa zdá byť chybotlač 200-korunovej bankovky, na ktorej cez portrét A. Bernoláka je kolmý približne 1 cm zvislý pruh s vynechaným šrafovaním a s nedotlačou vlasov na pravej strane hlavy (vyobrazenie chybotlače i správne vytlačenej bankovky je na 2.str.obálky).

Vie niekto povedať, ako môžu takéto chyby vzniknúť? □ **Štefan Roth**

NAJKRAJŠIA SLOVENSKÁ ZNÁMKA ROKA 2001

Jozef Tekeľ

Zväz slovenských filatelistov (ZSF) a Slovenská pošta, š.p., organizovali už 8.ročník *Ankety o najkrajšiu poštovú známku Slovenskej republiky*, vydanú v príslušnom kalendárnom roku. Anкета bola propagovaná v časopisoch Zberateľ a Poštové zvesti, na stránkach Spravodajia ZSF a v českej tlači v časopisoch Filatelie a Merkur revue.

Pošta doručila na adresu sekretariátu ZSF v Bratislave do dátumu uzávierky ankety celkovo 1150 odpovedí účastníkov Ankety o najkrajšiu známku. Z tohto počtu bolo 749 hlasov zo Slovenskej republiky, 383 z Českej republiky a 18 hlasov bolo z iných krajín. Vysoký počet účastníkov ankety z ČR (33,3 %) potvrdil známu skutočnosť, že súčasná slovenská známková tvorba je pozorne sledovaná našimi západnými susedmi. A aké sú výsledky ankety? Potvrdili sa zberateľské ohlasy na niektoré známky vydané v roku 2001 alebo anketa priniesla prekvapenie?

Palmu víťazstva (**1. miesto**) prekvapujúco získala známka **Rachovo (Sen pltníka)** od Imricha Weinerja-Krála. Rytiny známky (16 Sk) pre viacfarebnú ocelotlač z plochy (OTp) realizoval Rudolf Cigánik a známku vytlačila PTC, a.s., Praha. Znáмка získala hlasy od 147 účastníkov ankety (12,8 %), z toho 66 hlasov bolo od účastníkov ankety zo SR, 78 hlasov od účastníkov z ČR a 3 hlasy boli od účastníkov z iných krajín. Znáмка **Svetlo duše** od Albína Brunovského obsadila striebornú pozíciu (**2.miesto**). Aj táto známka (18 Sk) je z emisného radu Umenie a rytiny známky realizoval Martin Činovský. Znáмка získala 119 hlasov (10,3 %), z toho 53 hlasov bolo zo SR a 66 hlasov bolo z ČR. Možno konštatovať, že na poradie na prvých dvoch miestach v ankete významne vplývali hlasy zahraničných účastníkov ankety, osobitne z Českej republiky. Znáмка **Alexander Dubček**, ktorá bola vydaná ako háčček, obsadila bronzovú pozíciu (**3.miesto**). Znáмка (18 Sk) bola vytlačená viacfarebnou ocelotlačou z plochy (OTp) podľa návrhu Jozefa Baláča a v rytine od Martina Činovského. Znáмка získala 105 hlasov (9,1 %), z toho 93 hlasov od účastníkov ankety zo SR a ďalších 12 bolo z ČR. Ďalšie miesta obsadili známka **Liptovská Mara - Havránok** (4.miesto), známka **Ikona**

Známky, ktoré v ankete získali prvé dve miesta - transpozícia diela I.Weiner-Krála (vľavo, 1.miesto) a A.Brunovského (vpravo, 2.miesto)

z východného Slovenska - sv. Michal archanjel so skupinou svätých (5.miesto) a známka **Studenovodský vodopád** (6.miesto) z emisného radu Krásy našej vlasti.

Pri príležitosti vyhodnotenia ankety môžeme konštatovať, že známky z emisného radu Umenie suverénne a zaslúžene obsadili víťazné pozície (1.miesto, 2.miesto a 5.miesto) v 8.ročníku Ankety o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2001. Znáмка Alexander Dubček obsadila 3.miesto, avšak v tomto prípade možno vysloviť spokojnosť s decentným stvárnením umelecky náročnej témy. Výsledky ankety odhalili ďalší zaujímavý poznatok: Na prvých šiestich priečkach ankety sa neobjavila ani jediná známka tlačená inou technikou ako viacfarebnou ocelotlačou z plochy (OTp). Rytiny známok realizovali 4 slovenskí rytci (R.Cigánik (1), M.Činovský (2), F.Horniak (1), A.Feke (1) a jednu rytinu realizoval český rytec V.Fajt. Táto skutočnosť je veľmi významná, pretože dnes môžeme právom hovoriť o slovenskej ryteckej škole, ktorá má vysokú medzinárodnú úroveň.

Účastníci 8.ročníka Ankety o najkrajšiu slovenskú poštovú známku vydanú v roku 2001 mohli odpovedať aj na otázku, aký námet by radi videli na poštovej známke. Časť slovenských a českých účastníkov ankety odpovedala aj na túto otázku. Po vylúčení všeobecných odpovedí ako príroda, história, flóra, fauna, huby, ryby, vtáky, zvieratá, rozprávky alebo šport som sa pokúsil skupinovo vyhodnotiť niektoré zaujímavé alebo opakované námety. Pretože pohľad slovenských a českých účastníkov sa odlišuje, bude zaujímavé osobitne venovať pozornosť slovenským aj českým námetom a ich spoločnému vyhodnoteniu.

Slovenskí účastníci navrhujú ako námety na slovenské poštové známky prírodné krásy Tatier (2), slovenské kúpele a liečivé pramene (11), umelecké alebo staré remeslá (4), drevené kostolíky východného Slovenska (6), slovenskí olympijskí víťazi (1), jaskyne na Slovensku (2), kaštieľ v Betliari (2), kláštor a kostol v Hronskom Beňadiku (1). Medzi významné slovenské osobnosti na poštových známkach navrhujú zaradiť architekta prof. Dušana Jurkoviča (2), fyzika a autora základnej rovnice polarografie prof. Dionýza Ilkoviča (1) a ministra pôšt a obchodu Uhorského kráľovstva, Gabriela Barossa, rodáka z Pružiny, ktorý sa významne zaslúžil v druhej polovici 19. storočia o budovanie základnej železničnej siete a rozvoj poštovej siete na území Slovenska (1). Ďalšími námetmi boli Moravianska Venuša (2), pápežská bulla *Industriae tuae* (r. 880) pre kráľa Svätopľuka (1), sobášny palác v Bytči (1), železnice (parné lokomotívy, tunely) (2) a úzkokolajné lesné železnice (Čierny Balog, Vychylovka) (2). Opakujú sa aj námety minerály a nerasty (3), 10. výročie vzniku SR (4). Ako kuriózne možno hodnotiť námety Pokémoni (2), známku

s námetom Harryho Pottera (1) a zlatým klincom je námet Niečo duchaplné zo Slovenska (1). Žiaľ, autor ho nekonkretizoval.

Hárček Alexander Dubček sa v anketе umiestnil na 3.mieste

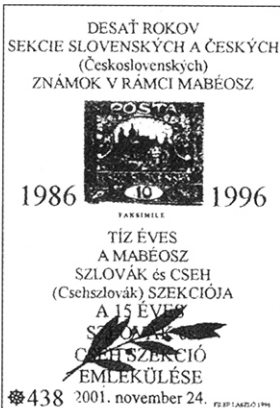
Českí účastníci by radi videli na slovenských poštových známkach motív ochrany prírody (chránená flóra a fauna, vzácny hmyz, motýle), tento námet sa opakuje 8 krát. Tatranské námety (Vysoké Tatry, Roháčce, Belianske Tatry, Tatranské plesá, Veľká Fatra) by privítalo minimálne 11 účastníkov ankyty, ďalšie námety reprezentujú drevené kostolíky východného Slovenska (2), rady a vyznamenania SR (3), Moravianska Venuša (1), Kremnica (2), kúpele a liečivé pramene na Slovensku (5). Atraktívne sú historické slovenské železnice, tunely, parné lokomotívy (7) a unikátna úvratová železnica vo Vychylovke (2). Pozoruhodný je projekt spoločnej emisie SR a ČR (3).

Ak sa pokúsime vyhodnotiť námety z ankyty, pozitívne by boli prijaté v SR aj ČR námety z Vysokých Tatier, slovenské kúpele, úvratová železnica Vychylovka, drevené kostolíky východného Slovenska a pravdepodobne aj Moravianska Venuša. Spoločná emisia SR a ČR by mohla byť venovaná významnému slovenskému lekárovi prof. Jánovi Jesenskému (1566-1621). Ján Jesenský, Jessenius (Iohannes Jessenii á lessen), rodák z Jasenova, vykonal prvú verejnú pitvu (1600) na území Česko-Slovenska. Od roku 1602 bol osobným lekárom cisára Rudolfa II., v roku 1608 bol prítomný na korunovácii jeho mladšieho brata ako uhorského kráľa Mateja II. v Bratislave, bol rektorom Karlovej univerzity (1617-1620). Po bitke na Bielej

hore bol popravený (21. júna 1621) na Staromestskom námestí v Prahe ako účastník protihabsburského povstania. Ako zaujímavý námet na spoločné vydanie by mohla byť aj známka venovaná Vavřincovi Benediktovi (Lavrentio Benedicto Nudozierino) (1555-1615), rodákovi z Nedožier pri Prievidzi. Od roku 1604 bol profesorom matematiky a klasických jazykov na Karlovej univerzite a jej rektorom (1611). V. Benedikt vydal prvú systematickú gramatiku češtiny (1603), písanú po latinsky *Grammaticae bohemiae ad leges naturalis methodi conformatae... libri duo* (Dve knihy českej gramatiky, zostavenej podľa zásad prirodzenej metódy). Ešte o tristo rokov J. Jungmann o nej povedal, že je to „jedna z najlepších gramatík do našich čias vydaných“. Iným námetom na spoločné vydanie môže byť významný barokový sochár Ján Brokoff (1652-1718), rodák zo Spišskej Soboty, ktorého sochy zdobia český gotický Karlov most. Zahraniční účastníci ankyty, mimo ČR, nenavrhlí nejaké kvalitnejšie námety, za zmienku stojí iba známka propagujúca vstup Slovenska do EÚ a NATO (1).

Účastníci ankyty, ktorí splnili súťažné podmienky ankyty a odpovede na obe anketové otázky poslali v stanovenom termíne na adresu organizátorov, boli zaradení do Žrebovania o vecné ceny. Vyžrebovanými účastníkmi ankyty sa stali **Marta Slavkovská** z Hranovnice, **Josef Slapnička** z Velkej Dobrej (ČR) a **Martin Hölc** z Banskej Bystrice, ktorí získali vecné ceny od sponzorov 8.ročníka Ankyty o najkrajšiu slovenskú známku roka 2001 ■

PAMÄTNÉ HÁRČEKY SEKcie

V novembri minulého roka si pripomenula sekcia slovenských, českých ako aj československých známok v Budapešti 15. výročie svojej činnosti. K jubileu sekcie vydala dva jednoduché pamätne hárčky - v maďarskej a slovenskej jazykovej verzii (použila k tomu hárčky, ktoré boli pred piatimi rokmi vydané k desiatemu výročiu a teraz bolo nové jubileum priláčené). Sekcia pôsobí pri MABĚOSZ-e a je najaktívnejšia zo všetkých sekcií zväzu maďarských filatelistov. Zakladateľom a dušou sekcie je Dr.D.Sóoky, ktorého meno je dostatočne známe aj u nás. Píše preklady, prehľad tlače a oboznamuje s novou literatúrou. V pravom dolnom rohu hárčka je zase meno L.Filipa. Zanietenci vedia, že je to práve tento dobrý muž, ktorý usporadúva najväčšie filatelistické dražby u južných susedov - PROFILA. Zaželejme sekciu, aby sa jej vo svojej činnosti darilo aj naďalej. A pamätne hárčky v zelenej a červenej farbe nech majú ná sledovníkov aj v rokoch budúcich □ M.K.

O skarte poštových známok a jeho kvalite

Produktom Slovenskej pošty, š.p., je aj skart. Patrí medzi obľúbený zdroj materiálu na štúdium slovenskej poštovej známky, denných pečiatok pôšt, frankatúr vhodných do námetových a do poštovo-historických zbierok a exponátov, ale najmä materiál vhodný pre začínajúcich mladých filatelistov. O skart slovenských poštových známok je záujem medzi zberateľmi doma i v zahraničí. Na tomto produkte badať od roku 1998 rapídne zhoršenie kvality z hľadiska použiteľnosti skartu pre zberateľské účely. Čo je toho príčinou? Rozhodujúci podiel na ne kvalite skartu pramení z nešetrného zachádzania s balíkovými sprievodkami niektorými pracovníkmi pošty a to počnúc od prijatia zásielky k preprave až po jej doručenia adresátovi.

Jednou z príčin je zavedenie nových balíkových sprievodiek, ktoré sú vyhotovené z tenkého papiera a je na nich nedostatočný priestor na nalepenie známok v potrebnej sadzbe. Návrh, aby sa na výrobu balíkových sprievodiek používal tvrdý papier - tak, ako bolo pri sprievodkách v predchádzajúcich rokoch - bude asi nepriechodný. Pokyn, aby sa známky nelepiť mimo priestor pre tento účel vyhradený a v prípade, keď tento priestor nestačí sa známky lepili na zadnú stranu sprievodky, hádam by sa mohol realizovať.

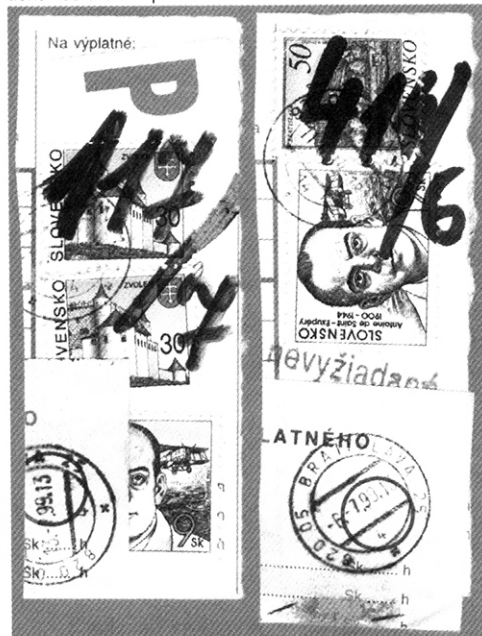

Nájsť roztrhané známky na ústrižkoch balíkových sprievodiek v skarte nie je žiadnou zriedkavosťou

Na poškodzovaní známok je v prvom rade podpísaný nevhodný výber známok na úhradu poštovného a ich nevhodné nalepenie do malého priestoru balíkového sprievodky. Známkami sú často nalepované cez okraj sprievodky a tým sa spravidla pri manipulácii s nimi aj ľahko poškodia (trhajú sa najmä pri oddeľovaní ústrižkov). Známkami veľkého formátu (ako sú napríklad známky emisného radu Umenie), sú síce zberateľmi v skarte vítané, ale pre ich poškodenie namiesto radosti často spôsobujú roztrpčenie.

Niektoré pošty namiesto dennej pečiatky na znehodnotenie známok používajú iné úradné pečiatky určené na

iný účel. Pre tieto úradné sa používajú aj iné pečiatkovačie farby, ktoré sa pri styku s vodou rozpúšťajú, zafarbujú známky a tým spôsobujú ich bezcennosť pre praktické zberateľské použitie.

Nepripomínajú tieto číslice na ústrižkoch tak trochu „umenie“ sprejerov „skrášľujúce“ fasády domov, ohrady, mosty, verejné dopravné prostriedky...?

Niektorí pracovníci, pravdepodobne pri účtovacích úkonoch alebo kontrole správnosti výšky poštového poplatku, majú nepekny zvyk (alebo im to nebudaj prikazuje nejaký predpis?), že nalepené známky na sprievodke prečiarkujú prepisovacím perom i keď tieto známky boli už riadne opečiatkované dennou poštovou pečiatkou a tým teda bola aj zamedzená možnosť ich prípadného opätovného použitia. Známkami sú vizitkou pošty, nech už pochádzajú z akejkolvek fázy poštovej prevádzky a prihlíadať na túto skutočnosť by pošta mala od svojich pracovníkov vyžadovať ako jednu z elementárnych pracovných povinností.

Iným nešťávom je nalepovanie výkazu dopltného cez známky nevhodným lepidlom, čo taktiež spôsobí nepoužiteľnosť známok pre zberateľské účely. Vrcholným „zážitkom“ pre zberateľa je potom situácia, keď sa mu dostane do rúk ústrižok sprievodky s hrubými fixkami napísanými číslicami cez známkami - vtedy už začína pochybovať, či sa pošta nepomyšľala a namiesto skartu mu nepredala bezcenné smetie. Je totiž možné pochopiť, že v poštovej prevádzke denne prechádzajú cez ruky tisícov pracovníkov tisíce zásielok a pritom zákonitě vznikajú zo

zberateľského hľadiska aj nepodarky, ale do skartu by sa nepodarky takého druhu, ako sme uviedli, predsa len zaradovať nemali. Pri skarte, ako už aj zo samotného názvu vyplýva, ide o materiál určený na vyradenie, ale pri poštových známkach ide predsa len o niečo iné.

Z hľadiska zamedzenia opätovného použitia už opečiatkovaných známkach na frankovanie je ich preškrtnutie prepisovacím perom úplne zbytočné a takéto známky pre zberateľov sa nepatrí zaradiť - ani v skarte

Verím, že tieto pripomenienky Slovenská pošta, š.p., zoberie do úvahy a pri dobrej snahe vykoná aj opatrenia na zlepšenie kvality skartu, ktoré určite ocenia zákazníci z radov našich i zahraničných zberateľov slovenských poštových známkov □ **JOZEF KORENÝ**

Automobilové stroje legendárneho J.M. Fangia

Jedným z najväčších automobilových pretekárov 20. storočia bol Juan Manuel Fangio. Narodil sa v roku 1911 v Argentíne v rodine talianskych prisťahovalcov. Už 13-ročný pracoval ako učeň v opravovní aut. Na pretekoch profesionálov sa prvýkrát objavil roku 1936 a prvé víťazstvo dosiahol roku 1940. Jeho meno žiarilo vo svete automobilových pretekov v päťdesiatych rokoch, označovaných za „zlatý vek“ pretekárskeho športu, kedy Medzinárodná asociácia automobilových závodov zaviedla kategórie FORMULA 1 a FORMULA 2.

Fangio sa stal prvý raz majstrom sveta v Španielsku roku 1951 na stroji talianskej výroby ALFA ROMEO 159 na barcelonskom okruhu Pedralbes. Pre team Alfa Romeo to boli súčasne posledné pretek. V nasledujúcom roku, po ťažkej havárii na okruhu v Monze, kedy takmer prišiel o život, bol Fangio vyradený z pretekov na sedem mesiacov. Podpisal kontrakt s firmou Mercedes Benz a pilotoval model M.B. W 196, známy pod menom Strieborný šíp. S ním sa stal majstrom sveta roku 1954 a 1955. V posledne menovanom roku team Mercedes Benz po pretekoch v Le Mans, na ktorých spôsobil jeden ich voz opravdivý masaker, odstúpil zo súťaže. Aj táto udalosť prispela k tomu, že Fangio uzavrel zmluvu

2002

Slovensko

**Medzinárodná výstava poštových známkov
BRATISLAVA • 4. - 10. júl 2002**

s talianskym teamom Ferrari, nad ktorým dovtedy vždy triumfoval. Roku 1956 sa stal majstrom sveta na stroji LANCIA-FERRARI D 50. V nasledujúcom roku sa vrátil do talianskeho teamu Maserati a s jeho modelom M.250 F získal už piaty titul majstra sveta. Vytvoril tak rekord, ktorý doteraz nikto neprekonal. O jeden rok neskôr skončil Fangio svoju profesionálnu kariéru, počas ktorej štartoval na 206 pretekoch a získal 51 Grand Prix. V jeho rodnom meste Balcarce otvorili roku 1972 Technologické centrum a kultúrne múzeum automobilových pretekov nesúce jeho meno. Juan Manuel Fangio zomrel roku 1995 vo veku 84 rokov.

Argentínska pošta 6.10.2001 pripomenula túto slávnú kapitolu argentínskeho športu vydaním štyroch príležitostných známkov. Všetky majú nominálnu hodnotu 75 c a predstavujú pretekárske automobily, na ktorých Fangio získal svoje majstrovské tituly. Tieto stroje dosahovali pri hmotnosti 630 až 920 kg maximálne rýchlosti 28 až 315 km/hod. V známkovom obraze sa tiež nachádzajú nákresy niektorých známych okruhov. Na jednej známke (vľavo hore) vidíme ALFA ROMEO 159 ALFETTA a okruh BARCELONA (Španielsko 1951), na druhej známke (vpravo hore) MERCEDES BENZ W 196 a okruh REIMS (Francúzsko 1954), na známke (vľavo dole) LANCIA - FERRARI D 50 a okruh MONTECARLO (Monako 1956) a na štvrtej známke stroj MASERATI 250 F a okruh NÜRBURGRING (Nemecko 1957). Známky vytlačila Letra Viva S.A. v Buenos Aires štvorfarebným ofsetom (plus metalizovaná farba) v náklade po 154 tisíc kusov □ **Ivan Lužák**

SÚKROMNÉ CELINY RAKÚSKA (1)

Korešpondenčné lístky s natlačenou známkou

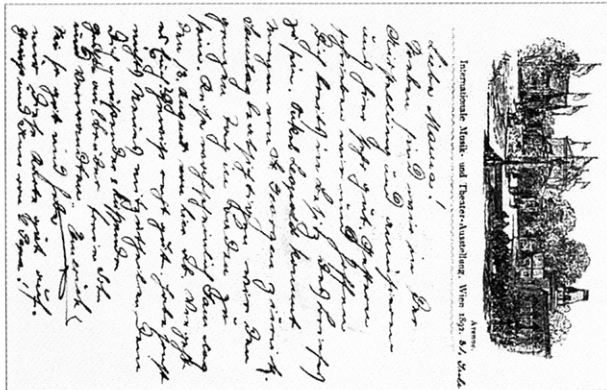
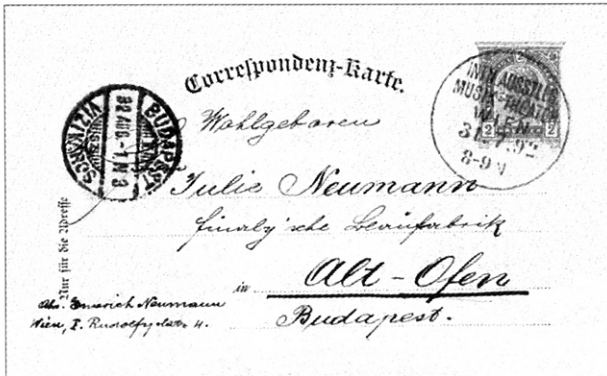
Požiadavkám dynamického rozvoja spoločnosti v rôznych oblastiach hospodárstva, kultúrneho a spoločenského života na konci 19. storočia v Rakúsko-Uhorskej monarchii, prispieval i rozvoj poštových služieb. Obchodné, výrobné, ale aj rôzne spoločenské organizácie rýchlo pochopili, že prostredníctvom poštovej služby za veľmi výhodných finančných podmienok, je možné dosiahnuť dvojnásobný efekt. Jednak sprostredkovať písomnú informáciu a zároveň hospodárne využiť voľný priestor na korešpondenčnom lístku na obrazovú i písomnú reklamu svojho tovaru, služieb firmy alebo spoločenského podujatia.

V snahe vyhovieť týmto silnejúcim požiadavkám, ale aj naskytajúcej sa veľmi lukratívnej možnosti ako obohatiť štátnu pokladnicu, Ministerstvo obchodu svojím výnosom č.19437 zo dňa 28.mája 1892 povolilo používať v poštovej prevádzke súkromné korešpondenčné lístky s predpísaným úradným názvom **CORRESPONDENZ-KARTE** a s natlačenou, vtedy používanou 2 kr hnedou celinovou známkou vydaná z roku 1890 s portrétom Františka Jozefa I. v ráme.

Prvýkrát boli tieto korešpondenčné lístky predávané na Medzinárodnej a divadelnej výstave konanej vo Viedni v dňoch 1.apríla až 12.novembra 1892. Pre túto príležitosť dal organizátor výstavy vytlačiť šesť druhov lístkov, ktoré sa rozlišovali tým, že na zadnej strane mali na ľavej zvislej strane v rozsahu približne 1/5 plochy vytlačený v tmavo hnedej alebo čiernej farbe pohľad na divadelný alebo hudobný stánok vtedajšieho kultúrneho života Viedne. Počas výstavy bola zriadená aj poštová priehradka, kde sa predávali tieto celiny a používala sa príležitostná pečiatka s textom **INTN. AUSSTLLG./MUSIK-THEATER / WIEN** s nastaviteľným dátumom podania (obr.1).

Týmto vydaním bol zároveň položený základ rozsiahleho celinárskeho odboru, tzv. reklamných a obrázkových celín. V období rokov 1892-1918 zaznamenal rozvoj súkromných korešpondenčných lístkov s natlačenou známkou najväčší rozmach. Prostredníctvom poštového úradu WIEN 46 sa preberali objednávky na tlač známok na dodané, vopred podľa požiadavky objednávateľa natlačené lístky. Podmienkou pre vytlačenie známky bolo dodanie najmenej 10 tisíc kusov lístkov, dodržanie rozmerov lístka súhlasných s rozmermi úradných poštových lístkov a vytlačenie nápisu v nemeckom jazyku. Tlač známok následne vykonala štátna tlačiareň cenín vo Viedni.

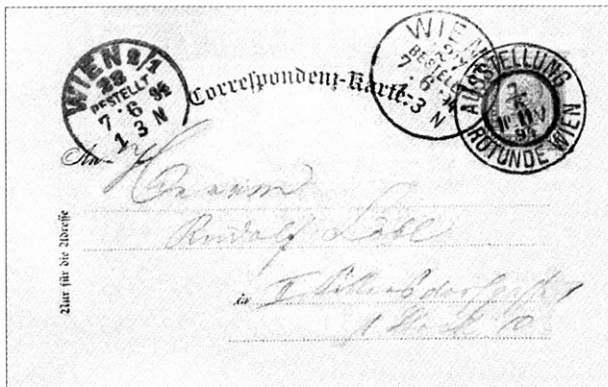
Tieto podmienky sa postupom času, najmä čo sa týka rozmerov lístka a nemeckého nápisu, prestalo rešpektovať.

Obr.1 - Prvý súkromný príležitostný korešpondenčný lístok zaslaný z viedenskej výstavy do Budapešti 31.júla 1892

Používanie aj iného než nemeckého jazyka sa opieralo o doplnkové nariadenie zo dňa 28.11.1885, ktoré pod vplyvom silnejšieho národnostného tlaku menšín povoľovalo k nemeckému nápisu pripojiť aj názov vo vlastnom jazyku. Postupne sa použilo osem jazykov používaných na území Rakúsko-Uhorskej monarchie. Na úradných korešpondenčných lístkoch bola táto jazyková úprava uplatňovaná už od júla 1871.

Možnosť dať si tlačť vlastné korešpondenčné lístky sa začala využívať vo veľkej miere. Okrem už spomínaného reklamného účelu takéto celiny znamenali aj určité zrýchlenie a racionalizáciu pri odosielaní poštových zásielok. Výnosom rakúskeho ministerstva obchodu a národného hospodárstva č.70 r.z. zo dňa 24.apríla 1903 bola preto povolená tlač súk-

Obr.2 - Druhý súkromný korešpondenčný lístok vydaný v roku 1894 pri príležitosti Medzinárodnej výstavy výživy ľudu vo Viedni v dňoch 20.4.-1.7.1894. Vydaných bolo 7 rôznych variant lístkov a na výstave sa používala príležitostná pečiatka AUSSTELLUNG ROTUNDE WIEN.

Obr.3 - Súkromný firemný korešpondenčný lístok s natlačenou 5 halierovou bledozelenou známkom vydaná 1908 zaslaný 23. januára 1908 z Klagenfurtu do Fryštaku pri Holešove.

romných celín v širšom rozsahu. Výnos povoľoval dať si vo vienedskej tlačiarňi cenín natlačiť na dodané celiny (korešpondenčné lístky, obálky, zálepky, novinové pásky a ďalšie) poštové známky. Do konca I.svetovej vojny sa na súkromné celiny tlačili prakticky všetky výplatné, ale aj náhlostné a novinové známky v halierovej mene. Od tohto obdobia je potrebné rozlišovať dva druhy súkromných celín:

- a) súkromné celiny najrôznejších druhov s natlačenou známkom (obr.1-4),
- b) úradné vydané celiny so súkromnou dotlačou ďalšej známky (obr.5 a 6).

Významný rakúsky zberateľ a publicista F.Schneiderbauer spracoval katalógovým spôsobom problematiku súkromných celín [1]. Aj napriek niekoľko-ročnému úsiliu a silnému záujmu stálych dopisovateľov sa mu nepodarilo kompletne spracovať všetky tlače alebo prítláče na celinách, najmä niekoľkonásobné prítláče na úradných celinách. Z tohto dôvodu ponechal skoro pri každom vydaní voľné katalógové čísla pre ďalšie doplnenie v budúcnosti.

Jednou z príčin doposiaľ neúplnej katalógizácie súkromných rakúskych celín je najmä skutočnosť, že v areáli Jubilejnej výstave v Prahe v roku 1908 umiestnená expozitúra vienedskej štátnej tlačiarne cenín návštevníkom na požiadanie tlačila na prinesené či už úradné celiny alebo rôzne súkromné poštové formuláre a pohľadnice, známky celinového vydania z roku 1890 v halierovej mene s vyzobrazením Františka Jozefa I. v ráme [2, 3]. Tieto sa až do roku 1908 používali na všetkých rakúskych celinách. Okrem týchto celinových známok sa pre tlač na výstave používalo i nové jubilejné vydanie známok z roku 1908 zhodné s výplatnými známkami v archovej úprave. Kombinácia tohto vydania s vydaním z roku 1890 spôsobila obrovskú neprehľadnosť, čo sa vlastne všetko vytlačilo, na aké celiny a v akých početných kombináciách (velakrát i nezodpovedajúcich poštovým tarifám).

Súkromný korešpondenčný lístok vydal aj Klub českých filatelistov v Prahe (obr.4 - vyobrazený na 2.strane obálky). Na lístku bola natlačená 3 halierová fialová známka vydané z roku 1908, a zaslaná bola 31.augusta 1909 ako tlačivo na adresu K.Rixa - zakladateľa klubu, veľkého zberateľa známok a celín, popredným znalcom a filatelistickým publicistom.

Prevažná väčšina týchto súkromných celín ostala v zbierkach v nepoužitom stave. I keď sú katalógove pomerne vy-

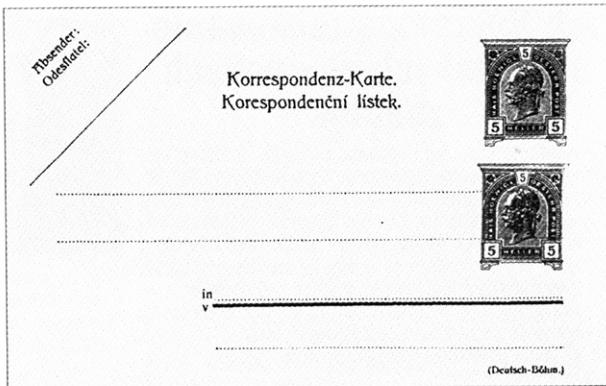
soko hodnotené, ostali viac menej len filatelistickými suvenírmi. Dovolím si tvrdiť, že najväčšími, hlavne zo zberateľského hľadiska, naďalej ostávajú prvé tri vydania v grajciarovej a prvé tri vydania v halierovej mene, najmä poštovo použité s príležitostnou pečiatkou, vyjadrujúcou dôvod vydania celiny.

Vydávanie súkromných korešpondenčných lístkov ale aj ostatných druhov súkromných celín s natlačenou známkou je možno so vznikom samostatnej ČSR považovať u nás za uzatvorenú zberateľskú oblasť. V novo vzniknutej republike a po roku 1993 aj SR ostalo právo vydávania známok a celín naďalej výlučne v kompetencii štátnej správy, ktorá až doposiaľ nevydala žiadnej tlačiarňi štátnych cenín súhlas tlačiť známky na dodané súkromné celiny, prípadne prítlače známok na úradne vydané celiny L.K.

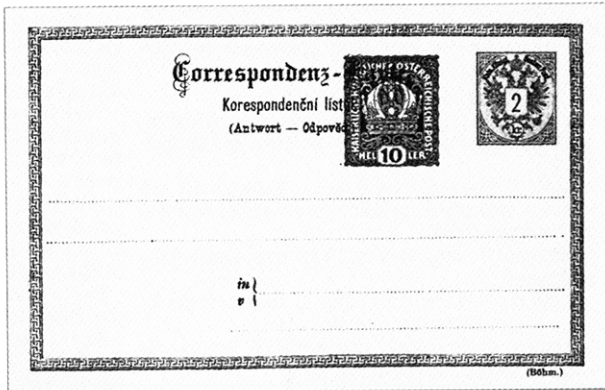
Literatúra:

- [1] Schneiderbauer, F.: Celiny Rakúska - Špeciálny katalóg a príručka, 2.vydanie 1981
- [2] Nekvasil, J.: Rakúske celiny tlačené v Prahe - 1908, Filatelie č.6/1977
- [3] Nekvasil, J.: Súkromné celiny starého Rakúska, Filatelie č.14/1979

Obr.6 (vpravo) - Úradne vydaný dvojjazyčný korešpondenčný lístok so zaplatenou odpoveďou vydania 1890 so známkou Orlica 3 kr, ktorý stratil platnosť 30.6.1891 a na ktorý bola po roku 1916 dotlačená fialová známka Koruna 10 h, aby lístok mohol byť použitý pre cudzinu

Obr.5 - Úradný dvojjazyčný korešpondenčný lístok vydania 1904 s 5 halierovou modrozelenou známkou, dotlačená súkromnou prítlačou 5 h bledozelenou známkou s možnosťou použitia lístka pre cudzinu

PROJEKT 2005 / 5./

Nálepky. Často im nevenujeme dostatočnú pozornosť, hoci pre poštarov mali veľmi veľký význam, ale nemeniť aj pre odosielateľa. Z nálepiek sa totiž účastníci poštovej prepravy dozvedeli, prečo ich zásielka nebola alebo nemohla byť doručená adresátovi.

Nem kereste. Non réclamé.	Szabályellen. Irregularly posted.	Elköltözött. Paid.	Elutaszott. Parti.
Orán elégtelen. Insuffisance d'adresse.	Meghalt. Décédé.	Nem fogadta el. Refusé.	Ismeretlen. Inconnu.

Tieto, o ktoré sa ja zaujíam, boli platné ešte začiatkom roka 1919. Všetky boli zelenej farby, niektoré, ktoré sa často vypotrebovali a museli sa dotlačať, aj v rôznych odtieňoch. Aj tu platí, že niektoré sú veľmi zriedkavé. Aj keď ich nebolo veľa, údajne len 10 druhov - ale aj to je otázne, ani za 20 rokov som ešte všetky nestratil! Aj preto rád privítam akékoľvek nové poznatky Michal Kiššimon, SFVS

Morské pobrežia a človek

Poštová správa Veľkej Británie vydala 10-známkovú emisiu známok s námetom výskumu morského pobrežia a vplyvu vzájomného pôsobenia morských vln, príboja, odlivu a ľudskej činnosti na život v mori i na pevnine (ukážka na 2.strane obálky). Obrazový motív známok tvoria špeciálne výskumné fotografie morského pobrežia zhotovené z lietadiel alebo helikoptér. Na fotografiách sú rozmanité druhy skalitých i piesčitých pobreží, s vegetáciou i s holiými stráňami, so zástavbou (cesty, letoviská, rôzne stavby, prístav pre športové a rekreačné plavidlá a pod.) i s voľnou prírodou. Emisia upozorňuje na problematiku morských pobreží a apeluje na ich ochranu. Známky majú nominálnu hodnotu 27 pencí, boli vytlačené viacfarebným ofsetom v 100-známkových PL s rôznymi spojkami Zc

Ad: Súkromné zúbkovanie slovenských novinových známok

V poslednom čase som sa začal vážnejšie zaoberať slovenskými novinovými známkami z rokov 1939-1945. Upútal ma preto článok D. Evinica (Zberateľ 3/2002, s.20) o súkromnom zúbkovaní týchto známok. V článku uvádzané vyhotovenia (priliehavejším sa mi vidí hovoriť o „spôsobe“) sú návodom na ustálenie základnej schémy, ktorú je však podľa mojich poznatkov potrebné upraviť. Ide prakticky o 4. vyhotovenie, ktoré nie je určitým, samostatným spôsobom zúbkovania (ako 3. vyhotovenie), ale zúbkovaním len vodorovných radov známok, čo podporuje aj analógia s 2. spôsobom zúbkovania, pri ktorom boli zúbkované zvislé rady známok. Naproti tomu však autorom uvádzané 3. vyhotovenie je samostatným spôsobom zúbkovania, pri ktorom môžu, a aj vznikali rozstrihnutím takéhoto celku, dve podskupiny zúbkovaných známok.

Z tohto pohľadu sa javí nutným upraviť schému spôsobov zúbkovania nasledovne:

- 1.spôsob: Všetky strany známky sú zúbkované,
  - 2.spôsob: Horná a dolná strana známky je nezúbkovaná,
  - 3.spôsob: Lavá a pravá strana známky je nezúbkovaná,
  - 4.spôsob: Dvoj páska známok je na všetkých štyroch stranách zúbkovaná, priestor medzi dvomi známkami je nezúbkovaný.
- Rozstrihaním dvoj pásky vzniknú dve podskupiny zúbkovania:
- a) horná, dolná a lavá strana známky je zúbkovaná, pravá strana je nezúbkovaná,
  - b) horná, dolná a pravá strana známky je zúbkovaná, lavá strana je nezúbkovaná.

Na podporu mnou uvádzaného 3. a najmä 4. spôsobu zúbkovania mám vo svojej zbierke niekoľko exemplárov, ktoré nasvedčujú tomu, že takáto možnosť jestvuje. Pre uľahčenie orientácie uvádzam upravený a doplnený prehľad zatiaľ známych súkromne zúbkovaných novinových známok (v zátvorke sú čísla známok neuvedených v pôvodnom zozname, ktoré mám vo svojej zbierke):

- 1.spôsob - bez zmeny,
- 2.spôsob - NV 11, 24, (23),
- 3.spôsob - 11, (23, 26),
- 4.spôsob - 11Y, (23), vyskyt ďalších hodnôt je viac ako pravdepodobný,
  - a) - (14Y, 17)
  - b) - (11Y)

Rozmery a kvalita zúbkovania sú odvislé od toho, kto a akým zariadením tieto známky dodatočne zúbkoval.

Bol by som však nerád, keby tento môj príspevok chcel niekto považovať za zaznamenávanie záslužnej práce D. Evinica pri otváraní tejto problematiky. Práve naopak - vážim si tento počin a pokladám ho za potrebný, aby sme si hneď v počiatkoch ujasnili a ujednotili niektoré pojmy a tak sa vyhli v budúcnosti zbytočným nerozporovaniam □ Štefan Piško

K blahoželaniam aj Portugalsko

Po vzore iných krajín aj Portugalsko vydalo poštové známky, určené pre zásielky s blahoželaniami. K sobášu je tu známka s ružovým srdcom a so siluetou mladíka a slečny, k životným jubileám alebo iným príležitostiam spojených s priateľským posedením, sú to dva poháriky bieleho a červeného vína a torta, k iným blahoželaniam je to motív kytice kvetov. Autorom výtvarných návrhov emisie je J.Machado. Nominálna hodnota všetkých troch známok je 85 eskudov □ Zc

Moderné chorvátske maliarstvo

Podobne ako mnohé iné poštové správy venuje aj Chorvátska pošta trvalú pozornosť výtvarnému umeniu. Naposledy sme sa mohli o tom presvedčiť v závere minulého roka, kedy boli dňa 1.decembra 2001 vydané tri príležitostné poštové známky s námetmi diel súčasných domácich maliarov.

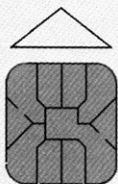
Prvá známka (nominálna hodnota 2,50 kn) predstavuje olejomalbu **Trosky amfiteátra** (1953) od **Vjekoslava Parača** (1904-1986). Umelecké vzdelanie získal v Záhrebe a v Paríži. Rímsky amfiteáter v Soline, na predmestí Splitu, je symbolom minulosti a staroveku a vyvoláva spomienky na fyzické a duchovné zrodenie. Autor využíva difúzne svetlo, ktoré je rozptýlené na celej ploche obrazu.

Druhá známka (nominálna hodnota 2,50 kn) prezentuje dielo **Lea Juneke** (1899-1993) s názvom **Maternité du Pont-Royal** z roku 1940 (na obr.). Po absolvovaní záhrebkej Akadémie výtvarných umení aj on odcestoval do Paríža. Študoval impresionistov a Cézanna, fauvistov a Dufyho, ktorého maľba a citlivosť k farbám ho podstatne ovplyvnil. Potom vznikli jeho najsvetlejšie a poetické obrazy. Originálne a magické zážitky uličnej scény reprodukovanej obrazu vznikli tiež spojením neorealizmu, kolorizmu a surrealizmu.

Tretia známka (5,00 kn) je venovaná **Slavkovi Šohajovi** (1908) a jeho obrazu **Akt s barokovou postavou** (1978). Autor je typickým predstaviteľom záhrebkej maliarskej školy. Po skončení Akadémie výtvarných umení viedla jeho cesta do Mekky výtvarníkov - Paríža. V jeho tvorbe cítim vplyv Maneta, Cézanna a Picassa. Aj v prítomnom obraze aktu vytvára oddelené abstraktné hmoty v plochej kompozícii.

Známky vytlačili viacfarebným ofsetom v tlačiarňi Zrinski v náklade po 350 tisíc kusov. PL obsahuje 12 známok. Súčasne bola vydaná aj FDC □ Ivan Lužák

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/49/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marián Jobek

Čo nového pribudlo do našich zbierok slovenských TK ?

V marci tohto roku bola vydaná pri príležitosti blížiacich sa sviatkov Veľkej noci individuálna TK pod názvom „Veľkonočná kraslica“. Karta má tieto základné údaje:

A 181 - VEĽKONOČNÁ KRASLICA - 50 000 08/2002 ST
- 50 jednotiek - 50 000 ks - čip GEM 6b

Karta platí do 30. 6. 2004

Zobereť veľkica si ako symbol života a prebúdzajúcej sa jari neodmysliteľne spojené so sviatkami Veľkej noci. Najstaršie kraslice na území Slovenska sú známe za 7. storočia. Od reparatúri sú hlavnou odmenou, ktorú dávajú ženy a dievčatá svojim šľachom a kňazom na Veľkonočný pondelok.

Veľkonočné kraslice

50 000 08/2002 ST
RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV TELEFÓNNYCH KARIET: INFOTEL

50
jednotiek

85813564
R-00948470

Telekomunikácie

Telefónne karty vybraných krajín sveta - URUGUAJ (2. časť)

V prvej časti rozprávania o telefónnych kartách Uruguaja som popísal magnetické karty vydané v rokoch 1988 až 1997. Dnes sa budem venovať obdobiu od roku 1998, kedy miestna telekomunikačná spoločnosť ANTEL prešla na vydávanie a používanie čipových TK.

Vôbec prvou čipovou uruguajskou TK bola testovacia karta v náklade 500 kusov. Je zaujímavé, že v katalógu uruguajských TK, z ktorého čerpám niektoré informácie (1. er. *Catálogo de Tarjetas telefónicas del Uruguay*), táto TK nie je vôbec zobrazená ani nie sú uvádzané o nej

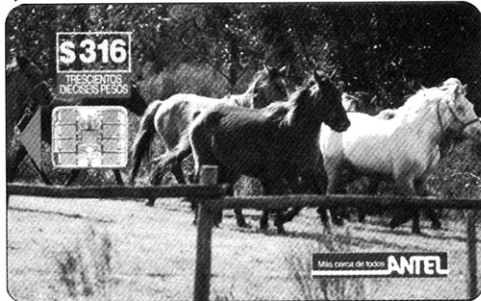
žiadne podrobnejšie informácie. Pre zberateľa TK nejakej krajiny je obrovskou výhodou, ak je na nich veľmi dobrý systém číslovania podľa poradia vydávania. **Málokde na svete je tento systém taký zmysluplný ako práve na telefónnych kartách Uruguaja.**

Predná strana je vždy venovaná zobrazeniu nejakého námetu a na prednej strane je vždy umiestnený aj čip. Všeobecne sa dá povedať, že podobne, ako kedysi v začiatkoch na slovenských TK, spoločnosť ANTEL začala v roku 1998 používať čipy od spoločnosti SCHLUMBERGER (podľa používaného katalógu označované SC/ SL 7). S týmto čipom bolo vydaných prvých osem telefónnych kariet. Týchto osem kusov bolo vydaných v mesiacoch február a marec 1998, kedy bola vydaná aj prvá uruguajská karta s čipom spoločnosti GEMPLUS (známe aj u nás pod označením GEM 6a, neskôr aj GEM 6b). V ďalšom období sa čipy oboch spoločností vzájomne striedali, ale od roku 1999 prevahu postupne získal GEMPLUS.

Zadná strana telefónnej karty je vždy vo vodorovnej polohe (aj v prípade, ak obrázok prednej strany je vo zvislej polohe) a je principiálne rozdelená na dve časti. Prvá časť - vlavo v rozsahu asi 2/3 mala sprvoti tmavo-modrú farbu, v ktorej je obyčajne biely text alebo aj obrázok majúci vzťah k vydávanej TK (modrá farba je často veľmi citlivá na zaobchádzanie, a preto sú problémy zohnať tieto karty v dobrej kvalite). Na jeseň roku 1999 sa začali vydávať TK, ktoré už používajú kvalitnejšiu bledú potlač, na ktorej sú obyčajne nevýrazné kontúry obrázku z prednej strany karty. Zvyšok priestoru zadnej strany karty je venovaný technickým údajom spoločnosti ANTEL. Z nich nás najviac zaujíma údaj, na základe ktorého vieme presne určiť, ktorú čipovú TK Uruguaja v poradí držíme v ruke (napr. TC 3a, TC 24a, 187a a pod.). Pritom označenie TC je skratka španielskych slov TARJETAS CHIPS alebo čipové karty, číslo 3 je tretia TK vydaná v poradí a písmenom „a“ sa označuje každé základné vydanie karty. V niekoľkých prípadoch v období od mája 1998 do júla 1999 sa vyskytlo niekoľko prípadov, kde v inom časovom období bola vydaná dotlač, často krát aj so zmenenou nominálnou hodnotou. **Spolu ide o 11 prípadov a tieto rozpoznáme tak, že sú označené aj písmenom „b“** (napr. TC 11b). Konkrétne ide o dotlače kariet s poradovými číslom 8, 11, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24 a 28. **Všetky ostatné čipové TK Uruguaja majú označenie už len s písmenom „a“**. Popri číslovaní nasleduje dátum vydania v poradí mesiac/rok (napr. 07/99, 06/2000 atď.) a nakoniec náklad v kusoch. Náklady TK sa pohybujú v množstve, ktoré sú známe aj u nás (cca 90 % vydaných TK je v nákladoch od 50 do 200 tisíc ks; zvyšok sú 2 TK s nákladom 400 a 600 tisíc ks a niekoľko TK pod 50 tisíc kusov). Vpravo dolu na zadnej strane sa nachádza aj 8-miestny číslovač. Používajú ho obidve spoločnosti.

Na prvých čipových kartách sa na prednej strane vpravo hore objavovala vždy aj rôznofarebná číselnica v obdĺžniku. **Tieto číselnice 10, 25, 100, 200, 300 a 500 znamenajú počet jednotiek (computos)**. Tento údaj súčasne bol vždy aj na zadnej strane karty vpravo hore. V júni 1999 (TC 8b) spoločnosť začala TK označovať namiesto počtom jednotiek nominálnou hodnotou

v novom uruguajskom pese (\$). Tým súčasne ukončila aj označovanie počtu jednotiek na zadnej strane TK. Až do čísla TC 56a bola táto hodnota vyjadrená nielen číselnou hodnotou, ale aj slovom. Karty s najnižšou hodnotou majú 5 \$, nasledovali hodnoty 25 \$, 47 \$, 83 \$, 203 \$ a 316 \$. Neskoršie sa nominálne sadzby ustálili alebo „zarovnali“ na hodnoty 5 \$, 10 \$, 25 \$, 50 \$, 100 \$ a 200 \$ (zatiaľ jedine karta TC 107a má tak vysokú nominálnu hodnotu). V týchto hodnotách sú vydávané TK aj v súčasnosti.

*"Aquí me pongo a cantar
Al compás de la vigüela:
Que el hombre que lo desvela
Una pena extrordinaria,
Como la ave solitaria
Con el cantar se consuela."*

Jose Hernandez, "Martin Fierro"

Para su seguridad,
adquiera tarjetas
en su envase de
garantia cerrado.

ANTEL
URUGUAY

Ante cualquier duda
comuniquese con AnTel
al **0800 2233**

03541985

Pre ilustráciu uvádzam, že podľa kurzového lístku zodpovedá cca 15 peso (\$) asi 1 americkému doláru (t.zn. nepoužitá TK s hodnotou 5 \$ má v prepočte hodnotu asi tretinu 1 US\$). Zato nepoužitá karta TC 107a s hodnotou 200 \$ má tým pádom hodnotu cca 14 US\$, t.zn. 40-krát väčšiu. V praxi pri ohodnocovaní použitých TK v týchto končinách sa táto skutočnosť málokedy prejavuje a v podstate je nám jedno či ide o použitú TK s pôvodnou hodnotou 5 \$, alebo povedzme 50 \$. Pre partnera z Uruguaja, ak ho máte, je však táto okolnosť dôležitá a veľmi ťažko sa od neho „doluju“ TK s vysokými nominálnymi hodnotami. Zato zohnať kartu s nominálnou hodnotou 5 \$ ani zďaleka nie je také problematické.

Prvou verejnou čipovou uruguajskou telefónnou kartou bola **TC 1a** vydaná vo februári 1998 v náklade 160 tisíc kusov s fádny námetom hovoriacim, že 5 \$ sa rovná 10 minútam hovoru. V rýchlom slede v mesiacoch február až marec 1998 vyšlo niekoľko ďalších TK s rôznymi motívami a s rôznou výškou nominálnych hodnôt v nákladoch od 40 do 150 tisíc kusov. Z nich hlavne kartu TC 5a je problematické získať, pretože má nielen náklad 40 tisíc kusov, ale až 300 jednotiek (computos). Pod číslom TC 8a vyšla najprv v 03/1998 TK s hodnotou

50 jednotiek (computos) a ako pri prvej TK v 07/1999 aj dotlač pod číslom TC 8b už v zmenenej nominálnej hodnote 47 \$ s námetom uruguajskej účasti v kozmickom programe.

Od čísla **TC 11a** (05/98) sa dá povedať, že spoločnosť ANTEL začala vydávať ucelené bloky, skupiny TK, ktoré majú spoločný motívový znak. Prvou takou skupinou boli TK s námetmi vládných budov (TC 11a až TC 15a). Z nich hlavne **TC 15a** (Sede del Mercosur) je mimoriadne zložité získať, pretože má pri veľmi nízkom náklade 30 tisíc kusov pôvodnú hodnotu až 500 jednotiek (computos).

V septembri 1997/98 nasledovala séria Deti (Niños) s označením **TC 16a** až **TC 20a**, pričom každá z nich má aj dotlač TC17b až TC 20b (od 07/99). Séria bola vydaná v štandardných nákladoch a hodnotách.

Ďalej nasledovala (11/98) séria Campo voľne preložené ako „Dedina a jej život“ od čísla **TC 21a** do čísla **TC 25a**. Na kartách sú zobrazené výjavy zo života farmárov. Karty TC 23a a TC 24a boli vydané nielen v 11/98, ale v 07/99 aj ako TC 23b a TC 24b. Z tejto série dozaista najzaujímavejšou kartou je TC 25a s nákladom 50 tisíc kusov a s doteraz najvyššou nominálnou hodnotou 316 \$ (na obr.). Súčasne je zaujímavý aj motív - v ohrade preháňajúce sa kone. Zvyšok série bol vydaný v štandardných nákladoch a hodnotách.

Rovnako v novembri 1998 bola vydaná ďalšia séria Playas Oceánicas voľne preložené ako „Pláže oceánu“ (má sa tým na myslí Atlantický oceán) a to od čísla **TC 26a** do čísla **TC 30a**. Na kartách sú zobrazené výjavy z bežného života na plážach a mólač. Karta TC 28b bola vydaná aj dotlačou (07/99) ako TC 28b. Najmenej dostupná je karta TC 30a s nákladom 50 tisíc kusov a s nominálnou hodnotou 203 \$. Zvyšok série bol vydaný v štandardných nákladoch a hodnotách.

Zo zemapisu vieme, že Uruguaj je jeden z málo štátov sveta, ktorý má svoj vlastný sektor na Antarktíde, na ktorom sa nachádzajú vlastné výskumné stanice. A práve jej obyvateľom by mala slúžiť telefónna karta **TC 31a** pod názvom Instituto Antártico Uruguayo. Podľa všetkého je to najhodnotnejšia a najmenej dostupná čipová TK Uruguaja. Okrem vysokej nominálnej hodnoty 203 \$ má nízky náklad len 5 tisíc kusov, pričom podľa nie úplne overených informácií s touto kartou sa dalo telefonovať práve len z výskumných staníc v Antarktíde. Rovnako za orientačné údaje sa dajú považovať informácie o tom, že reálne použiteľých je známych cca len tisíc kusov kariet a zvyšok by mali byť karty nepoužité. Tým logicky by mali byť skutočne použité TK hodnotnejšie ako nepoužité. Pre zaujímavosť, ak sa objavia ponuky z Uruguaja na túto nepoužitú TK, tak tieto sa pohybujú okolo 20 US\$.

Telefónna karta TC 32a nebola vôbec vydaná.

Vo februári 1999 bola vydaná nová séria kariet **TC 33a** až **TC 37a** pod názvom Tradiciones Uruguayas voľne preložené ako „Uruguajské tradície“. Na kartách sú zobrazené rôzne výjavy z tradícií dodržiavaných obyvateľmi Uruguaja. Je to vôbec jedina z najdostupnejších sérií TK tejto juhoamerickej krajiny, pretože všetky majú náklady po 200 tisíc kusov a ich nominálna hodnota je 5 \$.

(pokračovanie v budúcom čísle)

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK MAREC 2002

Jozef Soukup

Poradové číslo, dátum, miesto používania, text pečiatky, autor výtvarného návrhu a farba odtlačku pečiatky

01 ■ 1.3.2002 Bratislava 3: ODLET SLOVENSKEHO DRUZSTVA / SALT LAKE 2002 / PARALYMPICS • E.Smazák • Modrá

02 ■ 7.3.2002 Bratislava 3: OTVORENIE VIII. PARALYMPIJSKYCH HIER / SALT LAKE CITY 2002 • I.Schurmann, E. Smažák • Modrá

03 ■ 20.3.2002 Bratislava 5: INTERTRANSPORT • F.Horniak • Čierna

04 ■ 20.3.2002 Martin 1: MARTIN KRAMAR (1817-1895) / PROFESOR GYMNAZIA • Autor neuvedený • Čierna

05 ■ 20.3.2002 Revúca 1: PRVE SLOVENSKE GYMNAZIUM / NARODNA KULTURNA PAMiatKA / 1862-1874 / 140 • V.Blanár • Čierna

06 ■ 28.3.2002 Trenčín 1: 410. VYROČIE NARODENIA / J.A.KOMENSKÝ / 1592-1670 • J.Masárová • Čierna

Príležitostné stočky výplatných strojov

01 ■ Január 2002 - doteraz Bratislava 1: ZÁKAZNICKÝ SERVIS / INFORMÁCIE O PRODUKTOCH A SLUŽBÁCH SLOVENSKEJ POŠTY / ☎ 02 / 49 222 413 • (počas januára rovnaký text v čiernej farbe sa používal aj na pečiatkovacom stroji na pošte Bratislava 1) • Autor neuvedený • Červená

02 ■ 22.3.2002 ... Košice 11: RADOSTNÉ PREŽITIE VEĽKONOCNÝCH SVIATKOV / KRAJSKÁ SPRÁVA ŠTATISTICKÉHO ÚRADU SR V KOŠICIACH • Autor neuvedený • Červená

KRAJSKÁ SPRÁVA ŠTATISTICKÉHO ÚRADU SR V KOŠICIACH

03 ■ Marec - apríl 2002 Trnava 1: TRNAVSKÁ HUDBNÁ JAR / MESTO TRNAVA / HLAVNÁ 1, 817 71 TRNAVA • Autor neuvedený • Červená

Alandská pošta v novej budove

Až do začiatku tohto roku bola poštová správa ostrovnej krajiny Alandy rozmiestnená na viacerých miestach svojho hlavného mesta Maarianhamina. Od 15. januára tohto roku sa presťahovala do novej modernej budovy v blízkosti letiska. Budovu navrhol arch. Lars Bergh, ktorý je aj autorom poštovej známky vydanéj pri príležitosti otvorenia novostavby. Stalo sa tak 28.februára 2002. Na známke je zobrazený komplex poštového centra (filatelistické oddelenie pošty zostalo naďalej v centre mesta). Znáмка bola vytlačená štvorfarebným ofsetom a má nominálnu hodnotu 1,00 € □ Zc

NÁMETOVÉ VARIÁCIE NA POHLADNICIACH

(5)

Alexander Urminský

V dnešnom pokračovaní si urobíme malú exkurziu po slovenských cukrovaroch, pristavíme sa pri niekoľkých kaštieloch, aby sme nakoniec našu púť ukončili na dostavníkovej stanici.

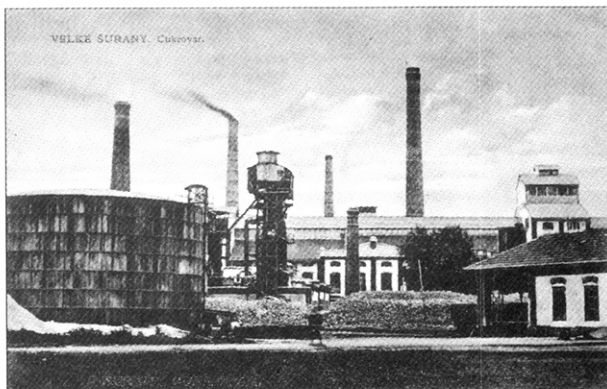
Cukrovary na pohľadniciach

Cukrovary patrili k základným odvetviam potravinárskeho priemyslu na Slovensku. Zaoberajú sa extrakciou cukru z cukrovej repy. Od doby získavania cukru z tejto plodiny (predtým z dovážanej cukrovej trstiny) v roku 1801 bolo na našom území postupne okolo 30 cukrovarov. Tieto postupne vznikali i zanikali, ich priemerný počet súčasne bol asi 8 až 10. Tie, ktoré pracovali po roku 1890 je pravdepodobne možné všetky doložiť historickými pohľadnicami.

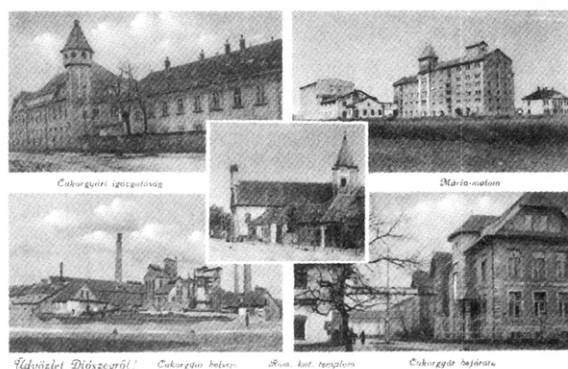
Cukrovar v Šuranoch (obr.1) bol založený v roku 1854 a v prevádzke bol do roku 1998. Na pohľadnici vidno typickú zostavu cukrovarníckych objektov z prelomu 19. a 20.storočia. Uprostred je vápenka, vľavo difúzny objekt a vpravo vzhľad cukrovú silo.

Cukrovar v Sládkovičove (obr.2) je na okienkovej pohľadnici. Tá je venovaná tzv. cukrovarníckej ekonomike. Do nej bol zahrnutý okrem konzervárne aj obilný mlyn (v okienku vpravo hore). Cukrovarnícke ekonómie, zahrňujúce aj poľnohospodársku prvovýrobu, rozprestierali využitie pracovných síl a prevádzku na takmer celý rok. Samotné cukrovary pracovali len sezónne, dva - tri mesiace. Cukrovar používal aj perforovací strojček (známky s perfinom). Pohľadnica bola vydaná v období maďarského zaboru počas 2.svetovej vojny v Budapešti firmou Monostory, ktorá bola pokračovateľkou firmy Divald. Pôvodne cukrovar založili rakúske finančné kruhy rodín Kuffermann a Guttman. Neskôr ho kapitálovo ovládla budapeštianska banka.

Pohľadnica cukrovaru v Pohronskom Ruskove (obr.3) je z tridsiatich rokov. Zobrazuje opäť objekt vápenky a energobloku, ktorý vyrábá teplo a elektrinu pre celú technológiu výroby spracovania cukru a pre mlyn. Tento cukrovar tiež

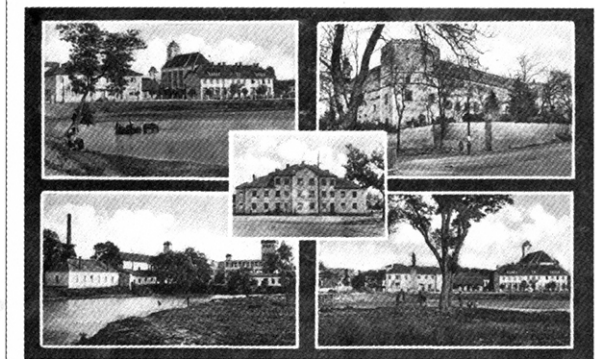
Obr.1 - Areál cukrovaru v Šuranoch

Obr.2 - Sládkovičovo (Diószeg, maď.), budova riaditeľstva cukrovaru (vľavo hore), mlyn (vpravo hore), výrobné objekty a zariadenia cukrovaru (vľavo dole), hlavná brána cukrovaru (vpravo dole) a rímsko-katolícky kostol (uprostred)

Obr.3 - Pohľad na časť cukrovaru v Pohronskom Ruskove (Oroska, maď.), objekt vápenky a energobloku

Obr.4 (hora) - Cukrovar v Trebišove, obr.5 (uprostred) - Považské Podhradie, obr.6 (dole) - Okienková pohľadnica Bošian s kaštieľom

uplatňoval cukrovarnícke ekonomie a aj vďaka tomu môžeme tento cukrovar doložiť najmenej štyrmi pohľadnicami. Kapitálovú väčšinu v ňom mala firma Hatvani Deutsch.

Cukrovar v Trebišove (obr.4) je na pohľadnici z medzivojnového obdobia. Bol súčasťou potravinárskeho komplexu DEVA (cukrovar, čokoládovňa, mliekareň, mlyn, konzerváreň), ktorý sa veľkou časťou podieľal na výrobe cukru.

Cukrovar v Trenčianskej Teplej bol uvedený do prevádzky v roku 1900. K tejto udalosti vydal aj pohľadnicu. Jej reprint, ktorý bol uverejnený aj na stránkach Zberateľa v roku 2000, pripomína 100 rokov nepretržitej výroby v cukrovare. Pravdepodobne tiež používal perforovací strojek, čo je doložené iba nepriamo. Na pohľadniciach možno dokumentovať tiež cukrovary v Nitre, Vlčkovciach, Seredi a v Továrnikoch. Nové cukrovary v Rimavskej Sobote a Dunajskej Stredě pohľadnicami po roku 1965 resp. 1970. Nie je vylúčená ani možnosť nájdania pohľadnice cukrovaru v Bratislave (1924-1928) a v Záhorskej Vsi, kde bol v prevádzke do roku 1949.

Cukrovary na Slovensku vyrábali rozhodujúce množstvo cukru v rámci Uhorska. Už od roku 1870 sa cukor vyvážal do západnej Európy, na Podkarpatiskú Rus a do krajín Blízkeho a ďalekého východu. Export bol vždy s podporou štátu. Do roku 1990 bolo na Slovensku v činnosti 11 cukrovarov. V súčasnosti sú 4, ktoré sú v rukách zahraničného kapitálu. Na pohľadniciach nájdeme aj české a maďarské cukrovary.

Kaštiele na pohľadniciach

Kaštiele, latinsky castellum - pevnosť, sú vidiecke sídla šľachty alebo bohatých zemanov. Vystriedali stredoveké hrady a novšie zámky. Kaštiele na rozdiel od hrádov a zámkov, stoja väčšinou v otvorenej krajine, na rovine. Od obdobia baroka sú obvyčajne obklopené parkom. Zachovali si niektoré stavebné prvky hrádov a zámkov, najmä náročné veže, ozdobné atiky, arkíere a veľké nádvorie. Kým hrady mali predovšetkým obrannú funkciu, kaštiele už viac slúžili na reprezentáciu a pohodlie majiteľov a ich hostí. Kaštiele na Slovensku, ktoré sa zachovali na historických pohľadniciach a sú predmetom záujmu zberateľov, môžeme rozdeliť podľa regiónov, stavebných slohov alebo podľa iných hľadísk (napr. šľachtických rodov).

Gotických kaštieľov sa zachovalo veľmi málo. Kaštieľ v Parížovciach je pod Lipovskou Marou. Pôvodne gotické boli aj kaštiele vo Zvolene a Humennom. Oba nájdeme na pohľadniciach.

Medzi renesančné kaštiele patria Betlanovce, Považské Podhradie (obr.5), Necpaly, Diviaky, ďalej Bošany (obr.6), Zemianske Kostolany, Brunovce, Bytča, Budatín (obr.7), Hajná Nová Ves a Topoľčianky. Prírodné, sú aj ďalšie kaštiele na strednom, ale najmä na východnom Slovensku.

Ani barokových kaštieľov nie je veľa. Medzi najznámejšie patria Bernolákovo, Veľký Biel, Bijacovce a Markušovce. Prestavené boli aj kaštieľe v Dolnej Krupěj, Pečeňadoch a inde. V Budmericiach je z hľadiska stavebného slohu eklektický kaštieľ z roku 1899 a v Abraháme z toho istého roku pochádza secesný kaštieľ. Nádherný park vidíme na pohľadnici renesančného kaštieľa v Horných Obdokovciach (obr.8).

Doposiaľ najväčší počet historických pohľadníc je z menej známeho kaštieľa Koptotovce. Táto obec sa nachádza po ľavej strane Váhu medzi Piešťanmi a Hlohovcom. Majitelia tohoto panstva, rodina grófa Zetwiga, ktorá kaštieľ obývala ešte počas prvej ČSR, dala vytlačiť sériu pohľadníc (zatiaľ je známych sedem). Na pohľadniciach sú zobrazené exteriéry kaštieľa i jeho prepychovo zariadený interié (obr.9), ale na dvoch pohľadniciach sú zobrazené aj hospodárske objekty patriace ku kaštieľu.

Pre zberateľa je tu potencionálne veľká škála pohľadníc so šľachtickými sídlami, ktorá pravdepodobne ešte nie je zdokumentovaná. Mnohé kaštieľe ani nie sú v literatúre spomenuté, lebo boli postavené tesne pred rozpadom monarchie. Ba aj za prvej československej republiky sa na dedinách stavali „veľkostatkárske“ vily majúce charakter kaštieľov. Na niektorých sa vyskytujú aj portréty členov rodiny a čo je zaujímavejšie, na poštu prešlých pohľadniciach je možnosť identifikovať aj niekoho z pôvodných vlastníkov ako pisateľa a odosielateľa pohľadnice. Kaštieľe na pohľadniciach vydávaných po roku 1948 môžu dokumentovať, ako boli objekty kaštieľov prestavané a na aký účel slúžili. Prechodom do 21.storočia sa aj tieto pohľadnice stávajú historickými.

Dostavníková stanica v Piešťanoch

Pri získavaní podkladov pre spracovávanie poštovej histórii regiónu som získal zaujímavú informáciu. Vo vienedskej Albertine sa nachádza kolorovaná litografia (obr.10) rozmerov približne 30 x 20 cm, ktorá sa týka Piešťan. Autor obrazu, František Xaver Laurent na ňom zobrazil piešťanský hostinec, v ktorom pri návšteve kúpeľného mesta v roku 1821 bol ubytovaný sasko-tešínsky vojvoda Albert. Na obraze pred hlavným vchodom stojí koč na ktorom sedí vojvoda so svojim sprievodom. Zobrazené sú aj ďalšie skupinky ľudí - či už v pánskom šate alebo v ľudovom sedliackom oblečení.

Obr.7 (hore) - Pohľadnica s kaštieľom v Budatíne pri Žiline, obr.8 (uprostred) - Kaštieľ v Horných Obdokovciach, obr.9 (dole) - Interiér kaštieľa v Koptotovciach

Na pravej strane je typický sedliacky dom, aké sa zachovali až do 20.storočia a sú aj námetom historických pohľadníc (obr.11). Podľa niektorých zdrojov a ústneho podania hostinec slúžil aj ako dostavníková stanica na preprahu koňov, odpočinok cestujúcich a odovzdávanie, či preberanie poštových zásielok. Lokalizácia miesta, kde stál tento

Obr.10 (hore) - Reprodukcia obrazu F. X. Laurenta zobrazujúceho sasko-tešínskeho vojvodu Alberta v Piešťanoch v roku 1821 pred hostincom, ktorý podľa niektorých prameňov slúžil aj ako dostavníková stanica na preberanie a odovzdávanie poštových zásielok

Obr.11 (dole) - Pohľadnica sedliackych domov v Piešťanoch - typické domčeky s malými oknami, slamenými strechami a ulicou s blatom ...

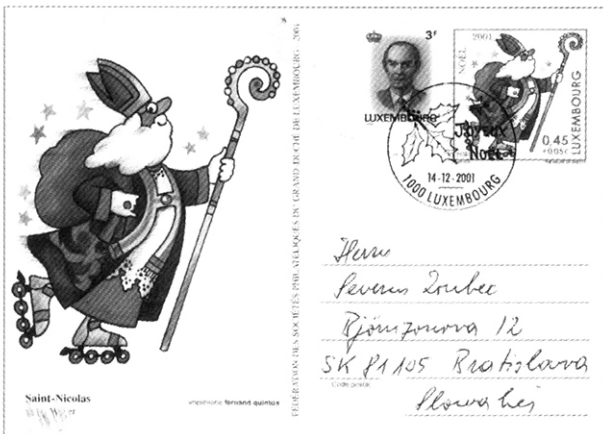

hostinec vedie tam, kde neskôr stálo liečebné zariadenie pre robotníkov - PRO LABORE, za terajším evanjelickým kostolom. Možná je aj ďalšia alternatíva miesta a to tam, kde dodnes stojí hostinec od nepamäti zvaný Vršok. Je to rázcestie na smery do Vrbového, Podolia, Čachtíc a Nového Mesta n/Váhom.

V uvedenom období cesta dostavníkom z Bratislavy do Piešťan trvala 8 hodín. Keď dostavník tahali dva kone, išlo o koč ordinárny", keď tri kone tak to bola „krížna“ pošta a štyri kone tahali „duplo“ poštu. Kuriérne vozy boli „diligencie“. Rýchlosť dopravy závisela od stavu ciest, ročného obdobia a počasia. Keď chceli cestujúci dopravu urýchliť, museli priplatiť. V opačnom prípade kočiši dlho mazali kolesá a odkladali odchod. Odvtedy je aj príslovie „kto masť, ten sa vieze“. Podľa 15.dielu monografie poštový úrad v Piešťanoch vznikol najskôr ako sezónny v roku 1838 a definitívny v roku 1851. Ale to už je iná kapitola ■

Aj sv. Mikuláš kráča s duchom doby

Predstava príchodu svätého Mikuláša, prinášajúceho do sviatočných dní neopakovateľnú atmosféru rodinného šťastia, veselosti a najmä tisíce hviezdčiek šťastia do detských očí z darčiekov, je u nás tradične spájaná s typickým zimným dopravným prostriedkom - saňami. Spolu so záprahom sobov sv. Mikuláša najčastejšie vidíme zobrazeného aj na príležitostných poštových známkach a celinách. Ich vydavatelia sa pritom usilujú pridržať tradícií a súčasne priniesť niečo nového, originálneho, čo ešte na známkach nebolo. Zdá sa, že tento zámer sa úspešne podarilo realizovať tvorcovi luxemburskej známky grafikovi P. Weyerovi, ktorý na minuloročnú vianočnú známku nakreslil sv. Mikuláša ako sa ponáhľa roznášať na pleci naložené vianočné darčeky na - kolieskových korčuľiach!

Viacfarebná známka je príplatková - okrem nominálnej hodnoty 0,45 € má príplatok 0,05 euro. Znáмка sa stretla s úspechom. Jej obrazový motív použil Zväz luxemburských filatelistov na ilustráciu poštového lístka na posielanie vianočných a novoročných pozdravov □ Zc

Kašety Slovenskej pošty 2000-2001 a neúradné (súkromné) kašety 1993-2001

(Prehľad: Por.číslo, dátum, miesto, text, M-obrazový motív, P-používanie, N-autor návrhu, F-farba odtlačku pečiatky)

Na stránkach nášho časopisu bol uverejnený prehľad kašetov Slovenskej pošty, š.p (Zberateľ č.7-8/1999, s.43-45). Tento prehľad teraz dopĺňujeme o kašety SP používané v rokoch 2000-2001, ktoré boli používané najmä na reprezentačné a propagačné účely v zahraničí. Číslovanie kašetov nadväzuje na predchádzajúci prehľad ● Súčasne vyhovujeme želaniu čitateľom, ktorí sa zaujímajú aj o neúradné (súkromné) kašety a uverejňujeme ich prehľad za roky 1993-2001. V prehľade nie sú uvedené kašety majúce charakter dopĺňujúcich textových pečiatok, ani paľubné pečiatky balónov a pečiatok pod charakteru. Prehľad si nenárokujeme úplnosť - možno predpokladať existenciu ďalších kašetov, ktoré zostavovateľ na listových zásielkach doteraz nezaznamenal. Nič však nebráni tomu, aby sa v takom prípade zoznam neskôr doplnil □ Pripravil: **Jozef Soukup**

Kašety Slovenskej pošty 2000-2001

16 ■ 5.11.3.2000 Brno, ČR: **BRNO 2000 / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Emblém výstavy (kostol sv.Jakuba, hrad Špilberk) - P: Celosťatná výstava poštových známok BRNO 2000 - N: F.Horniak - F: Čierna

17 ■ 25.3.- 3.4.2000 Bangkok, Thajsko: **BANGKOK 2000 / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Kresba M.Benku Detvanec s fujarou - P: Svetová výstava mládežníckej filatelie, 13.ázijská medzinárodná výstava poštových známok BANGKOK 2000 - N: F.Horniak - F: Čierna

18 ■ 30.5.- 4.6.2000 Viedeň, Rakúsko: **WIPA 2000 WIEN / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Emblém výstavy (katedrála sv.Štefana), logo SP - P: Medzinárodná výstava poštových známok WIPA 2000 WIEN - N: F.Horniak - F: Čierna

19 ■ 18.-21.8.2000 Budapešť, Maďarsko: **HUNPHILEX 2000 BUDAPEST / INTERNATIONAL STAMP EXHIBITION / SLOVENSKÁ**

POŠTA - M: Emblém výstavy (korunovačná koruna) - P: Medzinárodná výstava poštových známok HUNPHILEX 2000 BUDAPEST - N: F.Horniak - F: Čierna

20 ■ 6.- 14.10.2000 Madrid, Španielsko: **EXPOSITION MUNDIAL DE FILATELIA / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Emblém výstavy (symbolická kresba), logo SP - P: Svetová filatelická výstava ESPAÑA 2000 - N: F.Horniak - F: Čierna

21 ■ 10.10.- 5.11.2000 Praha, ČR: **SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY / PRAHA / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Logo POFIS (Bratislavský hrad, poštová trubka) - P: Výstava tvorcov slovenských známok, Slovenský inštitút, Praha - N: M.Činovský - F: Čierna

22 ■ 27.11.- 29.12.2000 Rajecká Lesná: **VIANOČNÁ POŠTA 2000** - M: Pastier oviec, kométa - P: Vianočná pošta počas adventných dní - N: Š.Kubovič - F: Modrá

23 ■ 1.- 3.12.2000 Monaco: **INTERNATIONAL PHILATELICAL EXHIBITION / MONACO 2000 / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Emblém výstavy (symbolická kresba), logo SP - Pre neúčast SP na výstave kašet nebol používaný - N: F.Horniak - F: Čierna

24 ■ 16.1.- 9.2.2000 Viedeň, Rakúsko: **SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY / WIEN / SLOWAKISCHE BRIEFMARKEN / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Logo POFIS (bratislavský hrad, poštová trubka) - P: Výstava tvorcov slovenských známok, Slovenský inštitút, Viedeň - N: F.Horniak - F: Čierna

25 ■ 1.- 5.2.2001 Hong Kong: **HONG KONG 2001 / STAMP EXHIBITION / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Emblém výstavy (známky, delfíny), logo SP - P: Medzinárodné marketingové sympóziu, Hong Kong - N: F.Horniak - F: Čierna

26 ■ 8.- 11.2.2001 Berlín, Nemecko: **SLOWAKISCHE POST IN BERLIN / SLOVENSKÁ POŠTA V BERLINE** - M: Mapa Nemecka s hlavným mestom Berlínom, logo SP - P: Predajná výstava Berlínske medzinárodné dni poštových známok - N: M.Činovský - F: Čierna

27 ■ 9.- 15.5.2001 Brusel, Belgicko: **BELGICA 2001 / SLOVENSKÁ POŠTA** - M: Emblém výstavy (známka, mapa Európy, symboly EÚ), logo SP - P: Svetová filatelická výstava BELGICA 2001 - N: F.Horniak - F: Čierna

28 ■ 1.- 7.8.2001 Tokio, Japonsko: **PHILA'01 NIPPON / JAPAN / TOKYO / SLOVENSKÁ POŠTA** M: Emblém výstavy (známka, hora Fudzijama), logo SP - P: Svetová výstava poštových známok PHILA'01 NIPPON - N: F.Horniak - F: Čierna

29 ■ 26.- 28.10.2001 Sindelfingen, Nemecko: **INTERNATIONALE BRIEFMARKEN BÖRSE / SINDELINGEN / SLOVENSKÁ POŠTA** M: Emblém podujatia (fragment známky a pečiatky) - P: Medzinárodná burza poštových známok v Sindelfingen - N: F.Horniak - F: Čierna

30 ■ 24.11.- 28.12.2001 Rajecká Lesná: **VIANOČNÁ POŠTA 2001** M: Zvonček, borievková vetvička - P: Vianočná pošta počas adventných dní - N: F.Horniak - F: Zelená

Neúradné (súkromné) kašety 2000-2001

01/93 ■ 19.11.1993 Bratislava: **70 / PRAHA-BRATISLAVA** (výročie prvého letu) M: Lietadlo A-14 Brandenburg, číslica 70, trasa letu - P: Uvedenie do prevádzky 1.slovenský aerogram - N: V.Kučera - F: Modrá, čierna

02/94 ■ 25.8.1994 Smolenice: **PREPRAVENÉ LIETADLOM AN-2 / DOPRAVENÉ VYSADKÁROM / NA POŠTU TRNAVA 2** M: Výsadkár, lietadlo, kostolné veže Trnavy - P: Príležitostný let Smolenice-Trnava pri príležitosti 80.výročia udelenia patentu na padák Š.Baniča - F: Modrá, červená a i.

03/96 ■ 17.5.1996 Mojmirovce: **MARTIN ČINOVSKÝ - 10 ROKOV ZNAMKOVEJ TVORBY** M: Symbolická kresba, iniciály MČ, číslica 10 - P: Otvorenie výstavy autora v Mojmirovciach - N: M.Činovský - F: Čierna

04/96 ■ 26.6.1996 Trnava: **PREPRAVENÉ / HOLUBOM** M: Poštový holub - P: Holubia pošta KF TIRNAVIA pri podujatí KALOKAGATIA 1996 - N: M.Šnirc - F: Červená

05/96 ■ 10.7.1996 Bratislava: **ODLET SLOVENSKEJ OLYMPIJSKEJ VÝPRAVY / ATLANTA 96 / BRATISLAVA-VIEĎEN-ATLANTA**

M: Lietadlo Boeing 767, logo slovenského olympijského tímu - P: Letecká preprava zásielok na LOH 1996 - N: E.Smažák - F: Čierna

06/96 ■ 28.8.1996 Trnava: **PREPRAVENÉ CYKLISTOM / SAŠTÍN-DOLNÁ KRUPÁ-TRNAVA** M: Cyklista - P: Otvorenie hudobného festivalu DOBROFEST TRNAVA 1996, DOBRO-BIKE-TOUR - N: M.Šnirc - F: Červená

07/97 ■ 17.5.1997 a 6.6.1998 Trnava: **KRAJSKÉ KOLO FILATELISTICKEJ OLYMPIÁDY / KKM - ZSF** M: Erb Trnavy, známka - (Ďalšie údaje neuvedené)

08/97 ■ 30.8.1997 Trnava: **PREPRAVENÉ JAZDCOM NA KONI / TRNAVA - DOLNÁ KRUPÁ** M: Jazdecké čížmy - P: Otvorenie hudobného festivalu DOBROFEST TRNAVA 1997, DOBRO PONYEXPRES - N: M.Šnirc - F: Červená

09/98 ■ 24.6.1998 Trnava: **KALOKAGATIA '98 / PREPRAVENÉ VÝSADKÁROM** M: Výsadkár v lete - P: Otvorenie olympiády detí a mládeže KALOKAGATIA '98 TRNAVA - N: M.Šnirc - F: Červená

10/98 ■ 29.8.1998 Trnava: **PREPRAVENÉ DOBROVLAKOM / TRNAVA-SAŠTÍN-STRÁŽE** M: Historický parný rušeň - P: Hudobný festival DOBROFEST 1998 TRNAVA - N: M.Šnirc - F: Červená

11/98 ■ 12.9.1998 Trnava: **PREPRAVENÉ HISTORICKÝM KOČOM** M: Historický koč -

P: Uvedenie výplatnej známky Trnava (760. výročie mesta) - N: M.Šnirc - F: Červená
 12/99 ■ 19.3.1999 Pezínok: **MARTIN ČI-NOVSKÝ · GRAFIKA · ZNÁMKOVÁ TVORBA** · M: Symbolická kresba - P: Otvorenie výstavy autora v Pezínku - N: M.Činovský · F: Čierna

13/99 ■ 27.8.1999 Trnava: **PREPRAVENÉ BEŽECKOU DOBROPOŠTOU / SMOLENICE-DOLNÁ KRUPÁ-TRNAVA** · M: Skupina bežcov · P: Hudobný festival DOBROFEST 1999 TRNAVA - N: M.Šnirc · F: Červená

14/99 ■ 12.6.1999 Znojmo, ČR: **POŠTOVNÍ GRAFIKA / KMF 56-83 FERÓ HORNIÁKA** · M: Rytecké rydlá · P: Výstava autora v Znojme (1.-26.6.1999) · N: F.Horniak · F: Čierna

15/99 ■ Od septembra 1999 dosiaľ, Znojmo, ČR: **KLUB FERÓ HORNIÁKA / ZNOJMO / KMF 56-83** · M: Sova sediaci na rydle · P: Používaný pre bežnú klubovú korešpondenciu - N: F.Horniak · F: Čierna

16/99 ■ 3.11.1999 Detva: **UVEDENIE ZNÁMKY „VIANOCE 99“** · M: Snehová vločka, erb Detvy · P: Uvedenie vianočnej známky v Detve - N: Š.Piško · F: Zelená

17/99 ■ 15.6.2000 Modra: **PREPRAVENÉ / HOLUBOM** · M: Poštový holub · P: Uvedenie výplatnej známky R.Schuster v Modre - N: M.Šnirc · F: Čierna

18/00 21.6.2000 Trnava: **BALÓNOVÝ LET / KALOKAGATIA 2000 / OK 1024** · M: Teplovzdušný balón · P: Olympiáda detí a mládeže KALOKAGATIA 2000 TRNAVA textová pečaťka: Let z technických príčin neodštartoval (dotatková pečaťka) · N: M.Šnirc · F: Červená

19/00 ■ Od augusta 2000 dosiaľ, Nitra: **KLUB FERÓ HORNIÁKA / NITRA** · M: Sova sediaci na ryteckom rydle · P: Používaný pre bežnú klubovú korešpondenciu v Ponitrianskom múzeu v Nitre (používa sa aj verzia kašetu s adresou Ponitrianskeho múzea) · N: F.Horniak · F: Čierna

20/00 ■ 1.10.2000 Trenčín: **60.VÝROČIE VOJENSKEJ LETECKEJ ŠKOLY V TRENČÍNE / 1940-2000 / TRENČÍN-ŽILINA / PRÍLEŽITOSTNÝ LET Z 226 OM-IFE** · M: Lietadlo Avia 535 · P: Príležitostná letecká preprava Trenčín-Žilina · F: Modrá

PRÍLEŽITOSTNÝ LET Z 226 OM-IFE TRENČÍN - ŽILINA

21/00 ■ 1.10.2000 Trenčín: **PLK.JÚLIUS TRNKA / 90.VÝROČIE NARODENIA / 1910-2000 / VELITEĽ VOJENSKEJ LETECKEJ ŠKOLY A 4.LETECKEJ DIVÍZIE V TRENČÍNE** · M: Portrét plk.Trnka · P: Príležitostná letecká preprava Trenčín-Žilina · F: Čierna

22/01 ■ 13.-28.1.2001 Žďár nad Sázavou, ČR: **VÝSTAVA MISTRŮ B.HOUSY A F.HORNIÁKA / LAUREÁTŮ WIPA 2000** · M: Rydlo, dve známky · P: Spoločná výstava autorov - Žďár n/Sázavou - N: F.Horniak · F: Čierna

23/01 ■ 16.3.2001 Trenčín: **ŠTÚROVSKÝ DEŇ / ZNEJ REČ MOJA RODNÁ NAVEKY** · M: Roztvorená kniha s textom a vetvičkou · P: Kultúrne a pietne podujatia Štúrovských dní v Trenčíne · N: J.Korený · F: Čierna

24/01 ■ 30.3.2001 Trenčín: **80.VÝROČIE SPEVÁCKEHO ZBORU SLOVENSKÝCH UČITEĽOV V TRENČÍNE / 1921-2001** · M: Lýra · P: Oslavy 80.výročia SZSU v Trenčíne · N: J.Korený · F: Čierna

25/01 ■ 28.8.2001 Trnava: **OTVORENIE VÝSTAVY HISTÓRIA DOBROPOŠTY / SYNAGÓGA** · M: Trnavská synagóga, gitara Dobro · P: Otvorenie výstavy v rámci Hudobných slávností DOBROFEST 2001 TRNAVA · N: M.Šnirc · F: Modrá

26/01 ■ 29.8.2001 Trnava: **PREPRAVENÉ PSÍM ZÁPRAHOM** · M: Hlava polárneho psa · P: Hudobné slávnosti DOBROFEST 2001 TRNAVA · N: M.Šnirc · F: Červená

27/01 ■ 31.8.2001 Trnava: **PREPARA S PRVOU ZNÁMKOU DOBRA** · M: Historický osobný automobil · P: Uvedenie známky Gítara Dobro, Veterán rally Šaštín-Dolná Krupá, Hudobné slávnosti DOBROFEST 2001 TRNAVA · N: M.Šnirc · F: Červená

28/01 ■ 25.10.2001 Topoľčany: **FERO HORNIAK Z TVORBY / TOPOLČANY** · M: Sova stoja na ryteckom rydle, známka · P: Výstava autora v Trbečskom múzeu v Topoľčanoch (26.10. - 23.11.2001) · N: F.Horniak · F: Čierna ■

Pred 100 rokmi zomrel PAVOL KRÍŽKO

Severín Zrubec

V druhej polovici marca tohto roku uplynulo 100 rokov od úmrtia Pavla Krížku (1841-1902), významného slovenského historika, jedného zo zakladateľov slovenského archívárstva, iniciátora a popredného funkcionára prvého slovenského filatelistického spolu ALBUM v Kremnici. Pochádzal z rodiny chudobného tkáča v Banskej Bystrici. Aj on sa vyučil otcovskému remeslu, ale nezostal dlho pri ňom. Dal sa na učiteľskú dráhu a po skončení štúdia pôsobil v Banskej Bystrici ako učiteľ na ľudovej škole.

V roku 1860 prišiel do Kremnice, kde učil až do roku 1872, kedy ho hlavný župan banských miest vymenoval za archívára mesta Kremnica. Krátky čas zastával aj funkciu hlavného archívára mesta, správcu bane Karol i dozorcú nad lesným hospodárstvom mesta. Významné miesto zastával aj na úseku miestneho evanjelického zboru.

Pavol Krížko bol cez celý svoj život verným národovcom. V tomto duchu vychovával aj svojich 8 detí a neskoršie aj svojich vnukov. V jeho rodine sa usporadúvali slovenské prednášky, recitácie, koncerty i divadelné hry pre širší okruh jeho známych. Aktívne sa zúčastňoval na činnosti Matice slovenskej. Ako historik a archívár publikoval svoje príspevky v slovenskej tlači, ale veľa článkov uverejnil aj na stránkach českých, maďarských a rakúskych novín a časopisov. Vydal i niekoľko publikácií historického charakteru. Po krátkej ťažkej chorobe zomrel 25.marca 1902 v Kremnici, kde je aj pochovaný na miestnom cintoríne.

Symbolickým trojvrším z rohov poštových známok a nenápadným fragmentom pečiatky Spolku Album s písmenom A, vytvoril akad.maliar Miroslav Cipár návrh poštovej známky, ktorú Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydalo v roku 100.výročia založenia Spolku Album v Kremnici

Do dejín slovenskej organizovanej filatelie sa zapísal ako zakladateľ a obetavý funkcionár prvého slovenského filatelistického spolku ALBUM (1895-1904), ktorý v roku 1904 mal 24 členov. Oduševnenými členmi a funkcionármi boli všetci členovia jeho rodiny vrátane jeho vnukov. Spolok pod jeho vedením účinkoval ako jedinečná slovenská organizácia tejto zberateľskej záľuby a jeho zásluhou sa zachovali takmer všetky dokumenty činnosti spolku (zápisnice, klubový časopis, kronika, zoznamy známok a i.).

Aj keď ním založený kremnický filatelistický spolok trval len 10 rokov, patrí mu zásluha za polozenie základov slovenskej organizovanej filatelie v časoch, keď sa slovenský národ nachádzal v období národnej neslobody i ťažkého sociálneho položenia. Spolok Album mal na svoju dobu veľmi zaujímavú organizačnú štruktúru, mal svoje stanovy, výbor, pravidelné schôdzky, kroniku, zápisnice i klubový časopis. Spolok si buďoval spoločnú zbierku, ktorej základ tvorili známky venované P.Krížkom a jeho manželky.

Zakladateľovi Spolku Album Pavlovi Krížkovi patrí pri stom výročí jeho úmrtia vďačná spomienka celého spoločenstva slovenských filatelistov ■

90.výročie založenia SPOLKU ALBUM v Kremnici pripomína príležitostná poštová pečiätka F.Horniaka (obr. vľavo) i pečiätka vyhotovená k Národnej výstave námetovej filatelie, ktorú v jubilejnom roku v Kremnici usporiadal ZSF v spolupráci s MMM a miestnym klubom filatelistov

ZÁHADY SPOD DEVĪNA

Michal Zika

Devínske bralo, týčiace sa nad sútokom riek Dunaja a Moravy, tvoriace pomyselnú hranicu medzi kultúrou nemeckou a slovanskou (či svojho času uhorskou), geograficky oddeľujúce prastarú alpský masív od mladšieho súrodenca Karpát. Oblasť mimoriadne zaujímavá z hľadiska histórie, geológie, paleontológie i geografie, prítahujúca národopiscov, ale i jednoducho - pekné výletné miesto. Navyiac zrejme nevyčerpatelná studňa aj pre zberateľov pohľadníc.

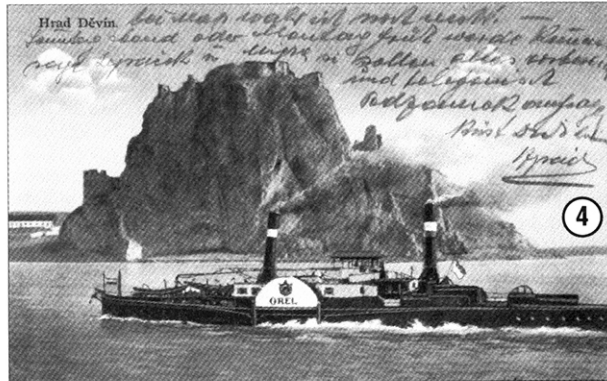
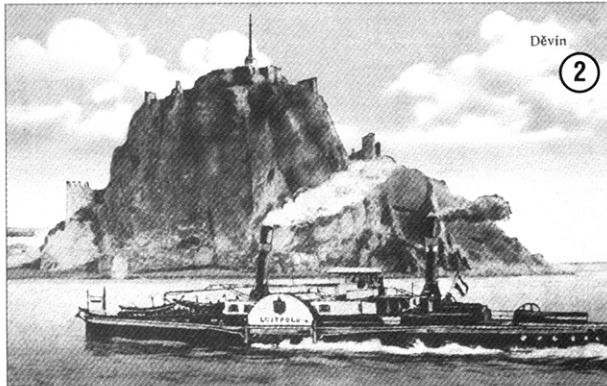
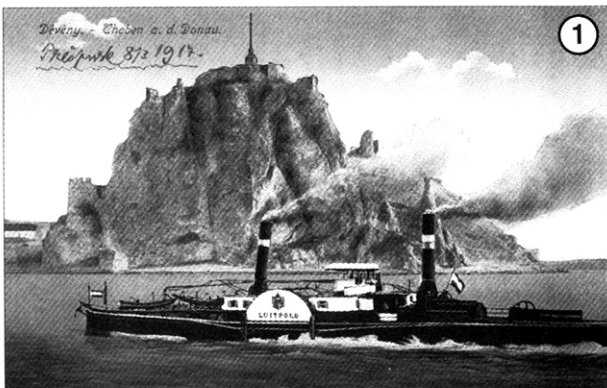
Jednu zo zaujímavostí môžeme sledovať spoločne na piatich dobových pohľadiach:

Obr.1 ■ Klasická pohľadnica z roku 1917 (maďarsko-nemecký text, ručne písané Prešpurk, 8/3/1917). Kolorovaná fotografia zobrazuje výletný dvojkomínový parník LUITPOLD s kolesovým náhonom, brádziaci vody Dunaja pod skalou s Arpádovým pomníkom. Dym stúpajúci z oboch komínov, by asi nepotešil dnešných ochrancov prírody, ale dokonale dopĺňa kolorit dobového pohľadu.

Obr.2 ■ Pohľadnica vyrobená z toho istého negatívu v roku 1922, retušér sa však postaral o to, že dym je oveľa decentnejší. Naopak, oblaky v pozadí nahradil za mohutnejšie, čím pohľadnica pôsobí prítiahlivejším dojmom. Farby v porovnaní s predchádzajúcou pohľadnicou sú v iných odtieňoch. Zmenený je aj názov obce na aspoň slovansky znejúce Devín.

Obr.3 ■ Tu autor ďalšej úpravy, bezpochyby toho istého negatívu, si dal na zmenách naozaj záležať: Tentoraz pre zmenu pridal viac dymovej clony, čím kompozične vyplnil prázdny priestor, odstránil Arpádov pomník, ba dokonca na lodi vymenil monarchistickú vlajku za novú československú, hoci ju na stožiar pripevnil opačne. Oblaky v pozadí sú menšie - podobné ako na prvej pohľadnici - i keď sú tiež trochu pozmenené (vyobrazenie na 2.str.obálky).

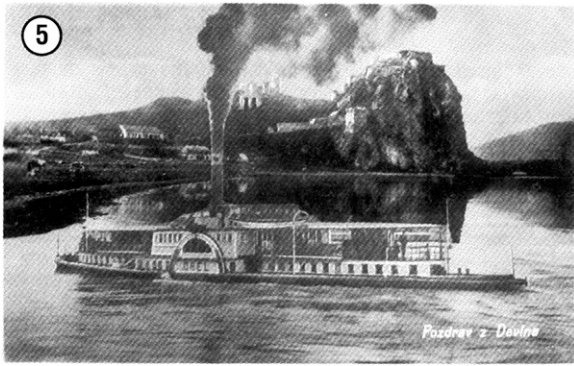
Obr.4 ■ Nasledovný vydavateľ (okolo roku 1930 ?) tiež kdečo pozmenil na pôvodnej predlohe. Naozaj dôsledný bol v tom, že „konečne“ odstránil asi nestráviteľný názov lode LUITPOLD a nahradil ho dobovo veľmi obľúbeným názvom OREL.

Potiaľ by sa príbeh odvíjal iba v intenciách doby - snažiť sa odstrániť všetko, čo pripomínalo monarchiu (ako by sa asi pozerali bývalí legionári, bojujúci za samostatné Československo, na udalosti posledných rokov - najprv na rozpad štátu, teraz ambície mať spoločný európsky štát, menu?).

Obr.5 ■ Idylu plávajúcih lodičiek nabúrila fotografická pohľadnica z konca tridsiatych rokov. Dokumentuje, že krásny výletný parník OREL bola úplne iná loď, jednokomínová, so strieškou proti slnku či dažďu, určená na prepravu osôb (loď LUITPOLD bola zrejme konštruovaná na

5

vlek nákladných šleпов). Tvrdenie, že opäť išlo o rozmar retušéru dosvedčujú dve skutočnosti: Pohľadnica je vytvorená z dvoch záberov - pohľadu na hrad Devín smerom od rieky Morava a fotografie lode OREL. Vidno to z nedôslednej práce autora tejto práce, ktorý si nerobil mnoho starostí s vyretušovaním prechodu jedného záberu do druhého (výrazne to vidieť napríklad na dyme z komína lode). Rozdielny je aj uhol záberu na hrad a na loď, ale najmä nelogická je poloha lode. Z kompozičného hľadiska je síce vyhovujúca, ale v skutočnosti do tejto polohy v plytkých vodách Moravy sa nemohla dostať - a keby aj, loď na obrázku je v pohybe a zakrátko by musel nabehnúť na breh...

Na záver ešte pár poznámok. Pri vyhotovovaní fotografií retušovanie dlhý čas patrilo medzi základnú činnosť, pomocou ktorej sa odstraňovali rôzne škvrny na negatívoch alebo pozitívoh zapríčinené najmä rôznymi vadami a nečistotami fotografického materiálu (dnes sa táto ope-

rácia vo vyspelých krajinách používa už iba zriedkavo). Tieto práce robil spravidla sám fotograf, ale pri väčších ateliéroch niektorí pracovníci boli špecializovaní na túto prácu. Táto činnosť dostala pomenovanie retušovanie a človeku, ktorý ju vykonával sa hovorilo retušér. Niektorí retušéri dokázali nielen vynikajúco odstraňovať chyby, ale aj upravovať a meniť nežiadúce detaily na záberoch (profesia vyžadujúca dobré oči i trochu kumštu, ale vyžadujúca dobré nervy, kvalitné retušovacie štetce a nesmierne vela trpezlivosti). Fotografické zábery na pohľadniciach môžu byť retušované už na negatívne alebo na pozitívne a to aj v tlačiarňi, kde sa pred tlačou mohli upravovať i kolorovať.

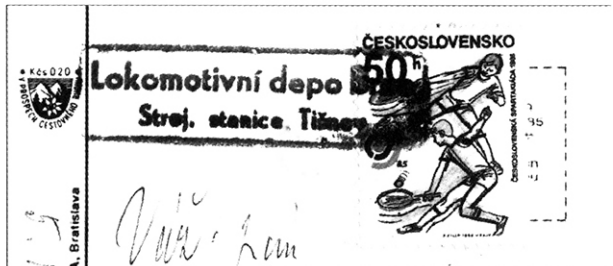
Fotomontáž, ako je to najzreteľnejšie vidieť na obr.5, sa spravidla tvorila tak, že z viacerých záberov sa zostavil nový obraz a ten sa potom podľa potreby upravil, dokreslil, vyretušoval a pripravil na reprodukovanie (fotografickou alebo polygrafickou cestou). Fotomontáž kedysi patrila medzi vytvárné disciplíny, ktorá sa v hojnej miere používala napríklad pri tvorbe plagátov, rôznych reklamných a propagačných materiálov. V ostatných rokoch fotomontáž už nahradili rôzne iné techniky, najmä počítačové techniky.

□ Michal Žika

Kto o tom niečo vie?

Pri prezeraní starej odloženej korešpondencie našiel som pohľadnicu Brna odoslanú v roku 1985, na ktorej je známka opečiatkovaná dvojriadkovou modrou pečiatkou v podlhovastom rámečku s textom LOKOMOTIVNÍ DEPO BRNO / STROJ. STANICE TIŠNOV.

Pohľadnicu mi svojho času poslal pán Zelenka, český železničiar, ktorý ako dôchodca rád cestoval a navštevoval všetky filatelistické výstavy v republike. Zavítal aj do Malaciek na našu oblasťnú výstavu poštových známok, kde som sa s ním zoznámil. Obrátil sa na mňa a zaujímal sa o informácie o úzkokolajnicovej železnici z Malaciek do Kuchyne. Okrem filatelie jeho záľubou totiž boli aj úzkokolajné železnice a veľmi usilovne zhromažďoval a spracovával poznatky o ich vzniku, prevádzke a technických parametroch. Podarilo sa mi získať neobyčajne rozsiahlu dokumentáciu, ktorú som mu aj poslal. Od tej doby mi zo všetkých výstav, ktoré navštívil, posielal pozdravy. Bol dôchodcom, času mal dosť a ako bývalý železničiar mohol cestovať prakticky zadarmo.

Ja som však, bohužiaľ, zrejme v zhone okolo výstavy, jeho adresu stratil a keďže na pozdravoch na pohľadniciach svoju adresu neuvádzal, tak som na jeho pozdravy nemohol odpovedať. Dost na tom, že v tejto kolekcii pohľadníc od pána Zelenku som našiel aj pohľadnicu s tou podivnou pečiatkou, riadne poštu doručení, ktorú prezentujem. Preto vyslovujem otázku, či volakto vie niečo o tom, že železničné depo v Tišnove bralo zásielky, či snáď iba pohľadnice na ďalšiu prepravu ako kedysi uhorskí železniční pokladníci? Alebo mu len niekto z priateľstva či z ochoty v Tišnove opečiatkoval pohľadnicu, ktorá bez povšimnutia bola prepravená adresátovi?

Popri spomienkach na sympatického pána Zelenku, ktorého zjav sa mi v myslí vynorí zakaždým, keď vezmem do rúk jeho pohľadnice, rád by som poznal okolnosti vzniku a používania tejto pečiatky. Na odosielateľa pohľadnice sa obrátiť nemôžem, lebo nepoznám jeho adresu a pravdepodobne už ani nežije. Vie niekto uspokojit moju zvedavosť?

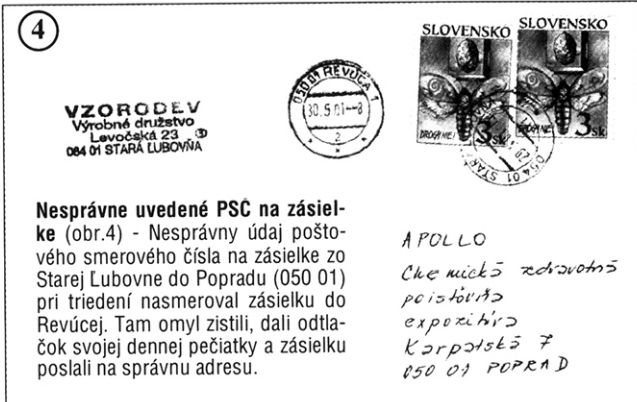
□ Pavol Hallon

ZAUJÍMAVOSTI Z KOREŠPONDENCIE

Pozorný zberateľ môže aj v bežnej korešpondencii objaviť rôzne zaujímavosti, ktoré popri spestrení zbierky, sú autentickým dokladom súčasnej poštovej prevádzky. O týchto zaujímavostiach často prinášame informácie aj na stránkach Zberateľa. Priaznivé reakcie čitateľov sa prejavili i poskytovaním nasledujúcich zaujímavostí, ktoré poskytli autorovi tohto príspevku. Autor použitím ukážok Ing. Maniacka z Nitry, p. Divokého zo Spišskej Novej Vsi, Ing. Németha z Košíc a ďalších zberateľov, spracoval do podoby, ktorá pre svoju metodickú hodnotu by sa dala nazvať aj ako „Čo všetko sa dá objaviť v súčasnej korešpondencii“. Všetky ukážky nám boli predložené na celistvostiach, z ktorých pre úsporu miesta reprodukuje len detaily.

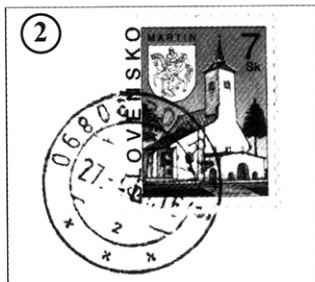

Namiesto rozlišovacieho čísla v dennej pečiatke je rozlišovacie písmeno (obr.1) - Denná pečiatka pošty PRIBYLINA 5 typu na dolnom medzikruží má namiesto rozlišovacieho čísla rozlišovacie písmeno „b“.

Nesprávne uvedené PSC na zásielke (obr.4) - Nesprávny údaj poštového smerového čísla na zásielke zo Starej Ľubovne do Popradu (050 01) pri triedení nasmeroval zásielku do Revúcej. Tam omyl zistili, dali odtlačok svojej dennej pečiatky a zásielku poslali na správnu adresu.

APOLLO
Chemická zdravotná
poistovňa
expozičného
Karpátstě 7
050 01 POPRADE

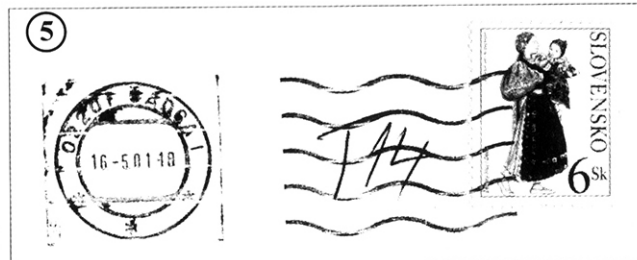

Chybné PSC v dennej pečiatke (obr.2) - Denná pečiatka pošty POPRADE 6 5. typu s rozlišovacou číslicou má v prvom trojčíslí PSC nesprávny údaj (068) namiesto správneho 058.

Nedostatočne vyplatená zásielka (obr.5) - Obyčajná listová zásielka z Čadce do Popradu, ktorá má vylepenú známku v hodnote 6 Sk, mala pravdepodobne väčšiu hmotnosť a asi aj väčšiu hrúbku ako 5 mm. V znehodnocovacích čiarach strojovej pečiatky podávacej pošty (zásielka bola pravdepodobne vložená do poštovej schránky), je rukopisný údaj „T 14“. Podľa predpokladanej hmotnosti, resp. rozmerov mala byť vyplatená vo výške 13 Sk. Údaj „T 14“ označuje pokyn vybrať doplatné v dvojnásobnej výške chýbajúceho vyplateného. Údaj o vybraní doplatného zásielka neobsahuje.

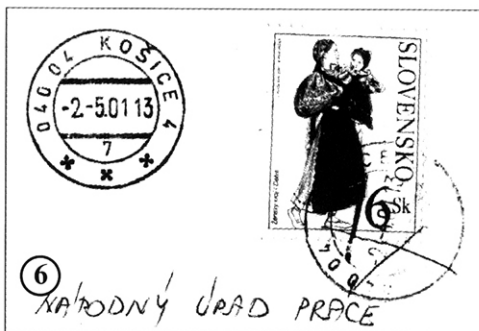

Vada tlače RN (obr.3) - Na R-nálepke pošty Michalovce 1 je tlač číselných údajov i čiarového kódu posunutá približne o 2 cm vľavo

Nesprávny dátum v dennej pečiatke (obr.6) - Na obývanej listovej zásielke z Košíc do Popradu bola známka znehodnotená dennou pečiatkou pošty KOŠICE 4 s nesprávnym dátumovým údajom (2.4.01 13). Odtlačok je prečiarknutý a nahradený novým odtlačkom pečiatky vedľa známky - teraz už so správnym údajom mesiaca (2.5.01 13).

Nedostatočne vyfrankovaná zásielka (obr.7) - Obyčajná listová zásielka adresovaná do Popradu má vylepenú známku v hodnote 6 Sk. Aj v tomto prípade z dôvodu nedostatočného vyplatenia poštovného má vľavo vedľa známok dvojriadkový rukopisný údaj „T: 14 (zo schránky)“. Podľa predpokladanej hmotnosti, resp. rozmerov mala byť vyplatená vo výške 13 Sk. Údaj o vybraní doplatného zásielka ani v tomto prípade neobsahuje.

Prefrankovaná listová zásielka (obr.10) - Obyčajná listová zásielka z Krompách do Spišskej Novej Vsi má vylepené známky v hodnote 8 Sk. Pod nalepenými známkami je rukopisná poznámka „**prefr. o 2 Sk**“. V tom čase (list podaný 3.4.2000) poplatok za zásielku s hmotnosťou do 20 g bol 6 Sk.

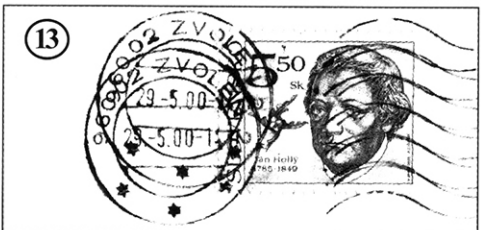
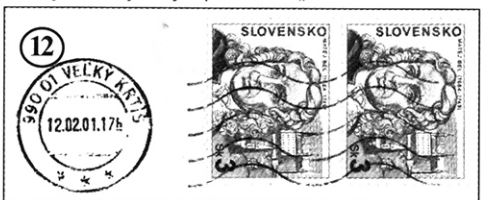

Údaj roku 2001 udaný štvorčíslím (obr.11) - Na odtlačku strojovej pečiatky (5 vlnoviek vpravo) pošty ŽILINA 2 údaj roku v mostíku dennej pečiatky je uvedený štvorčíslím (2001).

Nedostatočne vyfrankovaná zásielka (obr.8) - Listová zásielka v miestnom styku v Kežmarku má vylepené známky v hodnote 6 Sk. Vľavo od známok je dvojriadkový rukopisný údaj „7/ dolepiť“. Dá sa predpokladať, že zásielka s hmotnosťou do 50 g má nedostatočnú frankatúru (mala byť 7 Sk) a rozdiel v jednoduchej výške sa mal uhradiť (vybrať od odosielateľa). Či sa tak stalo, z predmetnej obálky sa ani v tomto prípade nedá zistiť.

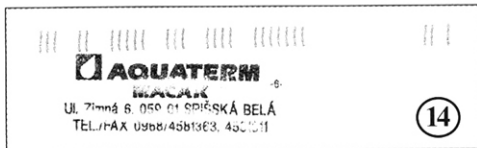
Hodinový údaj v pečiatke s malým písmenom „h“ (obr.12) - Na odtlačku strojovej pečiatky pošty VEĽKÝ KRTOŠ na konci dátumového mostíku je uvedený údaj hodiny uvedený malým písmenom „h“.

Prefrankovaná zásielka (obr.9) - Doporučená zásielka z Rožňavy v tzv. okienkovej obálke podaná 29.1.2001 je vyplatená známkou 19 Sk. Vedľa známky je rukopisná poznámka „**pref. 6,50**“. Za zásielku malo byť správne vyplatené 5,50 Sk + 7,- Sk tzn. 12,50 Sk. Je pravdepodobné, že preplatenie v podobných prípadoch vzniká v situácii, keď odosielateľ nepozná poštový poplatok v správnej výške alebo nemá k dispozícii známku (známky) nižšej nominálnej hodnoty.

Prekrývajúce sa odtlačky pečiatok (obr.13) - Na obyčajnej listovej zásielke podanej na pošte ZVOLEN 2 je známka znehodnotená dvoma čiastočne sa prekrývajúcimi odtlačkami strojovej pečiatky.

Obrátený čiarový kód (obr.14) - Na občasnej listovej zásielke zo Spišskej Belej do Kežmarku, je čiarový kód odťačený obráteno a 180° a tým sa dostal na hornú časť adresnej strany zásielky nad adresu odosielateľa (dátumový údaj v strojovej pečiatke je nečitateľný).

Frankovanie na zadnej strane zásielky (obr.15) - Na doporučenej listovej zásielke z Revúcej do Spišskej Novej Vsi odoslanej 29.11.200 je časť poplatku (3x 0,50 Sk) vylepená na adresnej strane a zvyšok poplatku (4x 2 Sk) je vylepená na zadnej strane zásielky. Na túto skutočnosť upozorňuje znak % rukopisne napísaný vedľa známok na adresnej strane □ des

VRÁTENÝ PREFRANKOVANÝ POPLATOK

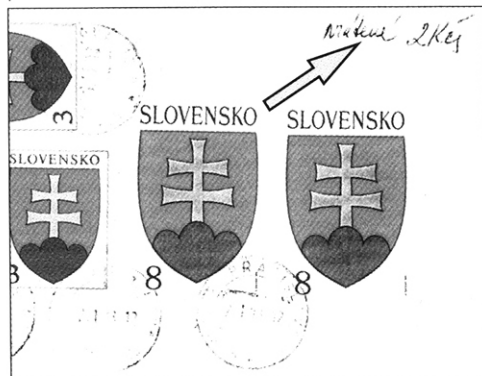
Počas môjho dlhoročného záujmu o zbieranie celistvostí stretol som sa s veľkým množstvom takých, ktoré boli, či už z neznalosti poštových poplatkov alebo zámerne z filatelistického hľadiska vytvoril čo najatraktívnejšiu celistvosť, frankované vyššou nominálnou hodnotou známok ako pre príslušné tarifné obdobie a druh zásielky určoval poštový predpis.

Odhliadnuc od skutočnosti, že na prefrankované celistvosti je v súčasnosti už nekompromisný názor - tieto vôbec do zbierky nezaraďovať, pošta ako v minulosti, tak aj v súčasnosti takéto zásielky toleruje, pretože nedochádza ku škode pošty. Za takto prefrankované zásielky bez poskytnutia protihodnoty ziska za vyfrankované známky tržbu navyše.

Príslušné poštové predpisy stanovili už od vydania prvých známok platných na našom území v roku 1850 zamestnancom pošty povinnosť vyznačovať len nedostatočne frankované zásielky, za ktoré doručovacia pošta vyberala trestné porto, obyčajne násobkom chýbajúcej čiastky.

V prípade prefrankovaných zásielok zamestnanec pošty pri preberaní zásielky na takúto celistvosť v zriedkavých prípadoch len rukopisne vyznačil poznámku ako napríklad „franco odosielateľ“, „stránka sama lepila“ alebo „prefrankované“. V súčasnosti napríklad pošta Bratislava 22 používa pre takéto prípady 4 mm vysokú riadkovú gumovú pečiatku s textom „PREFRANKOVAL ODOŠIE-

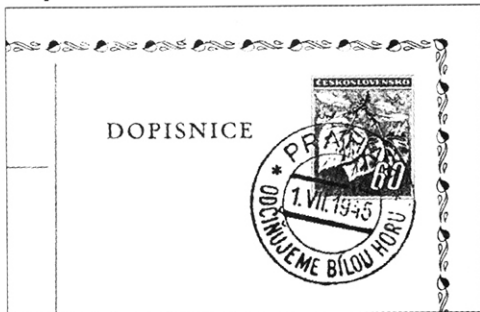
LATEL“, ktorého odťažok v modrej farbe umiestňuje vedľa nalepenej frankatúry. Všetky tieto prípady mám v zbierke. Nominálnu hodnotu frankatúry, ktorá presahuje príslušnú výšku poštového poplatku, pošta aj v súčasnosti automaticky považuje za vec odosielateľa a to bez povinnosti túto čiastku vrátiť.

Veľké prekvapenie som preto zažil pri odosielaní zásielky peňažného listu na pošte Bratislava 12 dňa 2.januára 1993. Z dôvodu nepresného odhadu hmotnosti som zásielku prefrankoval o dve koruny. Pracovníčka balikovej priehradky, ktorá zároveň preberala aj zásielky cenných listov, po prevážení túto skutočnosť zistila a rukopisne na list vyznačila poznámku „vrátené 2 Kčs“, ktoré mi aj v hotovosti skutočne vyplatila.

Doposiaľ ma nenapadá žiadne logické vysvetlenie, ako túto vydanú čiastku pokladnične zučtovala okrem názoru, že uvedený úkon bol na škodu pošty a v rozpore s platnými poštovými predpismi □ L.K.

V pozadí Benešových dekrétov

Po nedávnych výrokoch českého premiéra na adresu Rakúska sa niektorí politici nechali počuť, že chcú otvoriť otázku Benešových dekrétov, na základe ktorých sa uskutočnilo vysídlenie Nemcov z Československa. Do kontextu tejto udalosti zapadá príležitostná poštová pečiatka s textom ODČINUJEME BÍLOU HURU, nakoľko v povedomí národa sa tento akt chápal v revolučnom ozvuží tých čias ako spravodlivá odplata za všetky prikoría českému národu, ktoré spôsobili Nemci □ J.M.

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Redakcia neručí za obsah
a znenie informácií o jednotlivých
podujatiach.

Kalendár podujatí s uvedením miesta, termínu konania
a ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov,
ktoré pre redakciu poskytli ich usporiadatelia.

CELOŠTÁTNE A REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 18. máj 2002 BRATISLAVA

FILUMENISTICKÁ BURZA usporiada SFZ v sobotu 18. 5. 2002 v ZK Valčík, Podkolibská 1, Bratislava v čase od 8,00 do 12,00 hod. • Tohtoročná burza zápalkových nálepiek je zameraná hlavne na obdobie Slovenska 1945-1958, ale aj iné • Ďalšie spoločné burzy ČFZ a SFZ budú 21.9.2002 v Píerove (ČR) a v máji 2003 v Žiline • Ďalšie údaje na www.nalepky.host.sk alebo vladgaj@pobox.sk

→ 18. máj 2002 PRAHA

KLUB ZBERATELOV KURIOZÍT PRAHA (Menza VŠE, Italská ul., Praha 3) usporiada 18.5.2002 **Stretnutie zberateľov pohľadníc** • **Stretnutie zberateľov modelov, figuriek a figuriek z Kinder vajčiek** sa uskutoční 25.5.2002. Stretnutie sa vždy konajú od 8,00 do 12,00 hod. ■

→ 18. máj 2002 KRAKOVANY

HOBBY STRETNUTIE • Kultúrne stredisko 18.5.2002 od 7,00 hod. • Ďalšie stretnutie 15.6.2002 • Informácie: Jozef Braško ☎ 0904 367 911 ■

→ 19. máj 2002 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA • KULTÚRNE STREDISKÓ DLHÉ HONY • Ďalšie celoslovenské burzy v Trenčíne sú plánované na 22. september a 10. november 2002 ■

→ 26. máj 2002 NITRA

HOBBY STRETNUTIE V NITRE na Párovejkej ul.1 sa uskutoční 26.mája 2002 v čase od 7,00 do 13,00 hod. • Ďalšie hobby stretnutie sa uskutoční 13.októbra 2002 ■

→ 26. máj 2002 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV - LUČENEC 2002 - (nedela) 26.5.2002 od 8,00 hod., hotel PELIKÁN (pri tržnici). Infor.na ☎ 047 4329 266 • Ďalšie stretnutia: 30.6., 28.7., 29.9., 27.10. a 24.11.2002 ■

→ 1. jún 2002 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ a VYZNAMENANÍ • Spoločenská sála Strediska kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská ulica č.21, dňa 1.6.2002 od 8,00 do 12,00 hod. • Ďalšie burzy 7.9., 5.10., 9.11. a 7.12.2002 ■

→ 1. jún 2002 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV • Výstavisko TMM, a.s., Pod Sokolicami 43, 911 01 Trenčín od 7,00 do 12,00 hod. • Rezervácia stolov

a informácie na ☎ 0905 267519 • Ďalšie burzy sa uskutočnia 13.7., 10.8., 14.9., 5.10., 9.11. a 14.12.2002 ■

→ 2. jún 2002 ŽILINA - RADOĽA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIA ZBERATELOV • Galéria MLYN-ANTI-K, Raďola č.133 (ôproti čerpacej stanici Benzínol, 10 km od Žiliny). Možnosť predaj vlastného tovaru z automobilu v areáli galérie. Kontakt: Galéria MLYN-ANTI-K, 023 36 Raďola 133, ☎ 041-421 4026, mobil 0903-175 076, e-mail: samo@za.psg.sk • Stretnutie sa konajú každú prvú nedelu v mesiaci: 7.7., 4.8., 1.9., 6.10., 3.11. a 1.12.2002 ■

→ 2. jún 2002 HANDLOVÁ

HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV VŠETKÝCH ODBOROV sa uskutoční v Dome kultúry v Handlovej dňa 2. júna 2002 od 8,00 do 12,00 hod. • Vstupné: Dospelý 20,-, dieťa 5,- Sk, cena za stól 30,- Sk • O občerstvenie je zostarané po celý čas • Rezervácia stolov nie je potrebná ■

→ 8. jún 2002 ZVOLEN

NA BURZU ZBERATELOV (FILATELIA, NUMIZMATIKA, FILOKARTIA a i.) pozýva Klub filatelistov pri PKA Zvolen dňa 23.3.2002 od 8,00 hod.v priestoroch Posádkového klubu armády Zvolen, miesta časť Podborová. Bližšie informácie podá p.Halamová, PKA Zvolen, ☎ 045 / 5320 183, 5320184, 5320487, kl. 463 830 • Klub ďalšie burzy plánuje na 7.september a 30.november 2002 ■

→ 8. jún 2002 TRSTÍN

BURZA - FILATELIA, NUMIZMATIKA, POĽOVNÍCTVO, RYBÁRSTVO, STAROŽITNOSTI, KURIOZITY • Kultúrny dom od 7,00 do 12,00 hod. • Kontakt na ☎ 085 / 5579 409 ■

→ 15. jún 2002 BRNO

KLUB ZBERATELOV POHLADNÍČ ORBIS PICTUS v Brne usporiada 15.6.2002 v MK klubne na Vlhkej ulici č.21 od 7,30 hod. stretnutie zberateľov pohľadníc, známok, mincí, bankoviek, odznakov telefónnych a hokejových kariet, minikalendarov a ostatných zberateľských predmetov • Ďalšie stretnutie sa uskutoční 24.augusta 2002 ■

→ 16. jún 2002 PRIEVIDZA

Na zberateľskú burzu starožitnosti - hobby dňa 16.6.2002 (nedela) vás pozýva Kultúrne a spoločenské stredisko v Prievidzi • Miesto konania: Kultúrny dom od 8,00 do 13,00 hod. • Vstupné 20,- Sk, poplatok za stól 30,- Sk. • Stoly je možné vopred rezervovať na ☎ 046/541 4671, 541 2029, fax 541 6880 ■

→ 23. jún 2002 BYTČA

FILATELISTICKÁ BURZA v rámci XIX. Dní filatelie Slovenska sa uskutoční v areáli Bytčianskeho zámku, v Sobášnom paláci dňa 23.6.2002. Rezervácia stolov: Stanislav Helmeš, Gaštanova 1018/10, 014 01 Bytča ■

→ 15. september 2002 ŽILINA

AUKCIA POHLADNÍČ A CELISTVOSTÍ, medzinárodné stretnutie zberateľov známok, celistvostí, pohľadníc, mincí, telefónnych kariet a i. • Dňa 15.9.2002 v ZK Slovena Rosea (vedľa futbalového štadióna, 300 m od železničnej stanice) od 7,30 do 13,00 hod. • Kontakt: TEMAFILA, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina, ☎ 089 / 624 958 • Ďalšie podujatie sa uskutoční 17.11.2002 ■

→ 6.október 2002 BANSKÁ BYSTRICA

CELOSVENSKÚ FILATELISTICKÚ BURZU usporiada KF 53-53 Banská Bystrica 6.10.2002 v čase od 8,00 do 12,00 hod. v priestoroch Domu slovenského misijného hnutia, Banská Bystrica, ul.Skuteckého 4. Kontakt a objednávky stolov: Dušan GUBÍK, ul.Rudohorská 21, 974 11 Banská Bystrica, ☎ 048 / 411 66 92

→ 13.október 2002 RUŽOMBEROK

BURZA (VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY) USPO-RIADA Klub filatelistov dňa 13.októbra 2002 v priestoroch Gymnázia sv. Andreja v Ružomberku

PRAVIDELNÉ KLUBOVÉ BURZY a STRETNUTIA

AKTUALIZÁCIA INFORMÁCIÍ - VÝZVA

Pre zistenie platnosti informácií v tejto rubrike obraciam sa na zodpovedných činovníkov so žiadosťou, aby redakcii Zberateľa potvrdili, príp. upresnili údaje o nimi organizovaných burzách a stretnutiach, a to **najneskoršie do 25. júna 2002**. V opačnom prípade doterajšiu informáciu budeme považovať už za neaktuálnu a počnúc od 7.čísła Zberateľa ju prestaneme uverejňovať. Ďakujeme za spoluprácu a pochopenie potriebnosti tohto opatrenia! Redakcia

■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedelu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - NUMIZMATIKA • Výmenné schôdzky bratislavskej pobočky SNS • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedelu od 8.00 do 12.00 hod. • Vstupné 10 Sk ■ **BRATISLAVA** - TELEFÓNNE KARTY • Kaviareň Metropol, zadný salónik na 1.poschodi • Každú stredu od 15,30 do 18,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta • Každú druhú a poslednú nedelu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Dom detí a mládeže, Starý trh č. 25 • Každú prvú nedelu v mesiaci od 10,00 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA • Posádkový klub armády, Mašarykova 17 • Každú nedelu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedelu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA • CK Junior, Sládkovičova ulica • Každú druhú, a štvrtú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LUCENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 2. a 4. nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MARTIN** - FILATELIA • Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami • Dom odborov Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - TELEFÓNNE KARTY • TELECARD CLUB pri Posádkovom klube armády, Šoltésovej 3 • Každú druhú stredu (páry týždne) okrem sviatkov od 16,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 (prízemie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA** - FILATELIA, FILOKARTIA • Centrum

voľného času Domino, Štefaníkova trieda • Každú prvú nedelu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠTANY** - FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času „Ahoj!“, Teplická 83 (pri Vojenskom kúpeľnom ústave), Piešťany • Každú nedelu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAĐ** - FILATELIA • Zasadacia Pošty POPRAĐ 2 • Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17,00 hod. ■ **PO-PRAD** - NUMIZMATIKA, FILATELIA • Podtatranské múzeum Poprad • Každú prvú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PRESOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (I.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každú nedelu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10,00 do 12,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Kaviareň hotela Magura • Každú nedelu (okrem sviatkov) od 8,00 do 10,30 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA - schôdzky pobočky SNS • Hornonitrianske múzeum • Každú prvú štvrtok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každú druhú a štvrtú štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVA VES** - FILATELIA • Centrum voľného času, Levočská 14 • Každú páry týždeň vo štvrtok od 16,00 hod. ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko, Dlhé hony • Každú nedelu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Dom armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. (okrem hlavných prázdnin) ■ **TRNAVA** - KALOKAGATIA • Centrum voľného času, Strelecká 1 • Každú štvrtok od 16,00 do 18,00 hod. (TIRNAVIA) ■ **VRANOV n/ Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 • Každú prvú nedelu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov ■ **ZILINA** - FILATELIA • Budova Matice slovenskej, Holleho ulica • Každú stredu od 16,30 do 19,00. a v nedelu od 9,30 hod. □ (R)

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 4 / 2002

V aprílovom čísle Filatelie nás očakáva rozsiahly článok F.Beneša: SO 1920 - prečo sú vzácne? Seriál článkov trojice autorov O.Tovačovský, J.Kypast a V.Schödelbauer o frankatúrach čs.listových zásielok 1918-1939 pokračuje v 15.časti obdobím rokov 1935-1936. Jedným dielom pokračuje seriál V.Malovíka o označovaní tlačových dosiek čs.známkov v rokoch 1918-1939 (Rotačná ocelotlač). Vedúci prípravy výroby Poštovej tlačiarne cenín Praha, a.s., M.Vondřich vysvetľuje, ako vznikajú doskové chyby pri tlači známkov rotačnou ocelotlačou kombinovanou hlbkotlačou. O nových nálezoch na novinách ČR píše dvojica Z.Pěnkava a J.Brožová. Námetárom sa zavdajú J.Horák článkom Vlakové pošty v USA. O zásielkach oslobodených od poštových poplatkov píše J.Tekef. Prílohu tvorí ďalšie pokračovanie z pera V.Zedníka o doskových chybách na známkach ČR □ ik

■ POŠTOVNÍ NÁLEPKY (ČR / SR) ■ 45 (2002)

Najnovšie číslo spravodajia Spoločnosti zberateľov poštových nálepiek prináša článok M.Fenclo o R-nálepkách Pardubic z obdobia ČSR 1918-1939, ktorý volne nadväzuje na článok R.Andrae z Rakúska v predchádzajúcom

čísle spravodaja. Od toho istého autora je článok o dokončení automatizácie pôšt v Lipoltciach. Redakcia v spravodaji vyhradila pomerne mnoho priestoru pre ukážky tlačových odlišností a iných zaujímavostí na cenných nálepkách APOST. Ani v tomto čísle nechýba pár inzerátov □ vkn

■ PERFIN (SR) ■ 1 (17) 2002

V marci bolo vydané nové číslo spravodaja zberateľov perfinov. Prináša informatívny článok o výsledkoch III. medzinárodnej Poľsko-Slovenskej výstavy v Chorozove, články V.Havela o rakúskych perfinoch S 46, S 45 a čs. perfine S 21, prácu J.Kuběňku pod názvom Perfiny z územia Československa v číslach, článok J.Marenčíka Fortuna, bankovní závod Jellinek a spol., štvrtú časť seriálu T.Koteka o oficiálnych perfinoch - tentokrát Argentínu, Venezuely a Guatemaly, ako aj niekoľko kratších príspevkov. Záverečné strany spravodaja patria 8. písomnej aukcii perfinárskeho materiálu □ vkn

■ SV. GABRIEL (SR) ■ 1 (28) 2002

Ústrednou témou prvého tohtoročného informačného bulletinu zberateľov filatelistických materiálov s kresťanskou tematikou je 10 rokov Spoločenstva sv.Gabriel, ktoré členovia si pripomenú na svojom 22.stretnutí v Rajeckých Tepliciach v dňoch 17.a 18.mája 2002. Okrem programu osláv 10.výročia a organizačných pokynov, bulletin uverejňuje rad zaujímavých príspevkov: Znamkové novinky Vatikánu (J.Vallo), A.Dürer - Kľaňanie sa sv.Troch kráľov (M.Baluška), 80 rokov od založenia reholi Tešitelov Božského srdca (M.Šteffek), Sv.Margita Uhorská, reholníčka (M.Móric), Keď naši chlapi schovávali známky pod koberec (M.Žák) a i. Bulletin prináša informácie o slovenských známkových novinkách s kresťanskou tematikou a ani v tomto čísle nechýba kronika Spoločenstva Sv.Gabriela. Záverečná strana bulletinu je tradične venovaná spoločenským rubrikám □ vkn

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát výraznejší rámčekom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentní časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01 a ZDRUŽENIE KLUBOV FILATELISTOV KOŠICE PRÍJME a ZAŠLE VÝBERY DO KOLOVANIA.** Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 059

■ **KÚPIM BALÍKOVÉ SPIEVOKY** z územia Slovenska, hlavne do r.1946 i novšie. Prípadne za ne dám iné filatelistické materiály. Dušan EVINIC, Poľská 4, 040 01 Košice. Z 060

■ **PREDÁM ZNÁMKY** ☉ a ★ **ŠTÁTOV** Európy, Južnej Ameriky a koľky ČSR, Maďarska, Rakúska a Rumunska. Žiadajte zoznam. Vojtech ŠÁRFI, ul. Lukáča 11, 936 01 Šahy. Z 061

■ **KÚPIM, VYMENÍM, PREDÁM** ★★ **ZNÁMKY SLOVENSKA.** Prijímam výbery ★★ známok Slovenska. Viktor KARVACKÝ, Okružná 1420 / 24, 020 01 Púchov. Z 062

NUMIZMATIKA FOLLIS

Mikuláš Tóth, Košice

Vás pozýva na návštevu.
Nájdete nás v centre mesta.

Nákup a predaj:

- mincí
- bankoviek
- medailí
- radov a vyznamenaní
- numizmatickej literatúry

Ponúkame:

- výkup za hotové
- diskretné jednanie

NUMIZMATIKA - FOLLIS

Mikuláš Tóth, Hrnčiarská 7,
040 01 Košice,
☎ 0042155 / 62 27786

Otvorené:

Pondelok: 12.00 - 17.00 hod.
Útorok - Piatok: 10.00 - 17.00 hod.
(Hrnčiarska 7, priestory
Východoslovenského múzea)

■ **ZASIELAM KF I JEDNOTLIVCOM PO PREDCHÁDZAJÚcej DOHODE** hodnotné výbery ★★ i ☉ známok ČS, SR, ČR, SŠ, Č+M, Nemecka, ZSSR a iných štátov Európy a zámoria, FDC, celín, celistvosti, bankoviek, mincí, RN, ZN, pohľadníc a pod. Zľavy 10-60% podľa druhu a množstva odobraného materiálu. Doplňím vaše chybenky, predám katalógy, literatúru, alb. listy a pod. Prevezmem do komisionálneho predaja hodnotné zbierky. Odkúpim väčšie i menšie zbierky klasických známok,

zbierky z pozostalostí, likvidované zbierky a pod. Po dohode možná i výmena filatelistického materiálu. Odpoviem na každý list s priloženou známkou na odpoved. Miroslav SUKOPČAK, Čáčov 294, 905 01 Senica, ☎ 0905 358 707, 034/651 3964. Z 063

KÚPIM VYZNAMENANIA, RÁDY, OZNAKY, UNIFORMY, KNIHY, ČASOPISY, POHLADNICE a rôzny propagačný materiál z obdobia Slovenského štátu 1939-1945. Mr. Marian JAKABEK, P.O.Box 366, 201 LLOYD Manor Rd., Toronto, Ontario M9B 6H5, CANADA. Z 064

■ **PREDÁM ARCHIVÁLIE, AKCIE, POISTKY, BONDY ZMLUVY, CERTIF.** a pod. - USA od r. 1898. M. NEMŠÁK, 1. mája 15/312, 915 01 Nové Mesto n/Váhom, ☎ 032/771 3470 Z 065

■ **KÚPIM KROJE RUMUNSKA** ★ alebo ☉, Bulharska ★ alebo ☉. Robert KYTKA, Nová ul.95, 908 74 Malé Levčre. Z 066

CELOŠTÁTNU BURZU

mincí, medailí, odznakov, vyznamenaní, pohľadníc, poštových známok, literatúry

dňa 24. augusta 2002

v TRÉŇČINE

usporiada Klub numizmatikov Domu armády SR v Tréňčine vo veľkej sále na prízemí od 7,00 do 12,00 hod.

Od 10,00 hod. bude súčasne prebiehať i malá aukcia numizmatického materiálu

ČO JE ČO.

Bratislava Pozsony Pressburg

FIRMA FILATELIA ALBUM

vydala novú publikáciu encyklopedického charakteru. Publikácia s názvom **ČO JE ČO** na 134 stranách obsahuje vyše 12000 názvov obcí celého bývalého Uhorska (zostavené v abecednom poradí podľa pôvodných maďarských názvov, s označením do ktorého štátu patrí v súčasnosti, s uvedením súčasného slovenského názvu obcí ležiacich na území SR). Publikácia je ilustrovaná farebnými reprodukciami vyše 400 pohľadníc (litografie a koláže) z územia Slovenska. Cena publikácie je 600,- Sk. Objednať si ju možno na adrese:

FILATELIA ALBUM, Lazaretská ulica 11, 811 08
BRATISLAVA, telefón / fax: + 421- 7- 5296 7411

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA, NÁJDETE MA NA INTERNETE
www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje
HOĎNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ A POHLADNÍC

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e-mail: zberatel@nextra.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

Ervin SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítláče, príležitostné poštové © a strojové príležitostné ©)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOSF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** pri materiáloch firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 54 29 814

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti
**filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme posilovnú a balnú. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

ABONENTOM ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

Československo 1972-1977 ★★

(Katalógové čísla POFIS)

Ponuky známok **Československo 1945-1971 ★★** z čísiel Zberateľa 1 až 4/2002 zostávajú naďalej v platnosti.

● 1972

1938-41	ZOH Sapporo 1972	10,-
1942-45	Významné výročia	4,-
1946	Medzinárodný rok kníhy - UNESCO	2,-
1947	100 rokov železnice Košice-Bohumín	5,-
1948-52	Česká a slovenská grafika	12,-
	detto PL 1952	90,-
1953-54	MS v ľadovom hokeji v Prahe	5,-
1955-58	OH 1972 Mníchov	12,-
1959-60	Pražský hrad 1972	25,-
	detto PL 1959-60	130,-
1961-62	Hokej - ČSSR MAJSTROM SVETA	50,-
1963	VIII.všeodborový zjazd	1,-
1964-67	Ludová architektúra II.	90,-
1968-73	Osobnosti	6,-
1974-78	Slovenské ľudové drotárske umenie	10,-
1979-84	Československé námorné lode	15,-
1985-90	Jazdectvo	14,-
1991-92	Výročie vzniku ZSSR	2,-
1993-97	Umenie 1972	35,-
	detto PL 1993-97	160,-
1998-03	Vtáctvo	30,-
2004	Deň čs. známky	2,-

● 1973

2005-08	Česká a slovenská grafika	12,-
2009	MS v krasokorčuľovaní	1,-
2010	80 rokov organizovaného tenisu v ČSR	1,-
2011	III.letná spartakiáda armád	1,-
2012-13	Február 1948	2,-
2014-19	Bojovníci proti fašizmu	8,-
2020-25	Výzkum vesmíru	35,-
	detto 2024 I (pozadie čiarové)	100,-
	detto PL 2023-23	160,-
	detto PL 2024 I	500,-
2026-28	Rozhlas, televízia a telefonizácia	3,-
2029 I	25.výročie ústavy	2,-
	detto 2029 II	85,-
2030-31	Pražský hrad 1973	15,-
	PL 2030-31	90,-
2032-34	Mestské erby	6,-
2035	Univerzita Olomouc	1,-
2036-41	Flora Olomouc	35,-
	PL 2036-37,2040	145,-
2042-47	Loveckí psy	15,-
2048-52	M.Švabinský - 100.výročie narodenia	18,-

	detto PL 2050-51	10,-
	detto PL 2052	90,-
2053	VIII.svetový odborový kongres (Varna)	1,-
2054-59	Umenie 1973	40,-
	detto 2054 I	45,-
	detto PL 2054-55	170,-
	detto PL 2056-59	20,-
	detto PL 2054 I	200,-
	Deň čs.známky	6,-

● 1974

2061	5.výročie čs.federácie	1,-
2062-64	Kultúrne osobnosti	3,-
2065	25.výročie vzniku RVHP	1,-
2066	Výstava BRNO 1974	4,-
	detto K 2066a	10,-
	detto S 2066a	15,-
	detto Kx 2066a (malý kríž)	65,-
	detto PL 2066a	130,-
2067-70	Česká a slovenská grafika	10,-
2071-76	Partizánski velitelia a bojovníci	8,-
2077-81	Medzinárodná hydrologická dekáda	18,-
	detto PL 2077-81	110,-
2082	Intersputnik	1,-
2083-84	Pražský hrad 1974	18,-
	detto PL 2083-84	80,-
2085-89	Hudobné nástroje	8,-
2090	25.výročie Medzinárodného dňa detí	1,-
2091-92	Výstava BRNO 1974	8,-
	detto K 2091-92	15,-
	detto S 2091-92	35,-
	detto Kx 2091-92 (malé križe)	75,-
	detto PL 2091-92	265,-
2093-95	Politické a kultúrne výročia	3,-
2096-01	Strelecké terče	20,-
	detto PL 2099-2101	110,-
2102-03	Bratislavské gobelíny I.	18,-
	detto PL 2102-03	80,-
2104-09	100.výročie UPU	10,-
2110-13	Poštové emblémy	4,-
2114-18	Umenie 1974	26,-
	detto PL 2114-18	140,-
2119	Deň čs.známky	2,-

● 1975

2120-21	Zvitkové výplatné známky	2,-
2122-25	Lovecké motívy na starých rytinách	12,-
2126	Medzinárodný rok ženy 1975	1,-
2127-29	Výročie zničenia obcí	3,-
2130-33	České a slovenské ľudové obyčaje	15,-
	detto PL 2130-33	85,-
2134-35	Čs. mestské erby	4,-
2136-38	Významné výročia	3,-

2139-41	Spartakiáda 1975	3,-	2246-49	30.ročník Pretekov mieru	5,-
	detto K 2139-41	6,-	2250	IX.všedoborový zjazd	1,-
	detto S 2139-41	15,-	2251-52	Pražský hrad 1977	15,-
2142-46	Akvarijné ryby	20,-		detto PL 2251-52	85,-
2147-48	Bratislavské gobelíny II.	16,-	2253-56	Historické poštové rovnošaty	8,-
	detto PL 2147-48	85,-		detto K 2253-56	25,-
2149-53	BIB 1975	6,-		detto PL 2253-56	65,-
	detto KL 2149-53	10,-	2257-62	Tradícia čs.porcelánu	8,-
	detto KP 2149-53	40,-	2263-66	Ludové kroje IV.	14,-
	detto S 2149-53	50,-		detto K 2263-66	65,-
2154-59	História čs. motocyklov	12,-		detto S 2263-66	80,-
2160-64	Výzkum vesmíru	30,-		detto PL 2263-66 (8+2K)	170,-
	detto PL 2164	120,-	2267-71	BIB 1977	10,-
2165-66	G.Husák	3,-	2272	Svetový týždeň hudby	1,-
2167-72	Socialistická výstavba	9,-	2273-75	Za Európu mieru	8,-
	detto KP 2167-72	18,-		detto H 2273-75 A	18,-
	detto KL 2167-72	150,-		detto H 2273-75 B	700,-
	detto S 2167-72	200,-	2276-80	Výzkum vesmíru	6,-
2173-74	Pražský hrad 1975	16,-	2281-82	Výročie VQR a ZSSR	2,-
	detto PL 2173-74	80,-	2283	25 rokov Čs. akadémie vied	3,-
2175	L.Svoboda - 80.výročie narodenia	60,-	2284-88	Umenie 1977	30,-
	detto H 2175	80,-		detto PL 2284-88	150,-
	detto H 2175a	280,-	2289-90	Bratislavské historické motívy	15,-
2176-80	Umenie 1975	30,-		detto PL 2289-90	70,-
	detto PL 2176-80	165,-	2291	Deň čs. známky	2,-
2181	Deň čs. známky	2,-			

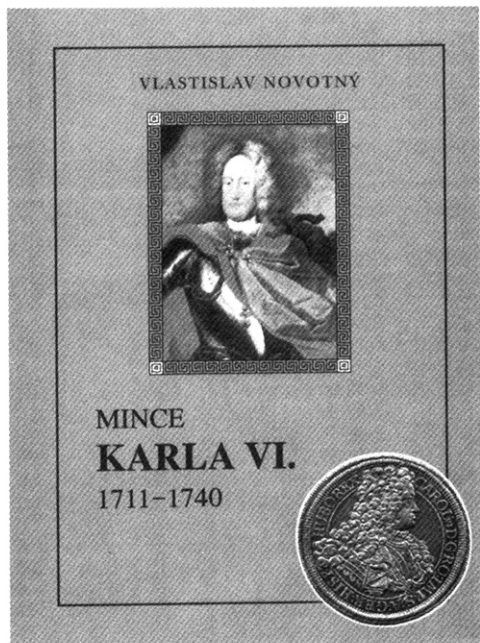
● 1976

2182- 86	Výročia kultúrnych osobností	5,-			
PL 2184	F.Lexa	25,-			
2187-89	Zimné OH Innsbruck 1976	8,-			
2190-92	Letné OH Montreal 1976	15,-			
2193	ME v stolnom tenise v Prahe	1,-			
2194-95	XV.zjazd KSČ	2,-			
2196-00	Kultúrne výročia	5,-			
2201-02	Bratislavské gobelíny III.	18,-			
	detto PL 2201-02	75,-			
2203-04	55.výročie založenia KSČ	2,-			
H 2205	detto hárček	10,-			
2206-09	Lode na starých rytinách	12,-			
2210	1.výročie KBSE v Helsinkách	8,-			
	detto H 2210	20,-			
2211	30.výročie UNESCO, šedočierna	3,-			
	detto PL 2211	45,-			
2211a	30.výročie UNESCO, šedá	15,-			
2212-14	Výstava Zem živiteľka	3,-			
2215	Boj proti fajčeniu	3,-			
	detto PL 2215	45,-			
2216-17	Zvitkové výplatné známky	2,-			
2218	Weiner-Kráľ: Guernica 1937	5,-			
2219-20	Pražský hrad 1976	15,-			
	detto PL 2219-20	85,-			
2221-26	Československé safari	15,-			
2227-30	Umenie 1976	15,-			
	detto K 2227-30 (horný alebo dolný)	20,-			
	detto S 2227-30	45,-			
	detto PL 2227-30	85,-			
2231	Deň čs. známky	2,-			
	● 1977				
2232-35	VI.zimná spartakiáda armád	8,-			
2236-39	Čs. mestské erby	10,-			
2240-44	Pražské historické okná	9,-			
2245	25 rokov Pomocnej stráže VB	1,-			

Dodatok k ponuke z roku 1966:

PL 1574-78 Umenie 1966 1850,-

NOVINKA · NOVINKA · NOVINKA

Vlastislav Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, katalóg, I.vydanie, Hodonín 2002

265,-

NÁMETY ☉

(kompletné série známok, hárčiekov, blokov)

Afganistan 1999, Slimáky (6+H)	29,-
Afganistan 1999, Minerály (6+H)	33,-
Afganistan 2000, Brodivé vtáky, bociany (6+H)	33,-
Afganistan 2000, Mačky (6+H)	33,-
Benin 1998, Pravek, Blok (9)	30,-
Benin 2000, Chrobáky (6+H)	33,-
Bulharsko 2001, 100 r.mestskej elektr.dopravy (4)	15,-
Bulharsko 2000, Horská zver (4)	18,-
Bulharsko 2001, Rôzne vinárske kraje (4)	12,-
Cambodge 2000, Ryby (6)	22,-
Cambodge 2000, Orchidey (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Vodné vtáctvo (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Mačky a ich mýty (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Chrobáky (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Rozprávky (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Moderné automobily (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Hviezdy striebor.plátňa (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Huby (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Hasičské historické vozy (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Hasičské moderné vozy (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Motýle (6+H)	33,-
Congo 1999, Orchidey (6+H)	33,-
Cuba 2000, Vzducholode, WIPA (5+H)	30,-
Cuba 2000, Morské ryby (4)	18,-
Cuba 2001, Mačky a psy (5)	12,-
Cuba 2001, Vtáky (5+H)	33,-
Korea 1986, Historické automobily (5+H)	29,-
Korea 2000, Vtáky Austrálie (3 bloky po 4 zn.)	35,-
Somali Rep. 1998, Huby (6+H)	33,-
Somali Rep. 1999, Safari (6+H)	33,-
Somali Rep. 1999, Slimáky (6+H)	29,-
S.Tomé e Principe 1995, Mačky (7+2H)	55,-
Tchad 2000, Znamená draka (6+H)	33,-
Togo 1999, Minerály (6+H)	33,-
Vietnam 1987, Kaktusy (7)	18,-

NÁMETY ☉ - Neoficiálne vydania

Kirgizstan 2001, Panda, blok (9)	35,-
Kirgizstan 2001, Tiger, blok (9)	35,-
Tadžikistan 2001, Sovy, huby, blok (9)	35,-
Tadžikistan 2001, Slon, blok (9)	35,-
Tadžikistan 2001, Panda, blok (9)	35,-
Turkmenistan 2001, Tiger, blok (9)	35,-

Bankovy ČSR, SŠ, ČaM

(Katalóg V.Novotný, M.Moulis 1998)

19/b	5000 Kčs	1920	perforovaná, N/N	1100,-
21/b	20 Kčs II	1926	perforovaná, N/N	150,-
22/b	50 Kčs III	1929	perforovaná, N/N	200,-
23/b	100 Kčs III	1931	perforovaná, N/N	350,-
25	1000 Kčs II	1932	perforovaná, N/N	350,-
26	1000 Kčs III	1934	perforovaná, N/N	750,-
31/b	5000 K II	1943	nevydaná, perfor., N/N	1650,-
36	50 K IV	1940	perforovaná, N/N	490,-
37	50 K	1944	perforovaná, N/N	530,-
40/b	1000 K	1942	perforovaná, N/N	230,-
40/c	1000 K	1942	perforovaná, N/N	450,-
41	5000 K	1944	perforovaná, N/N	450,-

45/a	5 Ks I	1945	perforovaná, N/N	200,-
46/b	10 Ks I	1939	perforovaná, N/N	200,-
47/b	10 Ks II	1943	perforovaná, N/N	100,-
49/b	20 Ks II	1942	perforovaná, N/N	150,-
51/a	100 Ks II/1	1940	perforovaná, N/N	150,-
52/a	100 Ks II/2	1945	perforovaná, N/N	150,-
55	5000 Ks I	1944	perforovaná, N/N	380,-
56/a	1 K	1945	perforovaná, N/N	35,-
57/a	5 K	1945	perforovaná, N/N	35,-
58/b	20 K	1945	perforovaná, N/N	60,-
59/b	100 K	1945	perforovaná, N/N	75,-

Sady obbehových mincí ČSR

Ponúkame sady československých obbehových mincí nasledovných ročníkov (ceny sú uvedené v zátvorke):

1980 (120,-), 1981 (120,-), 1982 (120,-), 1983 (120,-), 1984 (120,-), 1985 (120,-), 1986 (2000,-), 1987 (850,-), 1988 (350,-), 1989 (350,-), 1990 (350,-), 1991 - žetón (350,-), 1991 - M.R.Š. (440,-), 1992 (350,-),

Sady obbehových mincí SR

Ponúkame sady slovenských obbehových mincí nasledovných ročníkov (ceny sú uvedené v zátvorke):

1993 (160,-), 1994 (180,-), 1997 (180,-), 1998 (260,-), 1999 (350,-), 2001 (380,-), 2002 (245,-)

Zásobníky na mince

Zásobník na mince 10-listový	
(možnosť doplnenia o náhradné listy)	325,-
Náhradné listy do zásobníkov na mince	
- listy s okienkami 5x6	á 35,-
- listy s okienkami 5x4	á 32,-
- listy s okienkami 3x4	á 30,-

Albumové listy fy Zberateľ SLOVENSKO

Rok	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	19,-	75,-	32,-	120,-
1994	19,-	75,-	48,-	185,-
1995	22,-	75,-	48,-	175,-
1996	22,-	75,-	54,-	195,-
1997	22,-	75,-	53,-	220,-
1998	22,-	75,-	53,-	220,-
1999	21,-	75,-	59,-	245,-
2000	17,-	65,-	48,-	185,-
2001	32,-	95,-	48,-	215,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy pre:

I.časť - základné známky a hárčeky,
II.časť - pre PL, varianty kupónov
a známky z hárčekov.

Listy ponúkame v prevedení
bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).
Formáty listov: **Pofis a A 4.** Ceny
oboch formátov sú rovnaké!

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4)! V prípade záujmu o všetky listy jednotlivých ročníkov, t.zn. na základné známky, hárčeky, PL, variácií kupónov a známok z hárčekov, je potrebné objednať obidve časti súboru (I.+ II.)!

Albumové listy ČR

Rok	BZ	Z
1999	125,-	455,-
2000	190,-	495,-
2001	195,-	525,-

Formáty alb. listov ČR: Ročník 1999 len formát **Pofis**, roč. 2000 a 2001 formátu **Pofis** aj **A 4** (cena rovnaká).

Ďalej ponúkame albumové listy formátu **Pofis** aj **A4:**
s nápisom **SLOVENSKO** á 5,-
s nápisom **ČESKÁ REPUBLIKA** á 5,-
bez nápisu á 4,-
so štvorček. potlačou (len Pofis) á 5,-

Obaly na albumové listy
formát A 4 (tzv.Euroobal) -10 ks 15,-

Pinzeta a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen (špicaté, lopatkovité alebo okrúhle) 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá 155,-
Lupa Ø 60 mm, zväčš. 2x + šošovka 5x 95,-
Lupa Magnifier, de luxe (China):
Ø 50 mm, zväčš.2,5x 155,-
Ø 90 mm, zväčš. 2,5x 245,-
Ø 90 mm, detto s osvetlením (4x ceruz.baterie) 325,-
Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre,zásuvacia,zväčš.10x 395,-

Filatelistické nálepky

Nálepky LINDNER (1000 ks) - balíček 64,-

Balíčky ☉ známok SR 1993-2000

Balíček s 15 ks známok 20,-
Balíček s 25 ks známok 30,-

Skart čs.znáмок

Pôvodný, hmotnosť ½ kg 210,-

Zásobníky na známky

Zn.Lindner, A 5, 6-listový 165,-
detto 8-listový 195,-
Zn.Lindner, A 4, 16-listový, čierne listy 560,-
detto 30-listový 870,-
Zn.Schaubek, 16-listový, A 4, biele listy 490,-

Hawidky

Hawidky čierne v balíčkoch za 60,-
Sk v šírkach 27, 35, 37, 39, 45, 59,
70 a 90 mm

Hawidky čierne na PL:
ležaté - ks 12,-
ležaté,veľkosť 200x175mm - ks 20,-
Hawidky **biele** v balíčkoch za 60,-
Sk v šírkach 32, 40 a 60 mm.
Hawidky biele na PL:
- ležaté,veľkosť 200x175mm - ks 15,-
- na hárček - ks 5,-

Katalógy a odborná literatúra

POFIS: Protektorát čaM 1939-1945, celofarebný 520,-
POFIS: Československé celiny 1918-1992, II.diel, farebný 595,-
Monografie čs. známok:
3.diel-Výplat.1923-29, celiny 350,-
14.diel-České peč.do r.1918 150,-
16.diel I+II-Čs.poprevratové pečiatky 1918-1920 175,-
Katalógy MICHEL:
Nemecko 1999/2000 490,-
Nemecko-celiny 1985 450,-
Nemecko-špeciál 1974 135,-
Nemecko-špeciál 1987 165,-
Južná a centrál.Afrika 1998 1150,-
Rakúsko, netto katalóg špeciál 1994/1995, farebný 440,-
Ferchenbauer: Rakúsko 1850-1918, ČB, vyd.1990 1350,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780 (II.dopl. vydanie 2001) 235,-
Novotný: Mince Františka I. (1792-1835) 185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinanda V. (1835-1848) 135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916) 235,-
Novotný-Mouliš: PAPIEROVÉ PLATIDLÁ ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný 275,-

ZBERATEL • MESAČNÍK O FILATELII, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÓNNYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Reg.č.časopisu MK 1188/95 zo dňa 1.2.1995 • ISSN 1335-8693 • **Redakčná rada:** Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Dr.Ondrej Földes, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, Ing.Peter Malík, PhDr. Elena Minarovičová a RNDr. Michal Zika.

Redakcia - Viliam Kučera - šéfredaktor, Anton Kulhánek ml.-redaktor, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr.Pavol Ondráška - preklad do angličtiny

Adresa redakcie: ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava • 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk • **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 44 Sk. Pri odbere viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného na rok 2002 - pre abonentov zo SR 444 Sk, pre abonentov z ČR 695 Sk (570 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980 Sk (22 €), pre abonentov zo zámoria 1300 Sk (43 USD alebo 36 €) • **Zasielanie príspevkov:** Články napísané strojom alebo čitateľným písmom, príp. na počítačových disketách (WORD) alebo elektronickou poštou (e-mail: zberatel@nextra.sk). Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje.

Redakčná uzávierka č.5/ 2002 - 26.4.2002, do tlače zadané - 9.5.2002, predpokladaný dátum vydania - 15.5.2002.

FIRMA **ZBERATEĽ** **PONUKA** **5** **2002**

- ČESKOSLOVENSKO ●
- ČECHY A MORAVA ●
- SLOVENSKÝ ŠTÁT ●

Z dnešnej ponuky bankoviek firmy Zberateľ

FIRMA

ZBERATEĽ 5
PONÚKA 2002

ČESKOSLOVENSKO

Niekoľko ukážok z dnešnej ponuky ★ ★ poštových známok Československa, ktorú firma Zberateľ dnes pripravila z rokov 1972 až 1977 (str. 37-38)

